

Tunški glas

December 2025 • Leto 31 • Številka I

*Vesele božične praznike
in srečno novo leto 2026
Vam želi uredniški odbor!*

Tunški glas med nami že 30 let

Lepšega kraja ni, kot je vas, kjer rojen si ...
Tone Palčič

Leto 1995 je bilo za Tunjice nekaj posebnega. Bila je sončna sobota, 22. julija, ko se je pod šolo zbrala množica domačinov. Veselje, smeh in klepet so napolnili igrišče. Praznovali so prvi krajevni praznik, datum zanj je bil izbran po najstarejšem društvu v vasi, Društvu skupne pomoči, ustanovljenem 19. julija davnega leta 1897. Na prazniku je ugledala luč sveta tudi knjiga Tunjice Toneta Palčiča, našega rojaka, ki se je v uvodu spominjal svojega doma z besedami: *Na tem, za mene najlepšem koncu naše domovine sem se rodil in preživel sedemnajst let. Vračam se vsak prosti trenutek in uživam ob pogledu na čudovito cerkev sv. Ane, na hribčke in dolince, na vijugaste poti ter v klepetu s svojimi rojaki. Pogovarjam se z njimi v samo njim svojstvenem narečju. Vedno sem si želel, da bi del tega, kar sem spoznal, ostalo za vedno shranjenega. Zato sem z velikim veseljem sprejel pobudo, ki mi jo je v imenu krajanov prenesel sošolec Ivan.* To je bil Ivan Nograšek, takratni predsednik Sveta Krajevne skupnosti Tunjice.

Ob koncu istega leta pa smo doživeli še eno novost. V vsak dom je v času praznikov prispela prva številka Tunškega glasila na šestnajstih straneh, ki ga je pripravil uredniški odbor v sestavi: Pavle Juhant, Urša Klemenc, Ivan Nograšek, Joži Petek, lektor Tone Palčič in odgovorni urednik Valentin Zabavnik. Slednji je v uvodu zapisal: *Želimo, da bi ta časopis našel primerno mesto v vsakem domu. Naj bo vedno pri roki, kot pomočnik pri obujanju spominov, ki jih tempo časa v katerem živimo potiska v ozadje. Veseli bomo vsakega vašega prispevka. Skupaj z drugimi prispevki bo vgrajen v lep mozaik, ki mu dajmo ime Tunški glas.* Tako knjigo kot glasilo je izdala Krajevna skupnost Tunjice.

V naslednjih tridesetih letih je Tunški glas rasel skupaj z vasjo. Postal je obsežnejši in bogatejši, naklada se je s prvotnih 300 dvignila na 450 izvodov. Uredniški odbor se je z leti spreminjal in dopolnjeval, v njem so sodelovali: Cilka Plevel, Matjaž Sedušak, Jože Nograšek, Gašper Plevel, Edi Strouhal in Ivanka Vrhovnik, pri lekturi pa so pomagali: Sabina Zore, Anže Slana in Kristina Jamšek.

Leta 2010 sem kot nova urednica prevzela urejanje glasila, kar je že istega leta prineslo pomembno prelomnico, saj je Tunški glas iz črno-belega prešel v barvni tisk. V naslednjih letih se je povečalo število piscev, pridobili smo nove sponzorje, vsebina pa je postala še bogatejša. Ker je barvno in vsebinsko obsežnejše glasilo zahtevalo večji finančni vložek, smo začeli razmišljati o pridobivanju dodatnih sredstev. Tri leta pozneje, leta 2013, smo ustanovili Društvo Tunški glas. Status društva nam je omogočil prijavo

na občinske razpise za sofinanciranje glasila. Pridobljena sredstva so skupaj s podporo sponzorjev zagotovila stabilno in kakovostno izhajanje. V tistem času je društvo prevzelo tudi vlogo izdajatelja.

Sprva je izvod pripadal na vsako hišo, danes pa ga prejme vsako gospodinjstvo. Ker se je zanimanje povečalo tudi med tistimi, ki živijo drugje, je glasilo dostopno tudi na spletni strani društva v elektronski obliki. Letos smo na spletno stran dodali še arhiv vseh starih števil ter knjigo Tunjice in tako omogočili bralcem, da lahko preberejo zapise o našem kraju. Spletno verzijo nam je strokovno pripravil Andrej Bernot. Hvala mu za veliko delo.

Posebno mesto v zgodbi Tunškega glasila ima Ivan Nograšek, edini član, ki je od prve številke do danes del uredništva. Njegova predanost, kroniško delo in sposobnost, da prepozna pomembne drobce iz življenja vasi, so neprecenljivi. Ob 25-letnici izida knjige in glasila je prejel zasluženo plaketo, ob 30. številki pa posebno priznanje.

Od začetka mojega urednikovanja je pomembna članica uredništva tudi Barbara Klanšek, ki s svojim občutkom za jezik in natančnostjo poskrbi, da je beseda lepa in hkrati ostane zvesta tunjski govoricici. Za njeno predano delo pri korekturah sem ji iskreno hvaležna. Zahvala gre tudi naši lektorici in etnologinji Marjeti Žebovec, ki je prepoznala pomen tunjskih besed, navad in načina življenja ter nam s svojim znanjem omogoča, da so besedila lektorirana z razumevanjem našega kraja. Njena podpora je dragocena in sem ji zanjo zelo hvaležna. Zahvala gre tudi ostalim odbornikom: Mojci Stele Jeglič, Justinu Klanšku, Urbanu Nograšku, Tilnu Vrhovniku, Majji Vrhovnik in Petri Zupan za skupno delo, za predanost in za to, da jim je mar za našo vas. Hvala, ker skupaj raziskujemo, se dopolnjujemo, ustvarjamo in ohranjamo tunjsko zgodbo in se pri tem imamo lepo.

V zadnjih letih smo obhajali 20. in 25. obletnico izida knjige Tunjice in glasila Tunški glas. Lani pa smo pripravili kulturni večer za jubilejno 30. številko. Z zadovoljstvom lahko rečem, da smo v treh desetletjih ohranili in nadgradili delo, ki so ga zasnovali naši predhodniki. Ideja, ki je nastala leta 1995, je do danes rasla in se razvijala, morda celo onkraj prvotnih pričakovanj.

Vsem, ki sodelujete pri nastajanju vaškega glasila, izrekam iskreno zahvalo za prijetno sodelovanje, nesebično pomoč in za vse, kar skupaj gradimo. Brez vaše pomoči in vztrajnosti bi morda ostal le spomin na leto 1995 in tisti prvi krajevni praznik. Zaradi skupnega truda pa je danes to živa zgodba našega kraja.

Milena Erbežnik Klanšek

Urednikov kotichek

Dragi bralci, sokrajani in prijatelji Tunškega glasu

Le redko se zgodi, da lokalno glasilo izhaja trideset let. Trideset let je doba, v kateri marsikaj dozori, se spremeni ali utone v pozabo, a Tunški glas je v tem času ostal zvest svojemu temeljnemu poslanstvu – biti vez med ljudmi in zapisovati vaško kroniko. Besede v njem so postale več kot le zapis dogodkov; postale so most med generacijami, ogledalo kraja in tihi spremljevalec našega skupnega življenja. Tunški glas je skozi vsa ta leta rasel skupaj z nami: z našimi zgodbami, spomini in uspehi ter z vsem, kar nas dela žive in povezuje v skupnost. Postal je mnogo več kot običajno letno glasilo – postal je glas, ki pripoveduje o nas, za nas in za naše rodove. Ob letošnjem jubileju imamo še eno novost za vas: glasilo smo natisnili v novi vezavi na 116 straneh, največ do sedaj.

Praznični december nam vsako leto prinese svojstven čar. Je čas, ko se ulice zasvetijo v mavričnih lučkah, ko se ljudje srečujemo in imamo več posluha drug za drugega. To je mesec, ko so drobni trenutki, nasmehi in prijazne besede še posebej dragoceni. In prav v tem vzdušju že trideset let prihaja v vsako hišo v vasi darilo, ki ga pričakujemo z radovednostjo – Tunški glas. Mnogi ga vzamejo v roke takoj, ko ga prejmejo, drugi si ga prihranijo za miren večer, a prav vsakomur pomeni nekaj posebnega, ker so v njem sledi naših skupnih poti.

December je tudi čas, ko se misli neizogibno obrne nazaj. Konec leta nas povabi, da se za trenutek ustavimo in pogledamo na prehojeno pot. Premislimo, kaj smo doživeli v tem letu, kaj ustvarili in kaj nas je razveselilo. Pa tudi, česa smo se naučili v preizkušnjah, ki jih ni manjkalo. Vsak tak razmislek nam podari mavrico izkušenj – od toplih spoznanj do tistih, ki nas učijo potrpežljivosti, moči in zaupanja. Vse to nas oblikuje in vodi naprej v bolj zrelo, bogato in zavestno prihodnost.

Za marsikoga je bilo minulo leto polno sprememb – novih izzivov, priložnosti, poti in pogumnih korakov. Spremembe nas opominjajo, da je življenje neprestano v gibanju, polno prepletov in presenečenj. Vsaka preizkušnja nosi tudi priložnost, da zrastemo, in vsaka novost možnost, da si upamo stopiti korak naprej. In ko to počnemo skupaj, ko si stojimo ob strani in se drug drugega veselimo, spremembe niso več breme, temveč pot k boljšemu jutri. Prav skupnost in družina nam dajeta tisti občutek domačnosti, pripadnosti in varnosti, ki ga danes potrebujemo bolj kot kadarkoli.

V Tunškem glasu smo tudi letos spremljali utrip kraja in ljudi, ki s svojim delom, srčnostjo, prostovoljstvom in medsebojno pomočjo soustvarjajo prostor, v katerem živimo. Vsak dogodek, vsaka pobuda,

praznik ali srečanje je del večje zgodbe, ki jo pišemo skupaj. Hvala vsem, ki ste prispevali besedo, fotografijo, idejo ali čas.

Ko stopamo v novo leto, si skupaj zaželimo, da bi ohranili toplino, iskrenost in bližino, ki nas v decembru tako močno povežejo. Naj nas v prihajajočem letu vodita odprtost do ljudi okoli nas in pogum za nov začetek. Naj bo naše okolje prostor, kjer je vsakdo dobrodošel, kjer z besedo in dejanjem gradimo medsebojno zaupanje ter kjer znamo prisluhniti – sebi in drugim. Naj bo leto, ki prihaja, leto ustvarjalnosti, zdravja, povezanosti in notranjega miru. Leto, v katerem bomo našli čas za stvari, ki nas bogatijo, in ljudi, ki jih imamo radi. Leto, ki nas bo spodbujalo k lepim mislim, dobrim dejanjem in iskrenim odnosom.

Dragi bralci, hvala, ker spremljate Tunški glas in ga s svojim zanimanjem ohranjate živega. Želim vam mirne in lepe praznike, srečne trenutke z vašimi najdražjimi ter veliko lepih doživetij v novem letu. Naj vam Tunški glas tudi v prihodnje prinaša utrinke iz našega skupnega sveta, naj ostane glasilo, ki povezuje, navdihuje in ohranja spomin na našo skupno pot.

Milena Erbežnik Klanšek
Odgovorna urednica

TUNŠKI GLAS

Glasilo krajanov KS Tunjice.
ISSN 2712-5785

Izhaja enkrat letno v nakladi 450 izvodov.

Uredniški odbor:

Milena Erbežnik Klanšek,
Marjeta Žebovec, lektoriranje,
Barbara Klanšek, korekture,
Ivan Nograšek, Justin Klanšek,
Mojca Stele Jeglič, Urban Nograšek,
Tilen Vrhovnik, Maja Vrhovnik in
Petra Zupan.

Glavna in odgovorna urednica:
Milena Erbežnik Klanšek

Izdaja: Društvo Tunški glas

Naslov Uredništva:
Tunjice 29, 1240 Kamnik

**Zbiranje člankov in fotografij vsako leto do
15. oktobra ali po dogovoru z urednico.**

urednistvo.tunskiglas@gmail.com

Fotografija na naslovnici: Iztok Grilc

Drage Tunjičanke in Tunjičani

Tunjice so kraj, na katerega smo lahko iskreno ponosni – kraj, ki ga krasijo izjemna narava, mir, energija in močna povezanost prebivalcev z domačim okoljem. A narava nas včasih tudi preizkuša. Avgustovske poplave leta 2023 so nas spomnile, kako nepredvidljiva zna biti, in tudi v Tunjicah pustile sledi, ki jih odpravljamo še danes.

Kljub težkim trenutkom smo dokazali, da znamo stopiti skupaj. Z veliko predanostjo, sodelovanjem in trdim delom postopoma obnavljamo vse, kar je bilo poškodovanega. Veliko je že narejenega – popravljena je cesta proti Cerkljanski Dobravi, sanirali smo številne poti in gozdne ceste, ki so ključne za domačine, kmete in obiskovalce. A pred nami je še veliko dela.

V sodelovanju z Državno tehnično pisarno pripravljamo načrte za sanacijo več plazov na območju Krajevne skupnosti Tunjice, med drugim v Košišah in proti Gori. Naša občina dejavno sodeluje pri vseh postopkih, da bo sanacija izvedena čim prej in da bo stanje po obnovi boljše, kot je bilo pred uničujočimi poplavami.

Ponosni smo tudi na aktivna društva, ki s svojim delom bogatijo življenje v Tunjicah – v prvi vrsti gasilsko društvo pa tudi Sadjarsko-vrtnarsko, Društvo Tunški glas, Društvo skupne pomoči in številna druga. Prav zaradi vas so Tunjice kraj, kjer se ljudje poznajo, si pomagamo in skupaj gradimo skupnost, na katero smo lahko ponosni.

Z veseljem spremljamo tudi načrte za vzpostavitev sadjarskega centra, ki bo pomemben korak pri ohranjanju tradicije, izmenjavi znanja in podpori našim pridelovalcem. Poleg tega smo poskrbeli za ureditev javne razsvetljave, da bodo naše poti varne in prijetne tudi v večernem času.

Hvaležen sem vam za podporo, razumevanje in sodelovanje. Samo z vztrajnostjo, spoštovanjem in medsebojno pomočjo bomo lahko dokončali vse, kar smo si zadali – in Tunjice bodo še bolj sijale v vsej svoji naravni lepoti.

Želim vam, da bi praznične dni preživeli prijetno, v miru in med najdražjimi ter da nas novo leto poveže v novih priložnostih in uspehih tako za Tunjice kot celotno občino Kamnik.

Vaš župan Matej Slapar

Drage sokrajanke, dragi sokrajanji!

Pred nami je čas praznikov, čas, ko se ustavimo in si vzamemo trenutek zase in za svoje najbližje. Čas, ko pogledamo nazaj in smo hvaležni za vse, kar smo skupaj doživeli in naredili.

Ponosen sem, da smo s skupnimi močmi stkali lepe vezi in naredili marsikaj, kar nam vsem koristi. Ni važno, kakšnega političnega prepričanja smo, važno je, da znamo stopiti skupaj, ko je treba. Da razmišljamo izven okvirov in delamo za skupno dobro in naše zanamce. Takrat lahko premikamo tudi gore.

Vsem vam želim mirne, tople in blagoslovljene božične praznike ter srečno, zdravo in zadovoljno novo leto!

Matija Podjed

Mejniki, duša in pot

Spoštovani bralci Tunškega glasu, lepo pozdravljeni.

Lani je izšla trideseta številka Tunškega glasu, letos je 190-letnica posvetitve cerkve sv. Ane v Tunjicah in 290-letnica cerkve Brezmadežne v Kamniku, pa 1700-letnica nicejske veroizpovedi ter obilo okroglih jubilejev po družinah in osebno. Tudi zame je bilo to leto spremembe. Tako vas sedaj prvič nagovarjam kot vaš župnik.

Vsaka obletnica in menjava je hkrati mejnik med starim in novim, ko se ozremo nazaj in pogledamo naprej.

Zato se vam najprej iskreno zahvaljujem za lep sprejem in dobrohotno odprtost za sodelovanje ter tudi prilagodljivost. Velika zahvala dosedanjemu župniku Luku Demšarju za njegovo razdajanje ter prizadevanje. Bogu hvala tudi za toliko dobrih sodelavcev in vašo zavzetost, ki se kaže v res lepi urejenosti cerkve in okolice, v sodelovanju pri svetih mašah in drugem verskem življenju, pa tudi v raznolikem in dejavnem družbenem življenju in medsebojni pomoči. Koliko

lepih sadov zavzetosti in dobrote je opaziti. Bogu hvala za vse, ki so/ste prispevali svoj delež.

Seveda vedno obstaja tudi še možnost izboljšav. Najbolje, če jih vidimo in se jih lotimo najprej pri sebi, pri drugih pa pristopamo s potrpežljivostjo in dobrohotnostjo.

Pogled naprej naj bo za vse v smeri poštenosti, vere in upanja. Poštenosti pri delu in v medsebojnih odnosih (do sebe in bližnjih) – da smo najprej sami sprememba, ki jo želimo v svetu; vere v Boga, ki je temelj in zavetje naše duše (in brez katerega se vse zamaje); ter upanje, ki nas krepi, nam dviga glavo in nas vodi naprej.

Kot župnik – dušni pastir vsem želim, da ob skrbi za zunanje stvari (delo, dom, šola/slужba, rekreacija, videz, razvedrilo, okolica ter dejavnosti ...) ne zanemari te duše, središča človekove osebnosti, od koder izvirajo naše misli, odločitve in ravnanje. Česar polno je srce, to namreč usta govore in roke vrše. Ko se v molitvi in zakramentih odpiramo Bogu, v nas pritekajo milost in mir ter tolažba in blagoslov ... In prej ali slej bomo to delili tudi s soljudmi. Če pa se z Bogom ne povezuje mo, bomo v sebi nosili in z drugimi delili kaj drugega.

Čez nekaj dni se bo sklenilo sveto leto, ki nosi geslo Romarji upanja (po škofijah v nedeljo, 28. decembra, za vso Cerkev pa z zaprtjem svetih vrat bazilike sv. Petra v Rimu 6. januarja 2026). To ne pomeni, da potem upanje pustimo za seboj, pač pa, da naj postane del nas in naš način življenja – hoditi skupaj drug z drugim v smeri, ki nam jo kaže Bog. Tako bomo na preteklost gledali s hvaležnostjo, na prihodnost z upanjem, na današnji dan pa kot na dar in priložnost, da storimo nekaj lepega za bližnjega in za Boga. Naj nam Bog vsem pomaga, da ga bomo sprejeli in bo v nas vedno bolj zmagovalo dobro. Blagoslovljene dni in pot naprej vam in vsem vašim želim.

Matej Nastran, župnik

Nova javna razsvetljava

V Tunjicah smo v septembru in oktobru dobili novo javno razsvetljava. Prvi del odseka med Mohtom in gostilno Za Tunco je bil prvič razsvetljen 4. septembra, drugi del med gostilno Za Tunco in Kurežem pa 24. oktobra. Zakaj so luči v vsakem odseku drugačne, nismo nikjer zasledili, ravno tako ne, zakaj ene drugače svetijo kot druge. Luči naj bi bile daljinsko vodene, tako da bi bile bolj varčne, a zdaj celo noč močno svetijo.

Besedilo in foto: Mojca Stele Jeglič

Delovanje Sveta KS Tunjice

Pozdravljeni, dragi krajanje Tunjic. Naj vam v nekaj vrsticah predstavim delo Sveta KS Tunjice.

Dobivamo se še vedno v mrliški vežici in smo že kar uigrana ekipa. Letos smo startali s tradicionalno čistilno akcijo, ki poteka po celotni občini. Naša glavna prioriteta pa je letos bila temeljita prenova in vzdrževanje pokopališča, parkirišča in okolice cerkve. Poleg rednega vzdrževanja, ki zajema košnjo, striženje in oblikovanje okrasnih grmičkov, sajenje rož, pletje in odvoz, smo letos temeljito prenovili videz pokopališča in okolice cerkve. Odstranili smo razraščeno rastlinje, zrahljali zemljo in nasadili novo okrasno drevnino in grmičke. S pomočjo številnih prostovoljcev je bilo opravljenih več kot 600 ur udarniškega dela in rezultati so vidni že od daleč. Malo si izračunajte, koliko šihov je to.

Res bi se ob tej priložnosti v imenu Sveta KS zahvalila vsem prostovoljcem, ki vztrajate in redno prihajate na pomoč. Najbolj vztrajna je številna ekipa upokojenk, ki tudi na lastno pobudo vzdržuje, pleve, obrezuje in pometa jesensko listje. Res vsem najlepša hvala. Naj vam Bog povrne, saj božičnice od vlade prostovoljci ne dobijo. Imamo najlepšo cerkev daleč naokoli, pa tudi okolico in pokopališče, kar opazijo tudi številni romarji, naključni sprehajalci in svatje na porokah. To sem občutila tudi sama, ko se je poročil moj nečak. Mnogi povabljeni so prvič stopili v našo cerkev in navdušenje nad lepoto cerkve in urejene okolice je bilo nepopisno. Res je to treba ohranjati in vzdrževati.

Že drugo leto zapored smo ob krajevnem prazniku Tunjic pripravili prireditev Pod vaško lipo. Nastopili so Fantje treh vasi, kjer prepevajo trije Tunjičani: dva Janeza in Aleš; cerkveni otroško-mladinski pev-

ski zbor pod vodstvom Marjete Čimžar, Iza Podjed s kitaro in Urban Nograšek s harmoniko. Večer smo zaključili z malico, pecivom in prijetnim druženjem. Spomladi načrtujemo srečanje pevskih skupin in pevcev pod naslovom Škrjančkov dan, ki ga bomo posvetili pokojnemu Cirilu Vinšku in obudili včasih priljubljeno srečanje okteto.

Decembra bomo zopet obiskali naše starejše krajanje, kar je vsako leto posebno doživetje, saj tako spoznavamo njihovo življenjsko modrost, ki nam bogati življenje. Zaključili bomo z malico pri Janezu in Tončki. Hvala, res sta sončka. Naslednji dan pa bomo že z veseljem prebirali tudi nov Tunški glas.

Vsem krajanom Tunjic želimo lepe božične praznike in srečno, zdravo in uspešno leto 2026.

Besedilo in foto: Marina Koželj

Foto: Urša Klemenc

Ograja pri sv. Ani

Cesta do cerkve sv. Ane v Tunjicah je bila že dalj časa v slabšem stanju, še dodatno pa jo je poškodovalo neurje, zaradi katerega so bile v Tunjicah poplave oz. plazovi. Prav tako je bila že močno načeta tudi lesena ograja ob cesti in zato nič kaj varna. Hvala Občini Kamnik za namestitev nove kovinsko/lesene ograje ter nove protiprašne zaščite.

Matija Podjed
Foto: Občina Kamnik

Sanacija plazu pod cerkvijo

Milan Vrhovnik, Jani Romšak in Stane Černevshek so 12. aprila na saniran plaz dodali zemljo, posejali travo in vse skupaj zaščitili z mrežo. (Foto: Milena Erbežnik Klanšek)

Plaz pod cerkvijo sta 7. marca 2025 sanirala Milan Vrhovnik in Jani Romšak. (Foto: Milan Vrhovnik)

Čiščenje brega pod farovžem

V marcu smo se ravno na dan žena zbrali, da bi očistili breg pod farovžem, ki je na to čakal že dalj časa. Za čiščenje brega se je z župnikom Lukom Demšarjem in tunjiško mladino dogovoril Gradišekov Rok, delovne akcije pa sva se udeležila tudi midva z možem.

Breg, ki se je od pandemije dalje zaraščal, je terjal kar precej truda in pridnih delovnih rok, da ga nam je uspelo očistiti. V prijetnem vzdušju je delo teklo gladko. Vsakič, ko smo si privoščili krajši počitek, smo občudovali napredek – breg je iz ure v uro postajal lepši. Uspelo nam ga je očistiti v zelo kratkem času.

Za sproščeno delovno klimo, polno smeha in veselja, smo poskrbeli Rok Klanšek, Jan Černevšek, Urban Klemenc, Uroš Stele, Blaž Romšak, Justin in Milena Klanšek. Bilo mi je v veselje, da sem bila del te mlade ekipe, obenem pa sem ponosna, da sem bila edina ženska, in to še na praznični dan. Za hrano in pijačo je poskrbela Monika Golob iz gostilne Za Tunco; za trud nam jo je s hvaležnostjo privoščil župnik Luka Demšar. Hvala obema.

Iskrena hvala vsem pridnim in močnim rokam za čas in voljo, ki smo ju namenili za skupno dobro vaše skupnosti. Hvala tudi tunjiškim gasilcem Urošu Stletu, Bogu Čimžarju in Mihi Brodarju, ki so požgali velike kupe hoste, ki se je pripravila ob čiščenju.

V dobri družbi, smehu in medsebojni podpori se tudi strm breg na Vinskem vrhu pod farovžem ne zdi tako strm, kot je v resnici.

Besedilo in foto: Milena Erbežnik Klanšek

Foto: Rok Klanšek

Delovanje društev

Tunjiški gasilci pišemo zgodovino

Začetek leta je bil kot vedno namenjen organizaciji in načrtovanju dela skozi celo leto. Čeprav večjih naravnih ujm na srečo nismo doživeli, leto ni bilo nič manj aktivno in razgibano, tako na operativnem kot na tekmovalnem in družabnem področju. Občni zbor društva smo izvedli 15. marca, kjer smo potrdili poročila in plan dela za celotno leto. V tem času smo se udeleževali tudi občnih zborov sosednjih gasilskih društev, s katerimi nas povezujeta dolgoletno sodelovanje in tovarištvo, ter skupščine GZ Kamnik.

Pomemben mejnik za društvo je bil 29. marec, ko smo v Tunjice pripeljali podvozje Scania za novo gasilsko vozilo GVC-1, velik korak na poti do še boljše opremljenosti in pripravljenosti našega društva. V zvezi z nakupom novega vozila smo bili skozi celo leto dejavni v okviru nabave opreme, kar je zahtevalo veliko časa, usklajevanja in truda članov društva. Gre za pomemben projekt, ki bo dolgoročno izboljšal našo operativno pripravljenost ter omogočil še učinkovitejše delo na intervencijah. V začetku prihodnjega leta bomo podvozje odpeljali k podjetju Pušnik, kjer bo izdelana nadgradnja in bo vozilo dobilo končno podobo. Ob tej priložnosti se iskreno zahvaljujemo Občini Kamnik za vso pomoč, razumevanje in finančno podporo pri uresničevanju tega zahtevnega, a za naše društvo izjemno pomembnega projekta. Brez podpore občine in vseh, ki sodelujejo pri nabavi vozila, bi bil naš cilj težje dosegljiv.

Velik poudarek smo namenili delu z mladimi. 12. aprila smo v Tunjicah organizirali občinsko gasilsko orientacijo GZ Kamnik in GZ Komenda, kjer so se mladi gasilci preizkusili v znanju in spretnostih, ki jih

bodo spremljale skozi celotno gasilsko pot. Tekmovanja se je udeležilo 107 ekip iz 16 gasilskih društev. Tunjiška mladina je dosegla odlične rezultate: pripravnice 3. mesto, pripravniki 3. mesto, mladinke 1., 3. in 6. mesto, pionirke 1. in 10. mesto, pionirji 10. in 21. mesto. Skupno je domača mladina osvojila 1. mesto in prejela zaslužen prehodni pokal. Ekipe, ki so dosegle prva tri mesta, so se uvrstile na regijsko tekmovalje, ki je 24. maja potekalo v Lukovici. Tunjiške pionirke so dosegle odlično 5. mesto in mladinke 13. mesto. Kljub temu da niso posegli po najvišjih mestih, smo lahko ponosni tako na tekmovalce kot tudi na mentorje. Tekmovalni duh se je nadaljeval na občinskem gasilskem tekmovalju 7. in 8. junija, na katerem so naše društvo zastopali po desetina pionirk, pionirjev, veteranov, članic A, članic B in dve desetini članov A. Posebno pohvalo si zaslužijo članice A, ki so po več letih sestavile desetino. Člani A1 so pokazali odlično pripravljenost in zaslužen osvojili pokal za 5. mesto, medtem ko so veterani spet navdušili in domov prinesli pokal za 1. mesto. S tem pa tekmovalje še ni bilo konec. Lanski odlični regijski rezultati so ekipi članov A2 in veteranov popeljali na državno tekmovalje, ki je letos potekalo v Gorišnici 14. junija, na vročo junijsko nedeljo. Tekmovalje je bilo na izredno visokem nivoju, konkurenca pa izjemna. Čeprav nismo prejeli pokalov, smo tunjiški gasilci pokazali veliko vztrajnosti in ekipnega duha. In konec koncev spisali zgodovino. Nastop na državnem tekmovalju kar dveh ekip je pomemben dosežek za domače društvo, na kar smo lahko izredno ponosni. Ekipi sta z borbenostjo in vztrajnostjo dokazali, da smo tunjiški gasilci kos tudi največjim izzivom.

Skozi leto smo sodelovali pri različnih dogodkih in operativnih vajah na ravni GZ Kamnik. Trije dogodki so potekali ob praznovanju 70-letnice GZ Kamnik, pri katerih smo sodelovali člani domačega društva. 31. maja je bila v sklopu praznovanja predstavitev gasilstva na Glavnem trgu v Kamniku. Visoko obletnico smo proslavili 27. septembra s parado in slavnostno akademijo. Vsedruštvena operativna vaja je bila 4. oktobra, kjer smo znova dokazali dobro usposobljenost in sodelovanje med društvi. V oktobru, mesecu požarne varnosti, smo skupaj z Nujno medicinsko pomočjo Kamnik sodelovali na Glavnem trgu ob dnevu oživljanja, kjer smo mimoidočim predstavljali temeljne postopke oživljanja in uporabo naprave AED. Posebej zanimiva je bila tudi sektorska vaja PGD Duplica, ki je potekala ob stoletnici njihovega delovanja.

Operativno leto ni minilo brez intervencij. Gasilci smo posredovali ob požaru kolibe, črpali vodo ob močnem nalivu, pomagali pa smo tudi pri reševanju telice, ki je padla v bazen. Vsaka od teh intervencij je zahtevala znanje, izkušnje in sodelovanje, kar znova potrjuje, da so tunjiški gasilci vedno pripravljene priskočiti na pomoč, ko je to treba. Člani znanje nadgrajujejo skozi različna izobraževanja in usposabljanja, ki jih organizira GZ Kamnik. En član je uspešno zaključil tečaj za nižjega gasilskega častnika, trije člani pa se še kalijo za operativnega gasilca. Takšno izobraževanje je izrednega pomena, saj zagotavlja, da enota deluje strokovno, varno in učinkovito tudi v zahtevnejših razmerah. S tem smo in bomo v društvu pridobili dodatne usposobljene sile, kar krepi našo operativno pripravljenost in sposobnost odziva ob različnih nesrečah. Z rednim izobraževanjem, vajami in sodelovanjem na intervencijah tunjiški gasilci ohranjamo visoko raven usposobljenosti in povezanosti, ki sta ključni za uspešno delovanje društva in pomoč občanom v stiski.

Še vedno smo tesno povezani z Osnovno šolo Franca Albrehta Kamnik, saj v naših prostorih zaradi prostorske stiske poteka pouk enega oddelka. Ne gre pozabiti, da smo se v skladu s tradicijo 4. maja udeležili Florjanove maše, kjer smo se poklonili našemu zavetniku in prosili za varno leto brez nesreč. Zgledno skrbimo za urejenost gasilskega doma, tako zunaj kot znotraj. Redno vzdržujemo okolico, čistimo in posodabljam prostore, saj želimo, da dom ostaja prijeten in funkcionalen prostor za delo, usposabljanja in druženje članov. Upamo, da bodo kletni prostori v naslednjih mesecih dokončno urejeni, kar bo še dodatno izboljšalo razmere za delovanje društva. Omeniti gre tudi zamenjavo sirene na gasilskem domu. Nova sirena omogoča sodobno daljinsko proženje, kar zagotavlja hitrejšo in zanesljivejšo obveščanje članov ob pozivu na intervencijo. Vsako prvo soboto v mesecu je sirena že daljinsko preizkušena, kar potrjuje njeno pravilno delovanje in pripravljenost sistema za morebitne nujne primere.

V prihodnjem letu nas čaka pomemben mejnik, saj bomo prevzeli novo gasilsko vozilo GVC-1. To bo za naše društvo velika pridobitev, saj bo vozilo omogočalo še hitrejšo, varnejšo in učinkovitejšo posredovanje.

Ob koncu leta, kot že tradicionalno, raznosimo gasilske koledarje. Ob tej priložnosti vas bomo, spoštovani krajan, obvestili o prihajajočem vozilu GVC-1 in vas prosili za donatorska sredstva oziroma botrstvo našemu novemu vozilu, da bomo lažje pokrili del stroškov nakupa in opreme. Vsak prispevek nam veliko pomeni, saj skupaj gradimo močnejšo in boljše opremljeno gasilsko enoto, ki bo še naprej varovala našo skupnost.

Za nami je še eno leto, v katerem smo tunjiški gasilci znova dokazali, da gasilstvo ni le posredovanje ob nesrečah, temveč način življenja in odgovornost do kraja in ljudi, ki v njem živijo.

Iskrena hvala vsem članom, članicam, mladini in veteranom za njihovo predanost, zagnanost in pripravljenost pomagati ob vsakem trenutku. Skupaj bomo tudi v prihodnje, ob podpori naših sokrajanov, skrbeli za varnost, solidarnost in dobrobit naše skupnosti.

Z gasilskim pozdravom: Na pomoč!

Darja Slana
Predsednica PGD Tunjice

Tunjice
Prostovoljno gasilsko društvo

Prostovoljno gasilsko društvo Tunjice vsem članom in krajanom Krajevne skupnosti Tunjice želi vesel božič in srečno, predvsem pa varno novo leto 2026.
Na pomoč!

PROŠNJA ZA DONATORSTVO IN BOTRSTVO OB NABAVI GASILSKEGA VOZILA GVC-1

Spoštovani,

v PGD Tunjice že vrsto let skrbimo za varnost Tunjic in okolice. Posredujemo ob požarih, nesrečah in drugih dogodkih, kjer so ogroženi ljudje, premoženje ali narava.

Da bi še naprej lahko opravljali svoje delo varno in zanesljivo, potrebujemo ustrezno opremo. Ker je naše vozilo dotrajano in so intervencije vse pogostejše, si prizadevamo kupiti novo gasilsko vozilo GVC-1. To bo močno izboljšalo našo učinkovitost ter omogočilo hitrejše in varnejše posredovanje.

Projekt je finančno zahteven, zato vas prijazno prosimo za podporo v obliki donacije ali botrstva. Vsak prispevek nam pomaga, da skupaj poskrbimo za še varnejšo skupnost.

Hvala za vašo pomoč.

Donacija – poljuben znesek

Botrstvo - za višje donacije smo pripravili naslednje kategorije:

- **Bronasti boter:**
300 €
- **Srebrni boter:**
500 €
- **Zlati boter:**
1.000 €
- **Diamantni boter:**
2.000 € ali več

S svojo pomočjo boste pustili trajen pečat odgovornosti, povezanosti in podpore gasilskemu poslanstvu v naši skupnosti.

PGD TUNJICE
SI56 0231 2001 4812 297
DONACIJA GVC-1
CHAR - Dobrodelno plačilo
SI 99

Botri bodo zapisani na spominski tabli ob vozilu, javno omenjeni ob slavnostni predaji vozila in vključeni v zahvalo v lokalnih medijih in na spletni strani društva.

PGD Tunjice
Tunjice 22h
1241 Kamnik
pgd.tunjice@gmail.com

Spoštovani PGD Tunjice

Iskrena hvala, Darja, Bogo, Maruša K., Maruša G., Jan in Katarina, ker ste s svojo prisotnostjo in špalirjem polepšali najin poročni dan! Vaša predanost in srčnost so naju globoko ganili ter dodali prav poseben pečat najinemu praznovanju. Neizmerno ceniva vaš trud in čas, ki ste ga namenili nama, ter veselje, ki ste ga prinesli s seboj. Hvaležna sva, da sva lahko del tako čudovite skupnosti, kjer gasilci niste le junaki, ampak tudi prijatelji.

Še enkrat iskrena hvala.

Gregor in Špela Sedušak

Delovanje Društva skupne pomoči v letu 2025

Letos se je odbor Društva skupne pomoči poleg rednih obveznosti sestal tudi zaradi požara na toplotni črpalki lastnika Rudija Magajna, Podbregarjevega, ki se je zgodil 29. maja. Požar je zajel manjši lesen objekt in ga v celoti uničil, razširil se je tudi na fasado stanovanjske hiše. Na srečo so sosedje hitro ukrepali in do prihoda gasilcev PGD Tunjice in PGD Kamnik uspešno zadrževali širjenje ognja. Gasilec je uspelo požar pogasiti, še preden je zajel ostrežje stanovanjske hiše.

Člani odbora smo na sestanku 9. junija soglasno sprejeli sklep, da se oškodovanemu lastniku hiše Rudiju Magajni odobri finančna pomoč v znesku tisoč evrov.

Vzdrževanje vaških miz in klopi

Na sestanku smo se pogovarjali tudi o vzdrževanju vaških miz in klopi, ki so shranjene v gospodarskem poslopju na Gradišekovi domačiji. V prihodnjem letu bo treba izvesti servis in znova prebarvati opre-

Jože Čimžar, Kuharjev, pri Jeršinu

mo, kar bo zahtevalo določen finančni vložek. Ker v zadnjem času zunanjih izposoj ni bilo in s tem tudi ne prihodkov, je odbor soglasno podprl predlog o uvedbi simboličnega prispevka za uporabo kompletov. Ob vsaki izposoji posameznega kompleta vaških miz in klopi bodo domači uporabniki prispevali en evro za vzdrževanje, za zunanje uporabnike je cena pet evrov na komplet. Namen prispevka je pokritje osnovnih stroškov rednega vzdrževanja ter zagotovitve, da bodo mize in klopi v prihodnje ostale varne in ustrezno ohranjene za vse uporabnike.

Strokovna ekskurzija

V novembru smo v sodelovanju z Društvom Tunški glas organizirali strokovno ekskurzijo po Beli krajini, ki jo je vodil Jože Ramuta. Sobotni dan je bil poln smeha, sproščenega druženja, obogaten z glasbo, petjem in plesom. Strinjali smo se, da so tovrstna strokovna in družabna srečanja dobrodošla, saj ustvarjajo priložnosti za medsebojno povezovanje ter krepitev dobrih odnosov med vaščani.

Letos se je od nas za vedno poslovil dolgoletni član našega odbora Jože Čimžar, Kuharjev. S svojim izjemnim strokovnim znanjem in pripravljenostjo pomagati je bil nepogrešljiv pri obnovi poškodovanih objektov v nesrečah in tudi pri medsebojnem sodelovanju in povezovanju. Jože, hvala ti za vsak trenutek, ki si ga namenil za skupnost, in za dobro voljo, ki si jo delil z nami.

V prihodnjem letu vsem želim veliko sreče, zdravja, veselja in medsebojnega razumevanja.

*Justin Klanšek
Predsednik Društva skupne pomoči*

Strokovna ekskurzija po Beli krajini – dan tradicije, znanja in druženja

V soboto, 8. novembra, sta Društvo skupne pomoči in Društvo Tunški glas organizirali strokovno ekskurzijo po Beli krajini. Pot ni bila namenjena le spoznavanju bogate kulturne in zgodovinske dediščine te prelepe pokrajine, temveč tudi zahvala za dobro sodelovanje in priložnost za prijetno druženje. Vodenje in program je pripravil nekdanji tunjiški učitelj Jože Ramuta, ki Tunjice nosi v srcu in se z veseljem vrača v kraj, ki ga ima za svoj drugi dom, Tunjičani pa smo ga z veseljem in ponosom sprejeli medse.

Ekskurzija se je začela v Radovici, v znameniti šoli Bistra buča, kjer smo se za nekaj trenutkov preselili v leto 1957. V učilnici s starimi lesenimi klopmi in tablicami za pisanje smo pričakali učitelja, ki nam je na izviran način prikazal šolski vsakdan naših staršev in starih staršev. S kančkom prijetne strogosti in humorja nas je popeljal skozi nekdanji šolski red, prikazal tipične šolske dneve ter nam pokazal, kako drugačno, a disciplinirano je bilo nekoč učenje. Ob tem

smo se zamislili, kako preprosto, a hkrati zahtevno je bilo otroštvo v šolskih klopreh tistega časa.

Pot smo nadaljevali v Drašiče, kjer smo obiskali Sosesko zidanico, eno izmed redkih vinskih kleti, ki skoraj nespremenjena deluje že več kot 250 let. V hladni kamniti notranjosti smo sedeli pri dolgi mizi in prisluhnili pripovedi o vinogradniškem sodelovanju in medsebojni povezanosti krajanov. Ta zgodba o skupnem gospodarjenju je marsikoga spomnila tudi na poslanstvo Društva skupne pomoči, ki zajema medsebojno pomoč in sodelovanje. Po predstavitvi smo poskusili njihovo skupno vino, nato pa se sprehodili še do cerkve sv. Petra, ki nas je navdušila z notranjostjo in lepimi freskami. Poseben čar je dodal trenutek, ko je Marjeta Čimžar sedla za orgle in prostor napolnila z mogočnimi, toplimi toni.

Za kosilo smo se ustavili v Gostišču Veselič v Podzemlju. Gostitelji so nas za dobrodoščilo pričakali z nasmehi in izvrstno belokranjsko pogačo. Po kosilu je na harmoniko zaigral Jano Klanšek in v gostišču je zavladalo prijetno vzdušje z glasbo, petjem in plesom.

Popoldne smo preživeli v Adlešičih pri družini Cvitkovič, ki nam je prikazala celoten postopek predelave lanu od tolčenja in predenja do tkanja in končnega izdelka. Prikazali so nam tudi izdelavo pisanic. Ob prihodu smo doživeli topel sprejem. Postreženi smo bili z različnimi vrstami belokranjske pogače in aperitivom, kar je bil še dodaten čar doživetja. Ob spoštovanju, ki ga družina izkazuje do rokodelskega znanja svojih prednikov, smo še močneje začutili pomen ohranjanja tradicionalnih spretnosti. To je bil tudi lep opomin in spodbuda za Društvo Tunški glas, da z odgovornostjo varuje in ohranja kulturno dediščino domačega kraja.

Tunški glas

Potovanje po Beli krajini je vodil Jože Ramuta, rojen v Bojanji vasi, ki jo globoko nosi v srcu. Z zanimivimi anekdotami iz otroških let in odličnim poznavanjem zgodovine ter običajev nam je pokrajino predstavil tako, da smo jo začutili z vso njeno lepoto. Njegovo vodenje je dnevu dodalo posebno noto in naredilo izlet še posebej dragocen. Vsi smo mu za to iskreno hvaležni.

Strokovna ekskurzija je udeležencem ponudila zanimiv vpogled v belokranjsko izročilo, številne lepe

trenutke in prijetna srečanja z ljudmi, ki s spoštovanjem ohranjajo svojo tradicijo. Dan smo sklenili polni lepih vtisov, hvaležni za gostoljubje in skrbno pripravljeno vodenje. Domov smo se vrnili obogateni z novimi spoznanji, s toplimi spomini in z zavedanjem, kako dragoceno je ohranjati dediščino, ki so jo ustvarjali naši predniki. Vožnja nam je bila udobna in prijetna. Za to je poskrbel Marko Ulčar iz podjetja Arriva. Hvala tudi njemu.

Besedilo in foto: Milena Erbežnik Klanšek

Zahvala

Malo je dogodkov v življenju, ki ti zlezejo pod kožo in se ti neizbrisno zapišejo v možgane. Pa naj bo to rojstvo otroka, soočenje s hudo boleznijo ali naravna nesreča. Na sončen pomladni dan – v četrtek, 29. maja 2025, ob 13.04 smo se stanujoči v hiši na Tunjski Mlaki 5e soočili s hudo moro, ki te nepričakovano doleti redko v življenju – s POŽAROM.

Zagorela je lesena vrtna lopa v neposredni bližini hiše. Stanujoči smo, nič hudega sluteč, sedeli pri kosilu na drugem koncu hiše, ko sta nas Janez Nograšek in Janez Zobavnik soočila z veliko nevarnostjo, ki je grozila hiši. Obvestili smo domače in kamniške gasilce. Janez Zobavnik je prisebno prinesel vrtno cev in začel gasiti lopo in hladiti steno hiše, da bi preprečil preskok ognja na hišo. Enako je storila Mija Vrhovnik, nakar so že prišli domači gasilci in krotili razviti ogenj na vsej lopi. Pred prihodom kamniških gasilcev je bila že odvrnjena nevarnost preskoka ognja na ostrešje in v notranjost hiše. Kamniški gasilci so izvedli kontrolni pregled notranjosti hiše s poudarkom na lesenih elementih ostrešja, ohlajevali pogorišče lope in preverili nevarnost ponovnega vnetja toplotne izolacije na fasadi. Igor Komatar je že prej z izklopom elektrike za toplotno črpalko zavaroval pogorišče, Brane

Vrhovnik pa nam je z vzporedno montažo bojlerja omogočil začasno preskrbo s toplo vodo.

Vsem, ki so nam reševali hišo, se od srca zahvaljujemo, saj se zavedamo, da bi brez njihove pomoči ostali brez strehe nad glavo – na prej tako lep pomladni dan. Če bi se Janez Nograšek peljal mimo naše hiše naprej proti domu in se ne bi vrnil, da nas opozori na nevarnost ... Če Janez Zobavnik ne bi bil pozoren na grozeč dim za našo hišo in prav tako pritekkel pomagat ... Če domači gasilci ne bi prišli tako hitro in ukrotili požara ...

Veliko če-jev, za njimi pa so ljudje, posamezniki, skupnost, ki so ključ za polno življenje v okolju domače vasi, za kar se je treba truditi vsak dan in s tem stalno izboljševati kvaliteto skupnega življenja.

Velika hvala Društvu skupne pomoči za finančno pomoč.

Še enkrat hvala vsem za pomoč in podporo, da lahko po treh mesecih spet živimo v obnovljeni hiši.

Hvala.

Rudi Magajna

Tunjiški pomladni semenj

Letošnjo pomlad se je v Tunjicah v organizaciji Društva Tunški glas na igrišču pod PŠ Tunjice organiziral semenj, na katerem so se predstavili domačini z različnimi domačimi izdelki. Pobudnica semnja je bila predsednica društva Milena Erbežnik Klanšek, saj je želela predstaviti delo domačih rokodelcev in umetnikov. Ideja se ji je porodila na lanski kulturni prireditvi, s katero so počastili takrat prihajajoči izid jubilejne 30. številke Tunškega glasu, ko ji je Bernarda Vinšek v zahvalo za vložen trud kot odgovorni urednici glasila podarila ročno izdelan adventni venček.

V soboto, 17. maja 2025, je tako na igrišču pod tunjiško šolo potekal prvi Tunjiški pomladni semenj. Odprtje semnja je pospremil krajši kulturni program, ki sta ga popestrila harmonikar Andraž Jeglič in vaški kronist Ivan Nograšek s krajšo predstavitevijo rokodelstva nekoč in danes. Slednji je poudaril, da se je rokodelstvo v tem času spremenilo predvsem v uporabnosti izdelkov; v preteklosti so izdelke uporabljali v vsakdanjem življenju, danes pa služijo predvsem dekoraciji. Zbrane je nato nagovorila predsednica društva Milena Erbežnik Klanšek in poudarila, da si želi v prihodnje na podobnih dogodkih še več domačih razstavljalcev, vse, ki so razstavljali svoje izdelke na tokratnem semnju, pa je nagradila s simbolično zahvalo – priznanjem.

Na semnju so se predstavili naslednji razstavljalci s svojimi izdelki: Ivan Butalič s pletenimi koši in košarami, Marjan Golob s pestro izbiro suhe robe, Sabina Vrhovec, Iza, Beti in Nace Klanšek s sladkimi dobrotami, Iza Klanšek z risbami, Fani Pavlin z gobelini in franžami na rutah za narodne noše, Justin Klanšek s tesarskimi izdelki, Janez Klemenc z rezbarskimi izdelki, Tim in Nik Rajterič z izdelki, oblikovanimi z laserskim graviranjem, Marija Šmidovnik s cvetjem iz krep papirja, pletenimi izdelki, ogrlicami, verižicami in izdelki iz filca, Tone Kočar z lesenimi izdelki, Slavka Kočar s pletenimi izdelki, Tatjana Uršič z izdelki, oblikovanimi z ročnim graviranjem na les, Vida Zobavnik s pletenimi izdelki, Anže Zobavnik z lesenimi izdelki, Nevenka Železnikar z narodnimi nošami in zavijačkami, Petra Vrhovnik z izdelki, oblikovanimi z ročnim graviranjem na les, Franc Vinšek s košarami iz viter, Bernarda Vinšek z venčki iz svežega travniškega cvetja, Janez Vrhovnik z izdelkom iz vžigalic, Jelka Lukič z izdelki iz glinenih lončkov, Renata Vrhovnik s tekstilnimi izdelki, šivanimi s tehniko patchwork, Špela Munda s tiskanimi izdelki iz rastlin, Ivan Nograšek s pletenimi izdelki in Milena Erbežnik Klanšek z risbami mandal. Sama sem se predstavila s kvačkanimi izdelki.

Obiskovalci, ki so se udeležili semnja, so bili navdušeni nad raznoliko ponudbo tunjskih rokodelcev in umetnikov. Uživali so ob klepetu z razstavljavci, sodelovali na različnih delavnicah, ki so jih organizirali posamezni rokodelci, in se sladkali s sladkimi dobrotami. Za še prijetnejše vzdušje je z ozvočenjem in prijetno domačo glasbo poskrbel tehnični vodja Denis Teršek.

Hvala vsem, ki ste s svojo prisotnostjo polepšali sobotni popoldan.

Besedilo in foto: Barbara Klanšek

Z glasbo v poletje na Jeršinovi domačiji

V soboto, 14. junija, je Jeršinova domačija sredi gozda znova oživila v ritmih in melodijah domačih glasbenikov ter njihovih gostov. Dogodek z naslovom Z glasbo v poletje, ki ga je že četrtrič pripravilo Društvo Tunjski glas, je obiskovalcem pričaral sproščen, topel in pristen glasbeni popoldan, prežet z otroškim smehom.

Program se je pričel z ubranim petjem, ko se je zbor postavil na oder in zapel prvo pesem: Jutranja rosa

skladatelja Bacha. Nato je Barbara Božič s prijaznim nagovorom predstavila otroški pevski zbor Škrjančki, ki deluje na Podružnični šoli Tunjice. Zbor, ki ga vodi prof. Jana Trebušak, združuje kar 52 mladih pevcev, vse učence od 1. do 5. razreda. Z veseljem in smehom na vajah ter vztrajnostjo pri učenju ohranjajo tradicijo petja že 19 let. Po predstavitvi zborčka so poslušalce navdušili s pesmima Otroci sveta Lenčke Kupper in Dobro jutro, življenje, ki jo poje Alya,

Urban Urh

Neža Kregar

Ela Vrhovnik

Tunški glas

spremljali pa so jih Neža Kregar, Maks Pušnik, Karmen Brajdič in Lana Drolec.

Sledil je niz čudovitih solističnih nastopov mladih tunjskih glasbenikov, ki so s svojo predanostjo glasbi napolnili gozdno prizorišče s posebno energijo. Na citre je Ana Jeglič zaigrala Valček in Drežniško, Neža Kregar pa je s prečno flavto pričarala nežne zvoke skladbe In a Persian Market. Nik Rajterič je s harmoniko razveselil občinstvo z Avsenikovim Ribn'čanom, Urban Urh pa je na kitaro zaigral ljudsko skladbo Mornarska.

Sledil je ganljiv nastop gostje Urške Gerbic, kate-re korenine segajo prav v Tunjice. Zapela je ljudski pesmi Tri planike in Kje so tiste stezice. Po njenem nastopu je občinstvo navdušila Julija Pušnik s svojo različico pesmi 1000 let, Maraaya, ki jo je izvedla na ukulele. Na klavirsko harmoniko je Andraž Jeglič zaigral Avsenikovi skladbi Veseli svatje in Od vasi do vasi, za njim je na oder stopila Ela Vrhovnik, ki je ob spremljavi kitare zapela pesmi Sreča na vrvici in Jutri sin vaš bo postal vojak.

Sledil je zanimiv del popoldneva: duet dveh pozavnistov: Gabra Krumpestarja in Mihe Škrlepa, ki sta zaigrala dve izvorni skladbi Mihe Škrlepa: Duet pozavn št. 1 in Duet pozavn št. 3. Navdušila sta z ustvarjalnostjo in mladostno energijo. Miha Škrlep je iz Mengša in je nastopil kot spremljava Gabru. Ob koncu je obiskovalce nagovorila Milena Erbežnik Klanšek, se zahvalila nastopajočim in jim podelila priznanja. Dogodek se je zaključil s skupno pesmijo Dan ljubezni, ki je simbolično zaokrožila prireditve.

Dogodek Z glasbo v poletje je tudi letos dokazal, da je v Tunjicah glasba močno prisotna kot vez med generacijami, izraz ustvarjalnosti in priložnost za druženje v prijetnem poletnem vzdušju.

Milena Erbežnik Klanšek
Foto: Sabina Vrhovec

Julija Pušnik

Andraž Jeglič

Ana Jeglič

**Miha Škrlep,
Gaber Krumpestar**

Urška Gerbic

Nik Rajterič

Otroški pevski zbor Škrjančki

Gori, gori, svetli kres, švigaj, plamen, do nebes

Čar kresne noči po tun'ško

Ko pišem te vtise, je poletje že počasi spakiralo svoj nahrbtnik in odpotovalo naprej gret druga ljudstva, tista bolj proti jugu našega planeta. A spomin še ostaja, kako se je letošnje poletje prijazno prikradlo tudi v našo ljubko vasico in nas pozdravilo, mi pa smo mu v pozdrav pomahali nazaj.

Tako se je 20. junija ali po starem rožnika (če se bomo že dotaknili nekaj folklorne, je prav, da začnemo že pri poimenovanju meseca) zgodil Čar kresne noči na prelepi lokaciji na Gradišekovi domačiji, kjer se je čez dan in tudi zvečer zbralo kar nekaj ljudi, mladih in starih oziroma mladih po srcu. To priča o tem, da tudi v naši vasi izročilo kresne noči še živi.

Kresna noč je ljudski praznik, ki ga pozna večina kultur po svetu, saj je močno povezan z letnim ciklom. Takrat je moč sonca največkratnejša, dan pa najdaljši. Kresna noč je sicer znana pod več imeni, in sicer kupalo, kres, kresni večer, šentjanževo, ivanje, poletni sončni obrat oziroma poletni solsticij in se po ljudskem koledarju zgodi med 23. in 24. rožnikom, čeravno se pri nas pogosto zgodi tudi na 21., ko naj bi se uradno začelo poletje. To leto je bilo tako, da je bil datum ravno prikladen, saj je 20. rožnik padel na petek, ko večina ljudi uživa v začetku vikenda in jih privabi prijetno druženje z bogato folklorno tradicijo.

Prostor je bil prav lepo praznično okrašen z osrednjim kresom in enim manjšim, ki ima tudi svoj pomen, a o tem nekoliko kasneje. Klopi, stojnica, prelepa kulisa s soncem oblitih travnikov in gozdov ter seveda ljudje, ki prostor napolnijo s čarobnostjo.

Začelo se je s pletenjem venčkov iz svežih zelišč in rožic, nabranih na bližnjem travniku in obronku gozda. V tem času naj bi imele nabrane rastline magično in zdravilno moč, ki ščiti pred slabimi, zlimi silami, kačami in ognjem. Venčke naj bi obešali na vhodna vrata; stanovalci so z njimi izkazali dobrodošlico prišlekom, zlo pa odganjali. Obdržati jih je treba do naslednje kresne noči, ko jih vržejo v ogenj oziroma na kres in s tem zaključijo cikel leta. Lepo je bilo videti, kako so tudi najmlajši s pomočjo odraslih pletli vsak svoj venček in si ga nadeli na glavo ter nato veselo skakljali naokrog. Seveda smo jim odrasli sledili in tako je bil prostor kmalu odet v premikajoče se, živopisne poletne sončne obroče na glavah.

Kasneje se je začel tudi nekoliko bolj uraden del, kjer sta nam Milena Erbežnik Klanšek iz Društva Tunški glas in Branka Urbanija iz Študijskega krožka Etno fletno povedali nekaj besed o prazniku in nas popeljali po poteh čarnosti naših prednikov, moči sonca in ognja na ta dan ter drugih magičnih zanimivosti. Pri-

Tunški glas

poved pa smo zaključili s prepevanjem kresnih pesmi ter igranjem na glasbilo kabrce, ki nam ga je predstavila Kristina Šegel. Glasba je prijetno odmevala po dolinici. Kaj vemo, mogoče so se nam vmes pridružile celo kakšne vile ali druga čarobna bitja, ki so ob teh dneh še toliko bolj prisotna. Bi bilo treba vprašati kakšnega otroka, čigar srce je še tako nedolžno in odprto, da jih lahko vidi in sliši.

Skratka, da ne ostanete tudi Vi, bralci, brez zanimivih izsekov, Vam prišepnem nekaj zanimivosti. Čar kresne noči je v tem, da je meja med stvarnim svetom in onostranstvom zabrisana, zatorej so v tem času možni razni čudeži narave, kjer človek naenkrat razume jezik živali in rastlin, sploh če mu v žep ali za škorenj, ne da bi vedel, pade praprotno seme. Praprot je namreč najpomembnejša kresna rastlina in so jo predniki na ta dan zatikali po hišah, da bi varovala domove.

V tem času so znani tudi obhodi deklet, ki so pele od hiše do hiše kresne pesmi in so bile znane kot ladarice ali kresnice.

In kakor že ime kresna noč nakazuje, je praznik povezan z mitološkim likom Kresnika, boga ognja, sonca, svetlobe kot tudi strel, groma in bliska, ki se je na ta dan boril s kačjo kraljico in v podporo temu boju in zmagi luči so naši predniki in z njimi sedaj tudi mi prižigali ogenj in kresove, ki bi soncu in luči dajali moč. V prenesenem smislu s tem dajemo podporo tudi lastnemu soncu in luči znotraj nas, da se krepi, ogreje in pridobi moč – za dneve, ko sonca ni toliko, ko so noči daljše in je podporo lastni moči treba iskati znotraj sebe. Zatorej se na ta dan povežimo z naravo, soncem, ognjem, vodo in rastlinami, da nas napolnijo za celoten cikel, ki nas čaka, preden nas pot spet združi z močjo najdaljšega dneva leta.

Tako smo se tudi mi poveselili s pesmimi, ob kozarcu rujnega in prekrasni pogači, ki jo je spekla Ani Gerbec in se je podelila od človeka do človeka ter nas tako še bolj združila. Ravno za čas, ko se je sonce počasi začelo poslavljati za bližnjim gričkom in je kres vse bolj vabil v bližino. Otroci in tudi nekateri odrasli smo se odpravili še po nekaj vej, ki so ležale

na travi in v bližnjem gozdu, da smo pridali še svoj delček v že pripravljeno sestavljanjo vej in drv, ki so jih pripravile pridne roke Gradiškovih. Ker je bilo ozračje zares praznično in prežeto z energijo luči, smo v ta namen pred prižigom kresa vsak zase napisali, kaj želimo pustiti za seboj, za kaj smo hvaležni in kaj si želimo za prihajajoči cikel našega življenja, saj kot sem omenila, so krila magičnosti, ki naše želje ponese v višave neba, močno razpeta.

In tako je napočil čas prižiga najprej manjšega kresa, čez katerega so skakali pogumni fantje pa tudi dekleta in tako še dodatno potrdili svoj pogum in moč, hkrati pa s skokom za seboj pustili vse, kar je bilo namenjeno, da ostane v preteklosti, s seboj pa vzeli le prazen list papirja, ki čaka, da ga na novo popišejo. Sledil je prižig velikega ognja, ko je magičnost noči zares doživela vrhunec, saj je moč ognja neopisljiva, surova in mogočna. Listki so drug za drugim poleteli svoji usodi naproti, mi pa smo v tišini nekaj časa postali ob pogledu v žareče plamene, kamor so nekdaj stremeli tudi naši predniki.

Ostalo je še nekaj časa za druženje in klepet, veselje in tekanje otrok ter stisk rok ob zaključku čarnega večera v mali kotanji tunjiškega razgibanega terena ter obljube, da se prihodnje leto znova snidemo.

Meni pa ostane le še povabilo, da se nam pridružite tudi Vi in odkrijete čar kresne noči.

Špela Munda

Foto: Barbara in Matjaž Klanšek

Kres na Komatarjevem travniku

Letos smo že tradicionalno tretje leto postavili kres na Komatarjevem travniku. Ideja, ki je tri leta nazaj nastala kot posledica pospravljanja vejevja skupaj z manjšim druženjem bližnjih sosedov in prijateljev, je v treh letih prerastla v pravo kresovanje.

Letos smo v to lepo slovensko tradicijo vključili tudi naše otroke, ki so že od ponedeljka popoldne pospravljali bližnji gozd in postavljali manjši kres. V torek pa so večji kres postavili tudi tunjiški fantje. Dela jim ni manjkalo. Za ta projekt so vpregli tudi svoje velike stroje. Na Komatarjevem travniku so v torek zvečer torej delali traktorji, gozdarske prikolice in pridne roke.

V sredo popoldne, dan pred praznikom dela, 1. majem, smo se tako zbrali na travniku pod Komatarjevo domačijo in prižgali oba kresova. Najprej manjšega, nato še večjega. Na travnik ob kres smo postavili veliki leseni voz, na katerega so gospodinje naložile svoje dobrote, tudi dobre glasbe nam ni manjkalo. Letos je bil obisk še posebej velik, poleg domačinov so prišli tudi obiskovalci z bližnjih vasi.

Besedilo in foto: Špela Hribar

Tradicionalni pustni kres, ki ga v Tunjicah po starih običajih še vedno vsako leto na pustni torek zakurijo na Zadnjem robu. (Foto: Marjan Golob)

Mahlavov kres v Vazah

Kres na Nivčarjevem travniku

Jubilejni 30. Tunški glas

Preteklo leto je bilo za krajanje Tunjic posebno, saj je izšla in bila razdeljena 30. številka vaškega časopisa Tunški glas, ki izide enkrat letno. Časopis ima vsako leto bogatejšo vsebino, tako je bil jubilejni izvod še posebno obsežen. Poleg dogodkov v kraju je prinesel tudi mnogo opisov doživetij krajanov na izletih in potovanjih, katerih so se udeležili med letom; opis delovanja društev, športnih in glasbenih dosežkov posameznikov, kroniko posameznih domačij, vse to pa je bilo prepleteno s starimi zgodbami in pripovedmi o novih običajih kresovanja ter še mnogo več. S prispevki krajanov je predstavilo sliko preteklega leta in prikazalo povezanost med krajanje.

Na praznični četrtek, 26. decembra 2024, smo se zbrali koledniki – člani uredništva Tunški glas in prostovoljci, da bi kot vsako leto raznosili glasilo po domovih. V zgodnjem popoldnevu smo se zbrali pred Podružnično šolo Tunjice, se razdelili v štiri skupine, prevzeli vsak svoj seznam hiš in poln koš sveže natisnjenih izvodov časopisa ter se podali na pot na vse strani naše skupnosti.

Razveselilo nas je toplo in sončno vreme, tako je bil naš korak lahek in sproščen; bili smo kot koledniki – sicer nekaj dni prej, a kljub temu. Starejši koledniki, ki so imeli za seboj že nekaj let izkušenj z raznašanjem časopisa, so novim pripovedovali o dogodkih iz prejšnjih let, na primer kako se je opravljal raznos v deževnem vremenu, katera trasa je najdaljša (saj so Tunjice razvejana vas), kje se je treba bati hudega psa čuvaja, ali pa so obujali spomine na že preminule vaščane. Krajanje Tunjic so nas v vsakem domu toplo sprejeli, nekateri so čakali že pri vhodnih vratih ter nas vabili naprej. »Stopite noter, da se malo pogrežete,« in »Komaj smo vas že čakali,« so bile pogoste besede. Nekateri so prevzeli izvode tudi za člane družine, ki so se preselili v druge kraje, a še vedno z veseljem spremljajo, kaj se dogaja v rojstnem kraju. Pri vsaki hiši bi se lahko zadržali dlje časa, a bi tako prešerno opravilo trajalo več dni. Skupne toč-

ke vsakega oddanega časopisa pa so bili hvaležnost v očeh, iskrene dobre želje za novo leto in mrzlično pričakovanje začetka branja časopisa, saj je prebiranje Tunškega glasu postalo del praznične tradicije v novoletnem času.

Ob lanskem jubileju pa ni bilo časa za počivanje, saj so v letošnjem letu nastali novi prispevki za svežo 31. številko časopisa, da bo lahko naše glasilo še naprej predstavljalo zrcalo našega okolja ter spodbujalo povezovanje ljudi in medsebojnega sodelovanja.

Maja Vrhovnik

Starodobniki z dušo, lastniki s ponosom

Društvo starodobnih vozil DSV Kamnik je v sodelovanju s krovno slovensko Zvezo SVS ter pod pokroviteljstvom mednarodne krovne organizacije za starodobna vozila FIVA organiziralo Mednarodno revijo starodobnikov, ki je potekala od 16. do 18. maja 2025. Tokratna prireditev FIVA Premier Event je bila na najvišji ravni tovrstnih mednarodnih srečanj.

Izbor avtomobilov in motorjev je bil res nekaj posebnega, nekatere med njimi vidimo le še v muzejih. Naše društvo, ki obstaja od leta 2001 in je vključeno v zvezo SVS s skoraj 50 društvi iz vse Slovenije, je bilo veselo povabila za organizacijo prireditve na tako visoki ravni. FIVA, ki ima sedež v Parizu in združuje 80 nacionalnih zvez ljubiteljev starodobnih vozil, nas je počastila s prihodom podpredsednika Malcolma Grubba s soprogo iz Velike Britanije, delegata FIVA Liborja Vykusa iz Češke in delegatko FIVA Michaelo Riedl iz Avstrije.

S pomočjo zveze SVS so bila izbrana čudovita vozila, prvič predstavljena v Kamniku, iz Italije, Češke, Avstrije, Nemčije, Hrvaške in Slovenije. V prvi skupini so nastopila starodobna vozila, izdelana med letoma 1945 in 1985, v drugi skupini motorna kolesa od letnika 1903 do 1976 in v tretji skupini predvojni avtomobili, izdelani med letoma 1889 in 1945.

Na predvečer prireditve smo udeležence predvsem iz tujine popeljali na ogled muzeja Kvedrova tišlarja, nato pa še v Samostan Mekinje. Udeležence je počastil z obiskom župan Občine Kamnik Matej Slapar, ki

je glavnim predstavnikom organizacijskega odbora izročil protokolarna darila – kamniške majolike, za odlično počutje sta poskrbela tudi Jože Jošt in sodelavka z lajno. Plaketo društva pa smo izročili podpredsedniku FIVA Grubbu.

V soboto, 17. maja, so se udeleženci predstavili obiskovalcem v središču mesta Kamnika, ob 10. uri je bilo uradno odprtje na Glavnem trgu s slavnostnimi nagovori predsednika DSV Kamnik Miroslava Vrhovnika, direktorja ZTŠK Kamnik Luka Svetca, predsednika zveze SVS Leona Vrtočca, predstavnika FIVA iz Slovenije Janka Uratnika, podpredsednika FIVA Malcolma Grubba in podžupanje Občine Kamnik Romane Učakar. Odprtje so popestrili kamniške mažoretke in celjski Dixieland ansambel.

Ob 12. uri je sledila panoramska vožnja do občine Cerklje na Gorenjskem s postankom ob pozdravu cerkljanske godbe ter župana Franca Čebulja, s plesi se je predstavilo Kulturno društvo Folklor Cerklje, navdušili so tudi Cerkljanski gavnarji. Ob 15.30 so se vozila zapeljala skozi vrt Gradu Strmol, dan pa se je zaključil v Samostanu Mekinje s podelitvijo priznanj udeležencem, nastopom mladega opernega pevc Jenca ob spremljavi Roka Bohteta in prijetnemu druženju.

V nedeljo, 18. maja, se je dogajanje nadaljevalo v čudovitem okolju parka Arboretum Volčji Potok s predstavitvijo vozil. V njegovem nezgodovinskem delu so bila razstavljeni do 15. ure. Udeleženci so se

Tunški glas

popeljali tudi z vlakcem po parku. Za prijetno vzdušje sta poskrbela Jože Jošt in sodelavka z lajno.

Veseli smo, da je prireditev lepo uspela, tudi vreme nam je bilo naklonjeno, kar pa ne bi bilo možno brez požrtvovalnega dela članov društva, odličnega sodelovanja Občine Kamnik, Arboretuma Volčji Potok in Občine Cerklje, zveze SVS in seveda vseh donatorjev in sponzorjev prireditve.

*Miroslav Vrhovnik
Predsednik DSV Kamnik
Foto: Janez Kukec Mezek*

Nagovor podžupanje Romane Učakar na odprtju revije v Kamniku

Ballot 2 LTS, letnik 1925, lastnica Michaela Riedl

Obisk župana Občine Kamnik Mateja Slaparja

SS Jaguar, letnik 1938, lastnik Josip Vucković

Udeleženci obiska Muzeja Kvedrova tišlerija

ROYAL-ENFIELD, letnik 1920, lastnik Anže Petkovšek

Ford T Town car, letnik 1916, lastnik Thomas Billicsich

Podružnična šola Tunjice

Šolsko leto se zelo razlikuje od koledarskega leta, zato moj kronološki prispevek sega v sredino prejšnjega šolskega leta. Takrat je bilo v tunjiški šoli kar 52 učencev, ki so zapolnili vse koticke učilnic v šoli in še v gasilskem domu.

Pred slovenskim kulturnim praznikom nas je vse zbrane šolarje s slovenskimi ljudskimi povedkami navduševala Ivanka Učakar v okviru projekta Branje je potovanje. Spet nas je obiskala 30. maja, ko se ji je s pripovedovalsko delavnico pridružil še Anže Slana. Pripravila sta zanimiv začetek Noči branja, noči v šoli, ko je ob knjigah v šoli zaspalo kar 36 učencev.

Kulturno smo se izobraževali še na nekaj dogodkih. 11. marca smo v Lutkovnem gledališču Ljubljana uživali na predstavi Pisma z roba gozda, teden dni kasneje pa smo se z ubranim petjem predstavili na reviji otroških pevskih zborov na OŠ Toma Brejca. Sredi aprila smo se na matični šoli nasmejali ob stripih in zgodbah Boštjana Gorenca – Pižame. Konec maja so nas navdušili učenci OŠ Frana Albrehta, ki so v Domu kulture Kamnik nastopali v predstavi Groznovilca v Hudi hosti. 3. junija smo Škrjančki (OPZ PŠ Tunjice) spet stopili na praktikable na koncertu vseh šolskih pevskih zborov OŠ Frana Albrehta z naslovom Pomlad nam poje.

Drugošolci so se od 3. do 5. marca udeležili tabora v domu Čebelica v Dolenji vasi pri Čatežu. Najbolj so si zapomnili plezanje po visoki plezalni steni, nočni pohod z lučkami, večerni ples in »lov na lisico«.

Prejšnje šolsko leto je bilo posebno tudi za učence 3. razreda, saj so konec marca tretješolci prvič pisali NPZ (nacionalni preizkus znanja), na katerem so tunjiški učenci pokazali znanje visoko nad povprečjem. Pred koncem šolskega leta pa so v razmeroma hladnih junijskih dneh opravili še plavalni tečaj na kamniškem bazenu.

V tem šolskem letu podružnično šolo Tunjice obiskuje 48 učenk in učencev, slednji prevladujejo. V kombiniranem oddelku 1. in 2. razreda je 19 učencev, 7 prvošolcev in 12 drugošolcev, poučujeva jih z Darjo Habjan. Kombinirani oddelek 3. in 4. razreda šteje 14 učencev, 6 tretješolcev in 8 četrtošolcev, poučuje jih Barbka Marin. Petošolcev je 15 in še zadnje leto hodijo k pouku v gasilski dom, poučuje jih Katja Anžič. Tam so si ustvarili prav prijetno učilnico, v kateri se z veseljem učijo. V podaljšanem bivanju za učence v dveh oddelkih skrbita učiteljici Darja Habjan in Urška Lun, od sredine novembra dalje pa se namesto Urške vrne Jana Trebušak. Za prehrano in čistočo v šoli poskrbi pridna gospodinja Sabina Erjavšek.

Učenci prihajajo v šolo iz vseh koncev KS Tunjice, nekateri peš, drugi z avtom, tisti iz bolj oddaljenih naselij pa tudi z avtobusom ali kombijem. Slednji pripelje otroke v šolo z Zadnjega roba, od septembra pa tudi z Vrhovja.

O drugih zanimivih dogodkih v tem in preteklem šolskem letu so pisali učenci sami. Uživate v branju.

Želim vam veselo, igrivo in zdravo novo leto.

Besedilo in foto: Jelka Vrhovnik

Prvošolci (z leve) Aljaž Grilc, Aleksander Repenšek, Filip Kaplja, Nuša Brodar, Enej Blažek, Jure Osolnik, Tin Sedušak

Drugošolci v šoli

Moj najljubši predmet je matematika. Rada se igram s prijateljicami in rišem. Zelo pa mi je všeč, ko gremo ven. Moja najljubša prijateljica je Eva P.

Trini

V šoli mi je všeč, ko gremo po malici ven, ker se lahko igram s prijateljicami. Všeč mi je matematika. Na športnem dnevu smo šli pogledat potok Tunjščico.

Iza

V šoli se rad igram z lego kockami. Moja najljubša predmeta sta matematika in šport. Moja najboljša prijateljca sta Elian in Jakob.

Žan

V šoli smo šli na pohod. V šoli mi je všeč matematika. Meni je všeč tudi slovenščina.

Elian

Najraje se igram z Izakom. Moj najboljši predmet je matematika. Moje najboljše kosilo so palačinke. Najraje se igram, ko liste dajemo na kup in se mečemo na kup. V šoli se igram in zato rada hodim v šolo.

Eva Z.

V šoli sem rad. Na igrišču se rad igram z žogo. Ko je konec odmora, se začne pouk. Po pouku je čas za kosilo.

Ažbe

Všeč mi je, ko gremo na igrišče. Najraje se igram s prijatelji z lego kockami ali igre na igrišču.

Nik

Všeč mi je, da gremo ven. Rad imam šport in malico.

Valter

Najbolj mi je všeč, ko se igram s prijatelji. In všeč mi je, kadar smo zunaj s prijatelji.

Jernej

Jaz sem Jakob. Rad se igram s prijatelji, rišem in se igram z lego kockami. Moji najboljši prijatelji so Jernej, Žan, Valter, Enej, Lovro in Valton. Všeč sta mi likovna in športna vzgoja.

Jakob

V šoli se rada igram na igralih. Zelo sem vesela, tudi ko gremo na pohod. Najraje imam športno vzgojo.

Eva P.

V šoli imamo veliko lego kock. Zelo mi je všeč, ko lahko med odmori sestavljamo z njimi.

Izak

Obisk sadovnjaka v Tunjicah

Sadovnjak smo obiskali meseca oktobra. Sprejel nas je gospod Zdravko. Odšli smo do hišice, ki stoji v sadovnjaku. Ponudil nam je sveža jabolka. Bila so zelo dobra. Povedal nam je, da v sadovnjaku raste tudi kostanj. Pokazal nam je hišico, v kateri gnezdijo žuželke. Povedal nam je, kako se cepi jabolana. V sadovnjaku nama je bilo zelo všeč.

Naja Kregar, Ajda Zobavnik, 3. r.

Obisk Zdravilnega gaja v mesecu oktobru

Zdravilni gaj smo obiskali v tednu otroka. Z nami sta šli učiteljici Jelka in Darja. V gaju sta nas sprejela Jobova starša. Tam smo se razdelili v dve skupini. Prva skupina je šla v šotor. Poslušali smo glasbo. Druga skupina se je igrala namizne igre. Nato sta se skupini zamenjali. V Zdravilnem gaju smo bili tri ure. Najbolj nama je bilo všeč v šotoru.

Valton Zeneli, Lovro Zobavnik, 3. r.

Pohod po okolici Tunjic

Na pohod smo odšli na začetku meseca septembra. Bil je lep, sončen dan. Odpravili smo se do izvira Tunjščice. Nad izvirom smo malicali in se fotografirali. Pot nas je vodila po cesti in po gozdu. Videli smo različne živali. Na neki kmetiji smo videli veliko gnezd lastovk. Pot je bila dolga, a zanimiva. Pri izviru Tunjščice sva bila prvič.

Sofija Butalič, Patrik Repenšek, 3. r.

Ekскурzija v Tehniški muzej Bistra

Na izlet smo se odpravili proti koncu šolskega leta. Bilo je oblačno vreme. Do Bistre smo se vozili približno eno uro. Ko smo prispeli, smo najprej pomalicali. Pred muzejem nas je sprejel vodič. V muzeju smo videli stare avtomobile in tudi lovsko zbirko. Ogledali smo si tudi velik lesen čoln. Stavba muzeja je zelo stara. Včasih je bil v njej samostan. Po ogledu muzeja smo šli na delavnico peke kruha. Vsak si je naredil svojo žemljico, ki jo je potem pečeno odnesel domov. Izlet se nama je zdel zanimiv. V prihodnjih letih si želiva iti v živalski vrt.

Jerca Cerar, Job Jelovčan, 4. r.

Sproščanje ob zvočni kopeli v jurti v Zdravilnem gaju

Obisk Zdravilnega gaja v mesecu juniju

V Zdravilni gaj smo se odpravili učenci od 1. do 5. razreda PŠ Tunjice z učiteljicami. Tam sta nas pričakala gospa Katja in gospod Boštjan. Razdelili smo se v tri skupine. Prva skupina je šla v šotor z glasbili. Poslušali smo različne zvoke glasbil. Druga skupina se je igrala športne igre. Tretja skupina je spoznavala različne igre za zbranost. Skupine smo se zamenjale, tako da smo vsi prišli na vse aktivnosti. V Zdravilnem gaju nama je bilo najbolj všeč, ko smo bili v šotoru. Na športnem dnevu smo se imeli odlično!

Neža Koželj, Lovro Dragan Pavlovič, 4. r.

Prireditev za starše ob zaključku šolskega leta

Prireditev je potekala v avli šole v Tunjicah. Napovedovalca sta bila Lukas in Urban. Vsak razred je pripravil svojo točko. Prvošolci in drugošolci so deklamirali pesmi. Tretješolci so zaplesali ples Srečo ujem. Četrtošolci so zaplesali venček ljudskih plesov. Petošolci so se poslovlili od šolanja v Tunjicah s pes-

mijo o preživetih petih šolskih letih. Tudi pevski zbor in dramski krožek sta sodelovala. Prireditev nama je bila zelo všeč, še posebej igra dramskega krožka.

Lara Brodar, Noah Prosen, 4. r.

Kulturni dan o bontonu

Kulturni dan smo imeli septembra. Najprej smo si ogledali projekcijo o šolskih pravilih in se o njih pogovorili. Nato smo igrali v parih igre vlog. Igrali smo različne neprijetne situacije, ki se nam zgodijo v šoli, in iskali rešitve zanje. Zaradi deževnega vremena smo med odmorom ostali v šoli in se v avli igrali igre. Po malici nam je učiteljica Irena prinesla tri zanimive družabne igre. V njih smo zelo uživali in se zabavali. Ugotovili smo, da se v našem razredu trudimo upoštevati pravila. Včasih pa tečemo po razredu.

Hajdi Kosirnik, Nace Simeunovič, 4. r.

Foto: Erika Snoj

Zgodovina mojega domačega kraja

Poseben gost v 4. razredu PŠ Tunjice

V četrtem razredu med drugim spoznavamo preteklost domačega kraja. Kdo drug bi bil bolj primeren za to kot gospod Ivan Nograšek? Zelo smo bili veseli, da se je rad odzval na naše vabilo in prišel v šolo kar med poukom. Izvedeli smo toliko zanimivih stvari, ki so se v preteklosti dogajale v Tunjicah! Vse od začetka omembe kraja, prvega popisa prebivalcev pa do Marije Terezije ljudje niso imeli priimkov niti

Foto: Erika Snoj

hišnih števil. Spoznali smo življenje in delo Petra Pavla Glavarja in gradnjo cerkve sv. Ane. Slišali smo za potres, ki je zrušil del cerkve, pa kako so cerkveni zvon peš spravljal gor, in tudi za velik požar v cerkvi. Izvedeli smo, da so tudi v Tunjice prihajali Turki in kako so se domačini zaščitili pred njimi. Pri-povedoval nam je o prvi šoli v Tunjicah pa vse do druge, nove šole in tudi kdaj so Tunjice dobile prvi vodovod in prvi telefon.

S seboj je prinesel star dokument o prodaji zemlje iz 18. stoletja, kjer se je gospodar podpisal kar s križem, saj še ni znal pisati. To se nam je zdelo izredno zanimivo.

Kaj pa so si učenci najbolj zapomnili od njegovega obiska?

- Da je bilo okrog cerkve nekoč obzidje.
- Da včasih v Tunjicah ni bilo gasilskega doma in šole.
- Da so Turki trikrat prišli v Tunjice in 45-krat v Slovenijo.
- Da so Tunjičani ubili štiri Turke in so pokopani v Tunjicah.
- Da se je Nemeč tukaj skrival 7 let.

Najbolj zanimivo:

- Da so včasih zakopavali zlatnike.
- Da je pokazal list, kjer je bilo gor besedilo in križ.
- Da so valili hlode dol s hriba, da so se branili pred Turki.
- Da sem izvedel, zakaj se imenuje Kurja dolina.
- Da smo ga lahko spraševali različna vprašanja.
- Da je en človek vrgel cigaret na streho cerkve in je pogorela.
- Da so jedli surov krompir.

Zelo smo hvaležni gospodu Ivanu Nograšku in tudi v prihodnje ga bomo zelo veseli v naši šoli!

*Učenci 4. r. in učiteljica Erika Snoj
Zapisano: 15. maja 2025*

Tehniški muzej Slovenije

S šolo smo se 16. junija 2025 odpravili v Tehniški muzej Slovenije. Prišel je vodič in nas odpeljal v muzej. Najprej nas je vodič odpeljal na oddelek starega prometa. Tam smo videli starodobnike. Ta oddelek mi je bil zelo všeč. Po tem oddelku nas je vodil v oddelek motociklizma. Tam smo videli veliko motorjev. Najbolj sem si zapomnil Tomos A3. Ko smo prišli na konec tega oddelka, smo šli do letalskega oddelka. Nato smo šli počasi do oddelka živali. Tam smo videli zelo veliko kožo medveda, nagačene merjasce in srne. Ko smo končali, smo šli do oddelka za peko. Tam smo čisto sami oblikovali kruh in zunaj počakali, da se je spekel v krušni peči. Potem smo se z avtobusom vrnili domov.

Lovro Koželj, 5. r.

Ogled Tehniškega muzeja Slovenije v Bistri

Ogled Tehniškega muzeja Slovenije

Prejšnje šolsko leto, 16. junija 2025, smo se s šolo odpravili na ogled Tehniškega muzeja Slovenije. Najprej smo v šoli vzeli malico in se z avtobusom odpravili na pot. Vozili smo se eno uro in pol. Ko smo prispeli tja, smo najprej pojedli malico, potem nas je vodič odpeljal na ogled muzeja. Najprej nam je gospod vodič razkazal stare avtomobile. Izvedeli smo, da je bilo prvo kolo najdeno v Sloveniji. Po ogledu avtomobilov smo si šli ogledat stare motorje in kolesa. Potem smo imeli malo odmora. Po odmoru smo šli peč kruh. Gospa nam je dala testo za kruh. Oblikovali smo vsak svoje testo. Gospa je testo dala v krušno peč. Medtem ko se je kruh pekel, smo se pripravili na odhod. Z avtobusom smo se nato odpeljali nazaj v šolo, kjer smo pojedli kosilo. Učiteljica nam je po kosilu razdelila naše kruhke. Imeli smo se super.

Lana Mlinar, Katarina Zalaznik, 5. r.

Teden šole v Savudriji

1. septembra 2025 smo se vsi peti razredi šole Frana Albrehta Kamnik odpravili v Savudrijo. V ponedeljek zjutraj smo se vsi zbrali pred kulturnim domom. V avtobus smo zložili prtljago in se odpravili na pot. Med potjo smo se ustavili, da smo pomalicali in šli na stranišče. Nato smo se peljali naprej. Vozili smo se dve uri. Ko smo prispeli, smo se razporedili po sobah. Nato smo se preoblekli v kopalke in odšli na preizkus plavanja. Poslali so nas v sobe, da smo si izmislili imena sob. Poklicali so nas v avlo, da so nam povedali, v kateri plavalni skupini smo. Nato smo šli plavat. V sredo se nas je pol odpravilo v Umag. Tam smo se peljali z ladjico in nakupovali. V petek smo imeli akvatlon. Najprej smo tekli, nato pa plavali. Bilo je lepo. Upava, da se še kdaj ponovi.

Gabrijel Munda, Erik Kočar, 5. r.

Doživetje 5. razreda v Savudriji

Opisali vam bova pet dni v Savudriji. Doma smo bili že vsi neučakani. Zjutraj smo se pet minut do osmih dobili pred kulturnim domom v Kamniku. Ob osmih

smo se odpeljali. Ko smo prispeli v Savudrijo, smo določili, kdo bo v kateri sobi in s kom. Nato smo odšli na kosilo. Potem smo se preverili v plavanju. Zvečer smo odšli peš do svetilnika, pojedli večerjo in šli spat.

Zjutraj pred zajtrkom smo šli na telovadbo in pospravili sobe. Pred kosilom smo imeli pouk. Po kosilu smo odšli plavat v morje. Plavali smo približno dve uri. Po plavanju smo odšli v sobe in se malo poigrali. Potem je bila že večerja. Po večerji smo imeli šov talentov.

Tako kot vsak dan smo imeli zjutraj spet najprej telovadbo, nato pospravljanje sob in zajtrk. Seveda smo imeli po zajtrku pouk, nato kosilo in po kosilu plavanje. Malo smo plavali in že je bila večerja. Po večerji smo imeli igre brez meja.

Prišlo je zadnje jutro. Pred zajtrkom smo začeli parkirati. Bil je zajtrk in po njem smo nadaljevali parkiranje. Nato smo imeli kratek pouk. Po pouku smo imeli akvatlon. Po njem smo imeli kosilo, nato pa smo se z avtobusom odpravili proti Kamniku. Imeli smo se zelo dobro. Najbolj so nama bili všeč večeri.

Nika Sedušak, Neža Kregar, 5. r.

Obisk gozda

V ponedeljek, 29. septembra 2025, smo petošolci pri uri družbe obiskali sosednji gozd. Potrebovali smo primerno obutev in rezervne nogavice. Morali smo si izposoditi eno knjigo iz bralnega kotička, ker jo bomo v gozdu prebrali. Nato smo se primerno oblekli in se odpravili v gozd. Ko smo prispeli v gozd, nam je učiteljica povedala, da bomo najprej pet minut brali knjigo. Po petih minutah smo se razdelili v pare in brali drug drugemu. Nato nam je učiteljica razložila glavne sestavine zemljevida. Poskušali smo ugibati sestavine na zemljevidu. Nato smo se odpravili nazaj in nadaljevali pouk.

Anže Nograšek, Maks Matej, 5. r.

Pouk v gozdu

Predstavili vam bova obisk gozda v Tunjicah. 29. septembra smo se 5. razred 2. in 3. šolsko uro odpravili v gozd, da bi imeli tam pouk. Pripravili smo kompase in zemljevide in se odpravili. Preden smo šli v gozd, je vsak vzel svojo knjigo in se postavil v kolono. V gozdu smo se razporedili po parih in začeli brati knjige. Ko smo prebrali knjige, nam je učiteljica Katja dala prosti čas, da smo sestavljali hiške iz gozdnih materialov. Fantje: Erik, Gabrijel, Maks, Anže in Lovro, so gradili progo za kolesa, me, punce, pa hiške. Ko smo prišli nazaj v učilnico, smo pojedli malico in se nato vrnili nazaj v gozd. V gozdu smo imeli še malo pouka, pri katerem smo delali s kompasom in zemljevidom. Potem nam je učiteljica spet dala prosti čas za progo in hiške. Kmalu zatem smo šli nazaj v učilnico. To je bil za nas najlepši dan v tednu.

Izabela Kaplja, Karmen Brajdič, 5. r.

Učna ura z Valentinom Zabavnikom v sadovnjaku

Obisk sadovnjaka v Tunjicah

V četrtek, 2. oktobra 2025, smo se s šolo odpravili v sadovnjak. Tam nas je že čakal gospod Valentin Zabavnik. Lepo nas je sprejel v sadovnjaku na Prevali. Vodil nas je do hišice, kjer nam je predstavil, kaj vse so posadili. Nato nam je ponudil koščke sladkega jabolka. Zelo je bil dober. Izvedeli smo, da zraven nas raste zelo lep kostanj. Povedal nam je, da raste vsaj sto let. Včasih so jabolka prodajali v Trstu, Beogradu in na Dunaju. Zaslužili so toliko, da so kupili cerkveni zvon.

V Tunjicah najbolje rastejo jablane, hruške, češnje in kostanj. Imajo 160 vrst dreves. Okoli sadnih dreves so mreže, zato da srne ne delajo škode. Včasih so otroci znali obrezovati drevesa.

Ko je bil čas, da odidemo nazaj v šolo, so otroci pobrali vsak svoj kostanj. Poslovlili smo se, pomahali in odšli.

Nina Grilc, Zoja Blažek, 5. r.

Zabaven teden otroka

Opisali vam bova teden otroka. Prvi teden oktobra smo imeli teden otroka. Lahko smo prinesli igrače. V ponedeljek nam je učiteljica povedala, da ne bomo imeli domače naloge. V torek nismo smeli prinesiti šolskih potrebščin v šolski torbi ali nahrbtniku. Prinesli smo jih v pekaču, košari, vzglavniku in še in še. Naslednji dan smo prinesli plišaste igrače. Potem smo odšli v gozd, kjer smo brali in se učili o zemljevidu in naravi. Zadnji dan smo prinesli razne igre. Okraševali smo razred v jesenskem vzdušju. Bilo je zabavno, lahko bi bilo še enkrat.

Ana Jeglič, Eva Šuligoj, 5. r.

Gledališka predstava Bibe z griča na zaključni prireditvi

Pri izviru Tunjščice

Učitelj Štefan Luštrek

Učitelj Štefan Luštrek se je rodil 6. marca 1933 v Goričanah 11 pri Medvodah. V družini je bilo pet otrok, bil je najstarejši. Osnovno šolo je obiskoval v Goričanah. Po končani osnovni šoli se je vpisal na učiteljsko v Ljubljani. Stanoval je doma in se vsak dan vozil v Ljubljano.

Prvo službo je dobil v kraju blizu Zagorja ob Savi. Poleg poučevanja je bil močno vključen v življenje kraja, ob rednem delu je izobraževal tudi starejše.

Z ženo Ivanko iz Nevelj, njen dekliški priimek je Torkar (njen oče je bil Mohtov iz Tunjic), sta se spoznala v Ljubljani na koncertu tamburašev. Na obisk v Nevlje se je iz Zagorja pripeljal s kolesom. Leta 1958 sta se poročila. Učitelj Štefan je zamenjal službo. Zaposlil se je na 1. osnovni šoli v Kamniku, v stavbi sedanje pošte na Glavnem trgu, kjer je bil tajnik.

16. novembra 1958 je bila iz Tunjic službeno premeščena učiteljica Milena Kociper, takrat je bil šoli dodeljen učitelj Luštrek. Službo je nastopil 26. novembra. Vodja šole je bila učiteljica Terezija Babnik. V tem šolskem letu je šolo obiskovalo 64 učencev, 33 fantov in 31 deklet, nižjo stopnjo 45 učencev, višjo stopnjo pa 19 učencev.

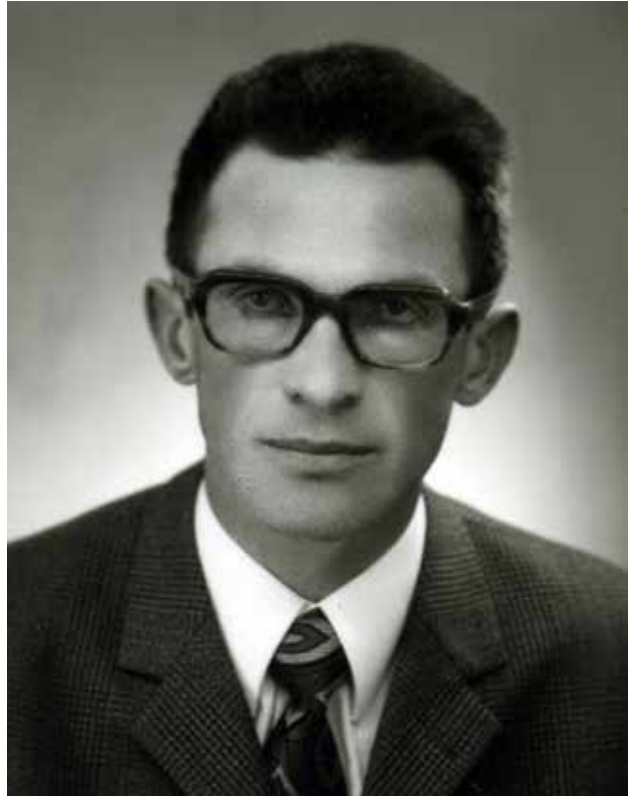
21. marca 1959 so imeli Tunjičani zbor volivcev. Na njem so izrazili željo po gradnji nove šole in znižanju klanca.

24. maja 1959 so praznovali stoletnico šole. Praznovanje je bilo pri Jamovcu na dvorišču. Učenci šole so sodelovali z deklamacijami in petjem, zaigrali so igrice Kristine Brenkove Oko za dedka. Nastopil je tudi vaški moški pevski zbor pod vodstvom Maksa Vrhovnika. Proslava je uspela, udeležilo se je veliko ljudi.

Z začetkom šolskega leta 1959/60 je iz Tunjic odšla upraviteljica Terezija Babnik. Na šolo je prišla učiteljica Gabrijela Trebušak. Poučevala je 1. in 2. razred, višjo stopnjo pa je poučeval učitelj Štefan Luštrek.

V šolski kroniki je zapisano: »Na službeno mesto se vozi že drugo leto s kolesom iz 6 km oddaljenih Nevelj in to ob vsakem vremenu. Zato je bil dvakrat bolan po tri dni in to v decembru in marcu. Sicer je hodil v službo redno v snežnem vremenu tudi s smučmi.« (Šolska kronika OŠ Tunjice, šolsko leto 1959/60)

V tem šolskem letu je učitelj Luštrek vodil atletski, vrtnarski in šahovski krožek. Za novoletne praznike je z učenci pripravil igrice Knjiga dedka Mraza. Učitelj Luštrek je upodobil dedka Mraza.

Med šolskim letom se je v šolski stavbi pojavila lesna goba, uničila je precej desk v podu, med počitnicami so jih zamenjali. 29. marca si je stavbo ogledala komisija in ugotovila, da je stavba v podirajočem stanju in da je nujno treba pričeti gradnjo nove šole.

V šolskem letu 1960/61 je šolo obiskovalo 56 učencev. Na šoli so delovali: atletski, šahovski, dramski in pevski krožek. Učitelj Luštrek je vodil atletski krožek. V tem šolskem letu so na šoli zbrali prostovoljne prispevke, s katerimi so kupili televizijski aparat in ga montirali pri Jamovcu, da je bil na razpolago učencem in vaščanom.

Šolsko leto 1961/62 so začeli 5. septembra. Na šoli sta še vedno poučevala Gabrijela Trebušak (1. in 2. razred) in Štefan Luštrek (3. in 4. razred v popoldanski izmeni). V dopoldanski izmeni pa je učitelj Luštrek poučeval še 5., 6., 7. in 8. razred. V aprilu 1962 so učenci pogozdovali in v šestih dneh posadili okrog 50.000 smrečic. Občina je v tem šolskem letu odobrila denar za gradnjo novega šolskega poslopja. Šolsko leto so zaključili z ekskurzijo na Gorenjsko (Begunje–Draga–Vrba–Bled–Bohinj–slap Savica).

Tunjiško šolo je v šolskem letu 1962/63 obiskovalo 62 učencev. Prvošolcev je bilo 12. Šolski odbor in šolsko vodstvo sta predlagala, da naj bi učenci 5. razreda obiskovali šolo v Kamniku. Zaradi dolge poti so starši temu nasprotovali. Od dvanajstih učencev so v Kamnik odšli le štirje. Zima je bila zelo huda, zapadlo je veliko snega. Treba je bilo odmetavati sneg s strehe šole. Na novo so ustanovili strelski krožek. Ob koncu šolskega leta so učenci 4., 5., 6. in 7. razreda

(8. ni bilo) obiskali Celje in Laško, učenci od prvega do tretjega razreda pa so obiskali Ljubljano, v njej pa živalski vrt in Ljubljanski grad. V tem letu se je pričela gradnja novega šolskega poslopja. Zaradi nizkih zimskih temperatur so se dela ustavila.

V šolskem letu 1963/64 je šolo obiskovalo 56 učencev. Po odloku so morali vsi učenci iz podeželskih šol obiskovati 5. razred na popolnih osemletkah. Tunjiški petošolci so obiskovali 1. osnovno šolo Kamnik. Učiteljica Trebušakova je poučevala 1. in 2. razred, učitelj Luštrek pa druge razrede celodnevno. Skupaj 3. in 4. razred ter 6., 7. in 8. razred v enem oddelku. Na šoli so delovali: strelski, šahovski, dramski krožek in pevski zbor. Nadaljevali so gradnjo nove šole, do jeseni 1963 je bila pokrita. Vaščanom nova šolska stavba ni bila všeč, imenovali so jo kar kozolec, učitelja in učenci pa so se je zelo veselili. Šolsko leto so učenci višjih razredov zaključili z izletom v Kranjsko Goro, pevski zbor pa je obiskal Janče v Zasavju.

Že šesto leto sta novo šolsko leto (1964/65) v tunjiški šoli začela učiteljica Trebušak in učitelj Luštrek. Na šoli je bilo 48 učencev, v prvi razred je bilo vpisanih 6 učencev. Od 1. do 4. razreda se je šolalo 40 učencev, na višji stopnji pa je ostal samo 7. razred z osmimi učenkami. Pouk sta organizirala tako, da je učitelj Luštrek poučeval oddelek 4. in 7. razreda. Pouk je ob 8. uri pričel samo s 7. razredom, po treh urah pa se je pridružil še 4. razred. Po dveh urah kombiniranega

pouka ali pa istih predmetov (telovadba, petje, likovna ...) so odšli učenci 7. razreda domov, četrtošolci pa so ostali do 13.30. V njegovem oddelku je bilo 20 učencev. Dela na novi šolski stavbi so bila zaradi pomanjkanja denarja ustavljena. Pričakovali so, da bodo novo šolo odprli 29. novembra, zato so vso kurjavo spravili v klet. Pozimi so morali drva iz nove šolske stavbe v staro šolo voziti s sankami, saj je bil klanec od decembra pa do marca zaledenel, z vprego niso mogli prepeljati kurjave.

To šolsko leto se je šola priključila centralni šoli Frana Albrehta v Kamniku kot podružnična šola.

Od aprila do konca šolskega leta je na šoli poučeval samo učitelj Luštrek, saj je učiteljica Trebušakova zbolela in odšla v bolnišnico. Zaprošila je tudi za razrešitev dolžnosti upravitelja šole in premestitev.

4. in 7. razred sta šla na zaključno ekskurzijo v Zagreb. Ogledali so si mesto in živalski vrt.

Učitelj Luštrek je na šoli poučeval še dve šolski leti, in sicer 1965/66 in 1966/67.

Pouk v novi šolski stavbi se je pričel v šolskem letu 1966/67. Kaj se je v teh dveh šolskih letih dogajalo, v šolski kroniki ni zapisano.

Učitelj Luštrek je nadaljeval poučevanje na podružnični šoli Frana Albrehta v Nevljah.

Na sliki so učenci šole Tunjice z učiteljico Jelko Trebušak in učiteljem Štefanom Luštrekom. Fotografija je last Rezmanovega Zdravka.

V času, ko je poučeval v Tunjicah, sta z ženo Ivanko v Nevljah gradila hišo. Vanjo so se vselili leta 1967. Rodila sta se jima dva sinova. Sin Aleksander, klicali so ga Sandi, je v petem mesecu umrl. Sin Janez sedaj živi z mamo Ivanko v domači hiši.

Gospa Ivanka pravi, da Štefan ni nikoli potožil, da je pot v Tunjice dolga in pozimi ledena. Nikoli ni kritiziral nobenega učenca. Velikokrat je pohvalil vaščane Tunjic kot izredno povezano in delovno skupnost.

Bil je velik ljubitelj vrtnarstva, rad je imel vse, kar raste. Doma je obdeloval njivo in vrt. Rad je hodil v hribe. Upokojil se je leta 1990. Kmalu po upokojitvi je zbolel. Z boleznijo se je boril štiri leta. Umrli je 7. avgusta 1997. Počiva na pokopališču v Nevljah.

Kako so učitelja Luštreka doživljali učenci?

Rezmanov Zdravko je zapisal:

Učitelj Štefan se je vsak dan v šolo pripeljal s kolesom. Pripeljal se je do Andrejevih, potem pa je šel peš po klancu do šole na hribu pri cerkvi. Učenci smo z zanimanjem čakali pri šoli in gledali proti dolini, da bi zagledali učitelja Luštreka. Bil je velik ljubitelj ptic. Danes bi temu rekli ornitolog. Veliko časa so v šoli posvetili izdelavi ptičjih krmilnic in valilnic. Spomladi, ko je bil čas postavljanja valilnic, je s seboj vzel najbolj pridne učence, s tem jih je nagradil za trud, ki so ga vložili v šolsko delo.

Marjeta Kočar, Spodnja Dolenčeva (kot učenka je bila Rezmanova) se tako spominja učitelja Štefana Luštreka:

Učil me je še v stari šoli od 4. do 8. razreda. V Tunjicah nas je iz naše generacije ostalo samo še šest punc, drugi so šli v Kamnik na OŠ Frana Albrehta. Učilnico smo imeli tam, kjer je sedaj mrliška vežica, v prizidku sta bila 1. in 2. razred. Pri oknu so sedeli učenci 3. in 4. razreda, pri zidu pa smo sedeli starejši učenci. V kotu pred nami je bila peč. Učitelj je v šolo prihajal s kolesom, vedno je prisopihal zadnje minute, bil je točen. Za malico je dal na mizo kozarec solate (npr. srbsko solato) in razgrnil časopis Delo, ki ga je prebiral med malico.

Pouk smo imeli od osmih do trinajstih, po navadi pet ur, včasih smo imeli tudi šest ur pouka. Učil nas je vse predmete, tudi fiziko, zgodovino, matematiko, geografijo ... Morali smo se kar učiti, bil je zahteven, a ne preveč strog. V razredu je imel avtoriteto, imel je red, ni dovolil klepetati. Z lesenim oglatim ravnilom je počil po mizi in zavpil: »Tišina, mir!« Nikoli nas ni tepel. Za ocene je spraševal pred tablo, v razredu je morala biti tišina, ni dovolil prišepetavanja. Ko smo pisali za oceno, je naloge napisal na tablo, mi pa smo jih reševali v zvezek. Besed, ki jih nisem znala, sem morala v zvezek napisati dve strani, da si jih bom zapomnila. Če kdo učne snovi ni obvladal, je bil zaprt

(ostal je po pouku in se moral učiti). Take učence smo zbadali z »zaprtk«, tega pa nihče ni maral.

Ko so zgradili novo šolo, smo se sredi leta preselili vanjo. Otroci smo peš v rokah prenašali stvari iz stare v novo šolo, večinoma knjige. Okolica šole takrat še ni bila urejena, povsod je bila zemlja, kupi peska, cevi. Samo zadnjega pol leta sem hodila v novo šolo. Takrat sta na šoli učila z učiteljem Lojzutom Goršičem. Luštrek se je takrat v šolo vozil že s spačkom. Med dvema ognjema smo igrali kar na cesti pri Maleziju.

Spomini na učitelja Štefana učenke iz podružnične šole Nevlje:

Učence je ogromno naučil o naravi. Pri predmetu SND smo pisali koledar narave. Opazovati smo morali spremembe v naravi (na vrtu, travniku, gozdu) in jih zapisati. Vedno je zapise pregledal in učence, ki so spremembe v naravi primerno zapisali, pohvalil. Učence v Nevljah je poučeval v svojem sadovnjaku. Praktično nam je pokazal, kako obrezovati sadno drevje, učenci pa smo pospravili obrezano vejevje. Učenci smo spoznali tudi dela na zelenjavnem vrtu. Učitelj nam je praktično predstavil gnojenje, prekopavanje, sajenje in sejanje. Veliko smo bili v naravi. Spoznavali smo drevesa, cvetlice, vrste trav. Bil je zelo zahteven pri poštevaniki. Če je nisi obvladal, si jo moral nekajkrat prepisati.

Pri zapisu so mi pomagali Ivanka Luštrek, žena učitelja Štefana Luštreka, in njegove učenke in učenci. Vsem najlepša hvala. Pri pisanju sem uporabil podatke iz kronike tunjiške šole.

Jože Ramuta

Foto: osebni arhiv Ivanke Luštrek

KNJIŽNICA
FRANCETA
BALANTIČA
KAMNIK

**POTUJOČA KNJIŽNICA
OBISKUJE TUNJICE
OB ČETRTEKIH OD 18.00 DO 19.30
(postajališče je pred OŠ).**

URNIK OBISKOV V LETU 2026:

8. in 22. januar
5. in 19. februar
5. in 19. marec
2., 16. in 30. april
14. in 28. maj
11. junij
3. in 17. september
1., 15. in 29. oktober
12. in 26. november
10. december

Okrogle obletnice

Dragi slavljenici! Uredniški odbor Tunškega glasu vam ob praznovanju okroglega jubileja vošči vse najboljše in želi veliko zdravja, srečnih dni in prijetnega sobivanja v vaški skupnosti.

50 let, rojeni leta 1975

Peter Pušnik, Lesarjev
Petra Bastič, Farezova
Renata Vinšek, Voštarska
Simona Zupan, Spodnja Golobova

60 let, rojeni leta 1965

Andreja Matjaž, Trobevškova
Bernarda Vinšek, Mahlavova
Drago Uršič, Nivčarjev
Eva Černevshek, Vočnikova
Franc Šimenc, Omevčev
Irena Klemenc, Grilčeva
Matjaž Sedušak, Poharjev
Milan Vrhovnik, Cerjev
Miroslav Šimenc, Poštarjev
Vida Primc, Primčeva

70 let, rojeni leta 1955

Cvetka Sedušak, Hribovškova
Darko Crnkovič, Forkeljnov
Janez Sedušak, Sušakov
Janez Zobavnik, Žabarjev
Jožica Tomšič, Brezovčeva
Mihaela Butalič, Pehkova
Monika Podjed, Hrenova
Tatjana Magajna, Podbregarjeva

90 let, rojeni leta 1935

Cecilija Stele, Žerjavova
Vido Žagar, Udamov

Najstarejša krajanka v tunjiški fari je ANTONIJA VRHOVNIK, Podbregarjeva mama, rojena leta 1928, stara je 97 let.

Najstarejša krajana v tunjiški fari sta ANTON ŠMIDOVNIK, Zgornji Košišev, rojen leta 1928, star je 97 let, in DRAGOTIN RUDEŽ, Zgornji Koželjev, prav tako star 97 let.

V vasi imamo 12 krajanov, ki so dočakali devetdeset let ali več

Anton Šmidovnik, Zgornji Košišev, star 97 let
 Antonija Vrhovnik, Podbregarjeva, stara 97 let
 Dragotin Rudež, Zgornji Koželjev, star 97 let
 Marija Stele, Birtova, stara 96 let
 Julijana Šmidovnik, Zgornja Košiševa, stara 93 let
 Valentin Šmidovnik, Vogrinov, star 93 let
 Ana Lanišek, Spodnja Lanišekova, stara 92 let
 Vido Vrhovnik, Tišlarjev, star 92 let
 Jožefa Železnikar, Jožovčeva, stara 91 let
 Marija Koželj, Jerušekova, stara 91 let
 Cecilija Stele, Žerjavova, stara 90 let
 Vido Žagar, Udamov, star 90 let

Besedilo in foto: Milena Erbežnik Klanšek

90 let modrosti, srčnosti in bogatih življenjskih izkušenj Vida Žagarja

Na obrobju Kamnika v idilični vasici Tunjice, kjer se še danes življenje vrta malo počasneje kot v mestu in kjer skupnost še vedno nekaj pomeni, je letos 13. junija častitljivih 90 let praznoval domačin Vido Žagar, po domače Šoferjev Vido.

Vse svoje življenje živi v rodni vasi in je še vedno vpet v zgodbo kraja, ljudi in vrednot, ki so danes vse bolj redke. Povsod se najdejo ljudje, ki s svojo predanostjo, zanesljivostjo in delom pustijo neizbrisen pečat. Eden takšnih je tudi Vido, ki je skoraj vse življenje preživel za volanom.

Njegova pot šoferja se je začela že v mladih letih, ko je v času služenja vojaškega roka vozil avtobus. Že takrat je pokazal izjemen čut za odgovornost in natančnost. Po vrnitvi iz vojske je dobil zaposlitev kot voznik tovornjaka. Delo je bilo naporno, a se ga ni ustrašil – vsak dan je zanesljivo opravljal svoje naloge in skrbel, da je tovor pravočasno in varno prispel na cilj. Za krajše obdobje so ga iz podjetja napotili na delo tudi v bližnji Zdravstveni dom Kamnik, kjer je vozil reševalno vozilo. To delo je zahtevalo še večjo zbranost in čustveno moč. Pogosto je bil med prvimi, ki so prihiteli na pomoč ljudem v stiski – včasih v težkih, celo smrtno nevarnih situacijah. Tudi tukaj se je izkazal kot zanesljiv in srčen človek. A srce ga je vedno najbolj vleklo k avtobusu. Zadnjih 27 let svoje poklicne kariere je spet sedel za volan avtobusa, kar mu je bilo v veselje in ponos. Danes, ko že skoraj toliko let uživa zaslužen pokoj, kot je bil v službi, je Vido še vedno aktiven šofer. Domačini ga pogosto vidijo, kako se s svojim modrim golfom še vedno samozavestno in spretno zapelje po domači cesti do Kamnika in nazaj. Vožnja mu ni le navada – je del njegovega značaja, njegovega življenjskega ritma.

Za volanom je res preživel velik del življenja, a doma so ga vedno čakali njegovi najbližji.

Z ženo Milko sta si pred 66 leti skupaj ustvarila topel in ljubeč dom, v katerem so odraščali njuni trije otroci: Tatjana, Vida in Dušan. Družina je bila in ostaja središče njegovega življenja. Danes je ponosen oče, dedek in pradedek, saj se njegov rod razteza na tri generacije – Vido ima kar sedem vnukov in sedemnajst pravnukov, ki vsi z občudovanjem, spoštovanjem in ponosom gledajo na njegovo življenjsko pot.

Poleg družine in dela pa ima Vido še eno veliko strast: lov. Že vrsto let je aktiven član Lovske družine Sela pri Kamniku, kjer ni znan le kot predan lovec, temveč tudi kot mentor, tovariš, prijatelj in sogovornik z izjemnim poznavanjem narave in živalskega sveta. Narava mu veliko pomeni, zato zanj lov ni le hobi ali dejavnost za

prosti čas, temveč opazovanje živali, spoštovanje do gozda in stik z naravo.

Danes pri devetdesetih iz njegovih oči še vedno sije tisti značilen žar – modrost človeka, ki je veliko doživel, pa tudi toplina nekoga, ki zna prisluhniti in svetovati. Njegove pripovedi iz preteklosti so prava zakladnica spominov, obenem pa dragocena lekcija za mlajše rodove. Vidova zgodba je zgodba o človeku, ki je vse opravljal s srcem. O človeku, ki je s svojo skromnostjo, delavnostjo in dobro voljo pustil globoko sled – ne le na cesti, v gozdu, ampak tudi v srcih vseh, ki ga poznajo.

Ob tem jubileju se mu družina in prijatelji iskreno zahvaljujemo za vse, kar je dal in še bo dal domačiji, skrupnosti in svetu.

Franc Zobavnik, Užarjev, zet, Matic Žagar, vnuk, in ata Vido Žagar

Dragi ata Vido, želimo ti predvsem zdravja, miru in še veliko prijetnih trenutkov v krogu vseh, ki te imamo radi. Naj ti bo vsak dan darilo, kot si darilo ti za vse nas.

Iskrene čestitke!

*Vnukinja Petra Kočar
Foto: družinski arhiv Šoferjevih*

90 let Žerjavove Cilke

Foto: Mojca Stele Jeglič

Najin poročni dan

Dragi mladoporočenci! Uredništvo Tunškega glasu vam ob sklenitvi zakonske zveze želi osebnega zadovoljstva, notranjega miru, medsebojne harmonije, spoštovanja in ljubezni, ob preizkušnjah pa potrpežljivosti, razumevanja in zaupanja. Naj bo vaše življenje polno nepozabnih doživetij.

Barbara Klanšek

Gregor Sedušak in Špela Sedušak Drolc

Marca sta se poročila Gregor Sedušak, Sušakov iz Košiš, in Špela Drolc, Drolčeva iz Košiš. Civilni obred je potekal 21. marca na Upravni enoti Kamnik, cerkveni pa dan kasneje v cerkvi sv. Ane v Tunjicah. Poročno slavlje se je nadaljevalo v gostilni Repnik na Vrhpoljah. Skupni dom sta si ustvarila v Košišah pri Drolcu.

Marija Stele Malmenvall in Simon Malmenvall

V maju sta se poročila Marija Stele iz Tunjiške Mlake in Simon Malmenvall iz Ljubljane. Civilna poroka je potekala 28. maja na Upravni enoti Kamnik, cerkvena pa 31. maja v cerkvi sv. Ane v Tunjicah. Slavlje se je nadaljevalo v gostilni Repnik. Mladoporočenca sta si dom ustvarila v Ljubljani.

Janez in Olesya Meglič

23. avgusta sta se poročila Olesya Trofymchuk iz Lvova v Ukrajini in Janez Meglič, Megličev iz Tunjic. Civilni obred je potekal na Dvorcu Visoko v Poljanski dolini, kjer se je nadaljevalo tudi poročno slavlje. Poroka je zaradi različnih narodnosti mladoporočencev vsebovala tako ukrajinsko kot slovensko kulinariko in glasbo. Mladoporočenca sta si dom ustvarila na ženinovem domu v Tunjicah, kjer živita že osem let.

Obletnice porok

Vsaka obletnica poroke je praznik ljubezni, vztrajnosti in skupnih spominov. Zgodbe naših slavljencev navdihujejo družine, prijatelje in širšo skupnost, njihova toplina in predanost pa nas opominjata, kako dragoceno je ceniti vsak trenutek, ki ga preživimo skupaj. Zato njihova zgodba ni le osebna, temveč obogati vse nas, ki smo del njihovega življenja. Ljubezen ni le romantičen trenutek, temveč tudi vsakodnevna podpora, razumevanje, potrpežljivost in skupna rast.

Vsem parom, ki letos praznujejo obletnico skupnega življenja, iskreno čestitamo in jim želimo še mnogo lepih skupnih let!

Milena Erbežnik Klanšek

Najstarejša zakonska para

Najstarejši zakonski par v Tunjicah sta Julija in Tone Šmidovnik, Zgornja Košiševa. Poročena sta 68 let. Drugi najstarejši zakonski par sta Milka in Vido Žagar, Šoferjeva. Poročena sta 66 let.

55 let zakona sta slavila dva para

Frančiška in Valentin Šmidovnik, Vogrinova, ter Marjana in Anton Kancilija, Malezijeva.

60 let zakona

Ana in Peter Trobevšek sta pred 60 leti rekla DA. 9. januarja 1965 sta si obljubila večno zvestobo pred Bogom in to še vedno traja ...

Vzgojila sta dve hčerki, v veselje pa so jima tudi štirje vnuki in prav toliko pravnukov. Kljub zreli starosti in bolezenskim težavam sta še vedno bistrih misli ter skrbita zase in drug za drugega. Včasih sta bila navdušena hribolazca, saj sta osvojila precej slovenskih vrhov. V zadnjem času pa jih opazujeta iz doline, ko se vsak dan sprehajata po domači vasi.

Želimo jima še veliko skupnih let!

Besedilo in foto: Urša Klemenc

Diamantna poroka Poštarjevih – 60 let ljubezni

V mesecu septembru sta Andrej in Majda Čimžar, Poštarjeva, praznovala poseben jubilej – 60 let zakonskega življenja. Z diamantno poroko sta v krogu svojih dveh otrok, njenih sozakoncev ter treh vnukov, ki ju radi obiskujejo in z njima preživljajo srečne trenutke, obhajala obletnico skupne poti in obudila spomine na nepozabne trenutke.

Njuna zgodba se je začela pred šestimi desetletji, ko sta si obljubila, da bosta v dobrem in slabem skupaj prehodila življenje. Zgradila sta si dom, poln ljubezni, razumevanja in spoštovanja. Družina, ki sta jo ustvarila, je njun največji ponos. Otroke sta vzgajala s toplino in skrbjo, zdaj pa z veseljem opazujeta, kako jima hvaležno vračajo ljubezen.

Draga Andrej in Majda, ob tej posebni obletnici vama iskreno čestitamo in vama želimo še mnogo lepih trenutkov, veliko zdravja, sreče in ljubezni. Naj bo vajina skupna pot tudi v prihodnje polna nasmehov, prijaznih besed in iskric, ki jih prižiga medsebojna ljubezen.

Iskrene čestitke ob diamantni poroki!

*Milena Erbežnik Klanšek
Foto: družinski arhiv Poštarjevih*

Justin Klanšek – krvodajalec, že 100-krat daroval kri

Justin Klanšek je vedno pripravljen pomagati! Je človek, na katerega se lahko vedno zanesemo. Priskoči na pomoč pri vsakem delu v vasi, kjer je potrebna pridna roka ali dobra volja. Tudi krvodajalstvo mu ni tuje, saj se dobro zaveda, da lahko s tem nekomu reši življenje. Kri je daroval že kar 100-krat, kar je izjemen dokaz njegove srčnosti in predanosti pomoči drugim.

Upam, Justin, da se še večkrat srečamo na krvodajalski akciji!

Justin, stokrat hvala!

Besedilo in foto: Matija Podjed

Tone Šmidovnik, Košišev – najstarejši Tunjičan

Tone Šmidovnik, po domače Košišev Tone, se je rodil očetu Antonu in mami Mariji. V družini je bilo rojenih devet otrok, vendar sta dva umrla že v zgodnjem otroštvu.

Tone je zelo poseben človek in že z njegovim rojstvom je povezana prav posebna zgodba. Rodil se je 1. januarja 1929 (nekaj po polnoči). Malo pred njim pa se je pred polnočjo (torej 31. decembra 1928) v Tunjicah rodila še ena deklica. Ko so malega Toneta nesli h krstu, se je župnik pri vpisu datuma v krstno knjigo zmotil in datuma zamenjal. Pomotoma je kot datum Tonetovega rojstva zapisal 31. december 1928. Čeprav se je župnik svoje napake zavedal, vpisa ni popravil. Ta napaka je imela velik vpliv na Tonetovo življenje. Ravno zaradi nje je bil takoj po osvoboditvi, leta 1945, vpoklican kot majski borec v

10. Ljubljansko udarno brigado, ki je čuvala meje Jugoslavije. Vpoklican je bil za šest mesecev. Brigada je iz Kamnika najprej odšla v Gornji Grad, nato peš v Bohinjsko Bistrico, nato pa še v Sodražico, na Ptuj, v bližino Šoštanja ter nazadnje še v Dobrovnik. Komaj 16-letni Tone je bil v brigadi telefonist. Prizna, da je kot navihan fant včasih poslušal telefonske pogovore med poveljniki.

Otroštvo je preživel na domači kmetiji v Tunjicah. Tu je obiskoval pet razredov osnovne šole. Po končani osnovni šoli je želel nadaljevati šolanje na gimnaziji, saj je bil zelo bister fant. Leta 1940 je začel obiskovati gimnazijo Škofovih zavodov v Šentvidu, kjer je njegov starejši brat Janez že obiskoval 8. razred. Toda tam je bil Tone zelo malo časa, saj je njegovo šolanje prekinil začetek 2. svetovne vojne in maja 1941 so

Nemci šolo zaprli. Čas med vojno je preživel doma, kjer je pridno delal na kmetiji, saj je primanjkovalo moških rok za delo.

Verjetno bi se celotno njegovo življenje in tudi šolanje obrnilo čisto drugače, če ne bi bilo vojne in če kot datum rojstva ne bi bilo vpisano leto 1928. Kajti ravno zaradi te napake tudi takoj po osvoboditvi zaradi vpoklica ni mogel nadaljevati šolanja. Ko je služil vojaški rok, je imel še eno možnost za nadaljevanje šolanja. Pa se je odločil drugače, saj ga je njegova mati prosila, naj se vrne na kmetijo, ker ga dom potrebuje. Tako je šel leta 1950 nazaj domov na domačo kmetijo ... in ostal.

Leta po vojni je zaznamovalo delo na kmetiji. Toneov oče je že leta 1942 kupil mlatilnico, pred tem pa leta 1939 bencinski motor. Električna je namreč postopoma prišla v Tunjice šele leta 1948, pa še to ponekod samo za razsvetljavo. Zato je bil do tega časa bencinski motor edina možnost za pogon mlatilnice in *sekularja* za žaganje drv.

Leta 1944 je mladi Tone z mlatilnico začel mlatiti žito po celih Tunjicah in okolici. To je bil začetek dolgoletnega dela s to napravo. Pravi, da je v Stolniku mlatil več kot 20 let. Z velikim veseljem se spominja teh časov in opisuje, da je bilo mlatenje žita vedno velik dogodek za celo vas. Ob mlatenju so po navadi pripravili celo veselico. Tone je s svojo mlatilnico

Tone in Julka, september 2025
Foto: Petra Vrhovnik

Julka in Tone s hčerko Miro, leta 1960

hodil s kmetije na kmetijo in na ta način služil denar za življenje, za obnavljanje kmetije, z denarjem pa je pomagal tudi svojim bratom in sestram. Mlatil je od leta 1944 pa skoraj do leta 1980.

Ob vsakodnevnem delu na kmetiji se je ukvarjal tudi z žaganjem drv. To je delal s *sekularjem* na bencinski motor. S to pripravo je hodil po območju širše okolice Kamnika ter ljudem pripravljal drva. Med drugim je drva pripravljala tudi za Titov dvorec v Kamniški Bistrici. Žagal je, vse dokler se niso razširile ročne motorne žage.

Med mlatenjem in žaganjem po vaseh se mu je zgodilo marsikaj zanimivega. Tako se spomni tudi dogodka, ko je neko soboto dopoldne mlatil pri Kotarju v Tunjicah. Po planu bi moral isti dan popoldne mlatiti še pri Šmidu. Vendar so se stvari obrnile drugače ... Ko so po končani mlatvi pri Kotarju pripravili malico, je mimo prišla ohcet. Dobrovoljni vaščani so se hitro dogovorili in vse za malico pripravljene jedi in pijačo znosili na cesto, da so naredili šrango. Imeli so tudi svojega godca, Vovkovega očeta, da je bilo še bolj veselo. Ko so dobili prežo, so vaščani nadaljevali zabavo, zato je mlatev pri Šmidu takrat odpadla. To pa ni bilo preprosto, saj v tistem času še ni bilo hladilnikov, v katere bi gospodinje lahko shranile že pripravljeno hrano. Šmidova mati zagotovo ni bila najbolj zadovoljna, saj je verjetno morala v ponedeljek, ko je mlatev končno bila, vso hrano še enkrat pripraviti.

Vedno je rad pomagal ljudem. Tako je nekega dne pomagal tudi možakarjema, ki sta v Stranjah vsak s svojim avtomobilom zletela po bregu navzdol. S konjema je pomagal oba avtomobila potegniti nazaj na cesto. To dobro delo se mu je obrestovalo, ko je bil prijavljen zaradi žaganja drv na črno. Tovariš, ki je vodil zaslišanje proti Tonetu, je bil ravno eden izmed teh dveh rešenih možakov. Zaslišanje je bilo ob tem spoznanju zelo hitro končano. Za Toneta seveda brez kazni.

V Toneovem življenju ima zelo pomembno vlogo tudi njegova žena Julka, ki jo je spoznal leta 1952, poročila pa sta se pet let kasneje. V zakonu sta se jima rodila dva otroka, najprej hči Mira, nato pa še sin Tone.

Kljub častitljivi starosti imata oba, Tone in Julka, še vedno v sebi veliko več življenja kot marsikdo, ki je po letih mnogo mlajši. Še vedno se imata neizmerno rada, kar se jima tudi vidi. Še vedno živita zelo polno življenje in sta vsak dan zelo aktivna. Obdelujeta svojo njivo zraven doma. Do nje se Tone včasih odpelje kar s traktorjem. Še vedno sama skrbita zase in pozitivno energijo širita na vse okoli sebe. Sama pečeta potico, jabolčni zavitek in nabirata gobe. Nikoli ne jamrata in imata zelo bistro glavo.

Tone ima neverjeten spomin, pa ne samo za preteklost, tudi sedanost zelo trezno doživlja in spremlja. Vedno je bil napreden in zelo delaven. Tudi avto je vozil do svojega 93. leta. Še vedno vozi traktor, s katerim si pomaga pri delih okoli kmetije. Sedaj pa kar razmislite, koliko takih 97-letnikov še poznate ...

Vse svoje življenje se je odločal tako, kot je v tistem trenutku čutil, da je prav. Njegovo življenje je bilo velikokrat težko, ampak na drugi strani tudi polno lepih trenutkov. V njegovem besednjaku ni grdih besed, ni sovražstva niti laži. Tone je prava enciklopedija, saj ima neverjeten spomin in se spomni tudi najmanjših podrobnosti dogodkov, ki jih je v življenju doživel. Zato velikokrat pomaga pri opisovanju dogodkov iz zgodovine Tunjic. Njegove zgodbe so zelo zanimive

Tone Šmidovnik

Julka Šmidovnik

in poučne. Tudi sama ga vedno z veseljem obiščem in poslušam.

Njegova življenjska zgodba pa je dokaz, da so delavnost, poštenost, skromnost, ljubezen do doma in ljudi vrednote, ki ne izgubijo moči niti po skoraj stoletju življenja. Košišev Tone in njegova Julka sta lahko zgled in navdih vsem nam.

Petra Vrhovnik

Foto: družinski arhiv Košiševih

Kako živijo naši rojaki

Pavle Lanišek

Pavle se je rodil leta 1939 kot enajsti od štirinajstih Spodnje Laniškovih otrok. Danes živita le še Pavle in Jožica. Ko je Pavle končal obvezno šolanje v Tunjicah, se je v Stranjah izučil za krojača. Ta poklic pa je kmalu zamrl, zato si je poiskal delo v Tekstilnem inštitutu v Kamniku. Kaj kmalu pa mu je brat Peter priskrbel delo zavarovalniškega agenta. Dodelili so mu kraje v domžalski občini. To delo je opravljal vse do upokojitve.

Pavle z ženo Fani, leta 2001

*Pavle na
služenju
vojaškega
roka v Sla-
vonskem
Brodu leta
1961*

Ko se je njegov brat Andrej poročil s hčerko Roščevega Jaka, je Pavle na ohceti spoznal nevestino sestro Fani, se zaljubil vanjo in se z njo leta 1966 oženil. Tako sta dva brata iz Laniš oženila dve sestri iz Rožičnega, hčeri znanega harmonikarja Roščevega Jaka. Pavle si je kupil parcelo v kar gostem naselju v Mekinjah in si tam zgradil hišo.

Rodila sta se mu dva otroka, Dušan in Alenka. Oba sta se poročila. Dušan v Tuhinjsko dolino, Alenka pa na dom v Mekinjah. Toda Alenka je zelo mlada umrla zaradi raka.

Doma v Lanišah je Pavlov oče umrl pri 49 letih, ko je bilo Pavlu sedem let. Lanišekova mati pa je umrla leta 1958 v starosti komaj 59 let. Pavle se je v mladosti ukvarjal tudi z orožjem, kar so izvedeli tudi na milici v Kamniku. Svojo puško je moral odnesti v Kamnik. Še prej pa je v cev nalil slano vodo, da je cev na hitro zarjavela, Pavle pa se je lahko opravičil, češ da puške ni uporabljal.

Danes Pavle in Fani še vedno živita v Mekinjah in hvala Bogu jima zdravje še kar dobro služi.

Ivan Nograšek

Foto: osebni arhiv Pavleta Laniška

*Cerkev na Molički planini, 16. avgusta 2001
Foto: Dušan Lanišek*

Pozdrav iz Amerike

Dragi uredniški odbor

Leto je naokrog in zopet se vam oglašam. Nikakor ne smem pozabiti na lepe pozdrave vsem, ki berete Tunški glas.

Kakor vsi vidimo, gre leto h koncu in po svetu se dogajajo hude nesreče. Tukaj, v Ameriki, so hude poplave, huda vročina ... Ljudje umirajo: v državi Teksas je utonilo kar 160 ljudi, ko je neka reka narasla na 6 m in je kar odnašala hiše, podirala mostove. V Evropi imate vojsko, ki jo sedaj hočejo ustaviti, da se ne bo razširila v tretjo svetovno vojno.

Pri nas smo kar v redu, staramo se vsak dan, no, pa nas Bog še kar dobro vodi v naslednji dan. Pošiljam nekaj slik iz mladosti in bom razložil vsako posebej.

Vesele božično-novoletne praznike voščim vsem, kičitajo Tunški glas in tudi tistim, ki ga ne čitajo, in vsem Slovencem.

En lep pozdrav od vseh nas

Ciril Žagar

Foto: osebni arhiv Cirila Žagarja

Moj sin Greg peče pujska

Na parkirišču pred cerkvijo; pravkar poročena, leta 1964

Pri večerji v dvorani

Tukaj pijemo na zdravje pri torti.

Obisk potomcev Mlakarjevih in Ukušekovih iz Amerike

Konec januarja 2024 se je po elektronski pošti oglasil Josh Planton, daljni sorodnik Mlakarjevih in Ukušekovih. Na spletu je našel kontakt in zapise o svojih prednikih, objavljene v Tunškem glasju. Prosil me je za pomoč pri iskanju sorodnikov. Njegova prababica in pradedek sta bila Marija Grkman, Mlakarjeva, in Jernej Grkman, Ukušekov. Po poroki sta leta 1913 odšla v Ameriko. Imela sta osem otrok. Josheva babica je bila Rose Grkman, poročena Planton, ki se je poročila s Henryjem Plantom, potomcem družine iz vasi Dolnja Težka Voda pri Novem mestu.

Za podatke sem prosila vaškega kronista Ivana Nograška, ki mi je pripravil seznam članov družin Mlakarjevih in Ukušekovih, izseljenih v Ameriko, in naredil družinsko drevo Mlakarjevih, ki je objavljeno v letošnji številki Tunškega glasja. Ukušekovo drevo je bilo objavljeno že leta 2018. Joshev prastric je konec 80. let obiskal Slovenijo in se srečal s sorodniki, letos pa se je Joshev oče upokojil in za to prelomnico je želel obiskati Slovenijo in sorodnike.

V soboto, 5. julija, smo se dobili pred gostilno Za Tunco. Z nami je bil Tadej Trnovšek, rodoslovec in zgodovinar, ki je za obiskovalce pripravil rodoslovno raziskavo, sproti prevajal pogovore z domačini in fotografsko dokumentiral srečanja. Potem smo odšli h Grkmanu, od koder izhajajo njihove korenine. Na Grkmanovi domačiji sta se rodila Jakob Grkman (1795–1864), ki se je poročil k Ukušku in tja prinesel priimek Grkman, ter France Grkman (1858–1947), ki se je poročil k Mlakarju in tudi tja prinesel priimek Grkman. Današnja lastnika Grkmanove domačije Taja in Andrej Lap sta nas prijazno sprejela. Ogledali smo si Grkmanovo znamenje in se ustavili v stari Korbarjevi hiši. Vse je navdušila črna kuhinja.

Po ogledu smo se odpeljali k Ukušku, kjer so nas že pričakovali. Topla dobrodošlica in domače dobrote na mizi. Srečanje je bilo zelo čustveno, čutili so povezanost s predniki, posebej z Jernejem, dedkom in pradedkom, ki je leta 1913 odšel v Ameriko. Besed in vprašanj je bilo veliko, veselje in sreča na obeh straneh.

Srečanje je prehitro minilo: v upanju, da se bodo še kdaj srečali, so si podali roke in odšli smo naprej.

Kosilo smo imeli v gostilni Za Tunco, od tam pa smo se odpeljali k Mlakarjevim, v hišo, kjer se je rodila babica in prababica Marija. Čeprav današnja lastnika kmetije Joži in Janez nista sorodnika, sta sorodnike prejšnje gospodarice Majde sprejela zelo domače. Usedli smo se v hišo in klepetali. Nasmejani obrazi so kazali, da so se njihova pričakovanja izpolnila. Hodili so po zemlji svojih prednikov, opazovali iste hribe, gozdove in razgled, ki so jih nekoč občudovali njihovi predniki. Občutek zadovoljstva in povezanosti je bil obojestranski, vrata za naslednji obisk so široko odprta.

Dan je bil kratek, morda prekratek. A prav zato je bil tako lep. Ostala je močna vez, občutek pripadnosti in obljuba, da se vidimo znova. V Tunjicah živi še veliko sorodnikov Jerneja in Marije Grkman, ki nam jih tokrat ni uspelo obiskati, a to je lep razlog, da se čez

ocean še kdaj vrnejo tja, kjer so korenine njihovega življenja in po njihovih žilah teče tudi delček tunške krvi.

Milena Erbežnik Klanšek
Foto: Tadej Trnovšek, Genealogy Slovenia

Obisk iz Amerike pri Ukušek

Obisk sorodnikov je ponavadi nekaj čisto običajnega. V Tunjski Mlaki 1 pa na sončen in vroč julijski dan nismo pričakovali le navadnih obiskov, temveč daljne sorodnike, ki prej še niso stopili na slovenska tla. Sorodnike iz Amerike.

Sliši se precej filmsko, nekako je tudi tako bilo. Vsak ima od nekod korenine, ki so pomemben del njegovega nastanka in nas nekam vežejo. Poznati in ohranjati te korenine je izjemno pomembno in točno s to željo je naša *daljna* žlahta, ki prihaja iz ameriške zvezne države Oregon, prek različnih kontaktov, vez, poznanstev in po dolgem iskanju našla moja stara starša, Fani in Franca Štupar, preprosta človeka z velikim srcem.

Srečanja sta se oba izjemno veselila, vendar sta bila zaradi svoje komunikacije negotova. Tukaj sva na pomoč priskočili jaz in moja teta Ana, ki v angleškem jeziku bolje komunicirava. Pred prihodom sploh nismo vedeli, kaj pričakovati. Babica je skupaj nabrala nekaj kar se da starih in uporabnih slik ter dokumentov, s pomočjo katerih bi lahko povezala to zgodbo. Rodovi segajo izjemno daleč in ugotoviti, kako se res povezujemo, zna biti težje rešljiva uganka. Nikakor ni manjkala manjša pogostitev, goste se spodobi pričakati v pravem slovenskem duhu, potica in domača medica sta pri tem zagotovo nujnost. Še sam ambient z okolico in naravnim okoljem je po mojem mnenju dodal posebno noto, rdeče rože na oknih, velika mirobalana na dvorišču, ob hiši vijoča se trta ...

Srečanje se je začelo s krepkim stikom roke. Kot po tekočem traku smo stopali ter se predstavljali. V zgodbo so vstopili Frank, Peggy, Josh, Jake in Nate – družina Planton, vsi nasmejani ter polni sveže energije. Opazil si lahko toplino in iskrenost v njihovih očeh, z vsem navdušenjem so odgovarjali na začetna vprašanja, tista preprosta: »Kak je bil vaš let?«, »Ali vam je tu všeč?«, »Kaj ste že kaj videli v Sloveniji?« Taka vprašanja so brez dvoma odlični razbijalet

ledu, Slovenci znamo na začetku nastopiti malo introvertirano, ta zadržanost pa se po vsaki izmenjani besedi razblinja. Že na hribu na poti do hiše smo se ustavili vsaj štirikrat, debata se je začela odlično.

Ko smo končno sedli, se je pričela »akcija«. Seveda smo nazdravili, iz hiše je pridišala kava, odgrnila se je potica, natočilo vino. Vzdušje je postalo izjemno prijetno. Najprej smo pristopili h glavni tematiki: kako smo povezani. Po nekaj pregledih slik, dokumentov in že prej narejenih družinskih dreves smo prišli do preprostega sklepa, da moramo pogledati v zgodovino. Vrnimo se v prvo polovico 20. stoletja. Moja praprababica Ana Štupar je točno tu prebivala s sestrami in štirimi brati, ki so se okoli leta 1922 zaradi različnih okoliščin tega časa odselili v ZDA, dva v zvezno državo Illinois, dva pa sta se ustalila malenkost dlje, v Oregonu. Eden izmed njiju je bil Jernej. Tu se zgodba lepo poveže. Jernej je namreč Frankov dedek ter oče njegove mame Rose, ki je Franka v otroških letih učila slovenskih kletvic.

Za tem je sledila še dodatna doza družinskih fotografij, na koncu pa smo se pogovarjali že o vsakodnevnih temah; kdo bi si mislil, da imajo tam ogromno grmičevje robid. Kljub jezikovni oviri sta stara starša blestela s svojimi simpatičnimi prisposodobami, katere sva s teto živahno prevajali. Vsaka prevedena zgodba je prinesla smeh. Sledil je tudi krajši ogled hiše in posesti. Stati na rodni zemlji tvojih prednikov mora biti poseben občutek, skoraj bi lahko rekli nostalgichen, pa četudi še nikoli nisi bil tu.

Po še nekaj zanimivih debatah, izmenjanih stikih in kupu objemov smo se ob vznožju hriba poslovili, a nikakor ne za vedno. Skoraj obljubljeni je že, da se naslednjič snidemo v Oregonu, to bi bila brez dvoma pustolovščina.

Dan se je zaključil še z eno kavico na sedaj praznih klopeh, a njihova toplina ter optimizem sta se obdržala.

Vsi štirje smo veselo strmeli v oddaljeno cesto. Stara starša srečna ter zadovoljna s celotno izvedbo obiska, teta in jaz pa z odlično opravljenim »treningom« vsakdanje angleščine. Še naprej je pripekalo julijsko sonce, jaz sem si pa predstavljala peščene obale Oregona in

svež oceanski veter, ki nežno piha v obraz.

Neža Cimbas

Foto: Tadej Trnovšek, Genealogy Slovenia

Obisk prednikov v Tunjicah

Izviram iz družine šestih otrok in odraščal sem v bližini mesta Portland v zvezni državi Oregon (ZDA). Moja starša sta bila v štiridesetih letih, ko sem se rodil, zato so bili – z izjemo ene same babice – vsi moji stari starši že pokojni. Edina, ki je bila še živa, je bila materina mati Mary Gerkman. Omeniti moram, da so vsi štirje moji stari starši prišli iz Slovenije, vendar sem poznal le babico Mary. Moj ded po materini strani je umrl pri komaj devetintridesetih letih, zato je morala moja babica sama vzgojiti vseh osem otrok. Sorodniki so jo spodbujali, naj najmlajšim poišče druge domove, vendar je vztrajala, da družino ohrani skupaj. Na srečo so ji pomagali sorodniki iz širše družine.

Kot otrok sem se pogosto spraševal, od kod so moja babica in njeni otroci črpali moč in iznajdljivost, da jim je v novi državi uspelo preživeti in si ustvariti življenje. Odgovor je bil seveda v močni razširjeni družini ter skupnosti priseljencev, ki so se medsebojno podpirali in si pomagali. A še pomembneje: njihova moč je izvirala od generacij pred njimi.

Slišal sem veliko zgodb iz tradicije iz »stare domovine« in vedno sem si želel obiskati deželo, od koder so izvirali moji predniki. Ker smo v naši širši družini zelo povezani, me je zanimalo tudi, ali imamo v Sloveniji še žive sorodnike. Mislim, da se vsakdo prej ali slej vpraša o svojih koreninah in o tem, katere značajske poteze je morda podedoval po prednikih. Želel sem tudi, da bi moji otroci vedeli, od kod vsi mi prihajamo.

Načrtovali smo družinsko potovanje v Slovenijo leta 2020; letalske vozovnice so bile kupljene, sobe rezervirane in pripravljene smo bili na odhod. Potem pa

je izbruhnil covid in potovanje je bilo odpovedano. Ko sem se letos upokojil, sem se odločil, da je prišel čas, da potovanje končno izpeljemo. Kar je bilo leta 2020 razočaranje, se je leta 2025 spremenilo v veliko srečo. Mojemu sinu je uspelo navezati stik z ljudmi, ki so ključno prispevali k temu, da je naše potovanje preseglo vsa pričakovanja.

Tadej Trnovšek je raziskal kraje, kjer je živela moja družina, ter organiziral srečanja z družinskimi člani, ki še vedno bivajo na tem območju. Pridružila se nam je tudi Milena Erbežnik Klanšek, ki nam je posredovala dodatne informacije o krajih, ki smo jih obiskali. Vsi so bili izjemno prijazni in gostoljubni. Izvedeli smo ogromno in včasih nas je količina informacij popolnoma prevzela.

V nedeljo smo se odločili obiskati cerkev, ki jo je obiskovala moja družina – cerkev sv. Ane v Tunjicah. Nismo vedeli, da so imeli tisti dan praznovanje, vendar smo se odločili, da kljub temu obiščemo grobove sorodnikov in naredimo nekaj fotografij cerkve, da jih pokažemo družini doma. Namesto tega smo srečali Mileno in nekaj ljudi, ki smo jih spoznali dan prej. Vsi so nas prijazno sprejeli in popeljali na ogled cerkve ter nam razložili veliko o njeni zgodovini. Ljudje so bili tako topli in gostoljubni, da se nam je bilo težko posloviti.

Z veseljem bomo ohranili stik z vsemi, ki smo jih spoznali, in v prihodnosti znova prišli na obisk ... ali pa jih morda gostili pri nas v ZDA. Naša izkušnja je daleč preseгла pričakovanja. Slovenijo in njene ljudi smo resnično vzljubili.

Frank Planton

Srečanje sorodnikov družine Vovkovih iz Tunjic

Moderni časi nas vse bolj ločujejo in tako se ljudje srečamo vse bolj poredko. Tudi sorodniki družine Klanšek, Vovkovi iz Tunjic, ki so se rodili očetu Petru in mami Francki, se niso še nikoli pobljže spoznali. Po pogrebu tete Francke so sorodniki prosili Mileno, če bi organizirala srečanje živečih potomcev Petra in Francke.

Dne 7. junija 2025 smo bili povabljeni v gostilno Slanovec, pri Grlušek, v Tunjice. Nataša in organizatorji srečanja so nas prijazno pričakali ob lepo pogrnjenih mizah. Imeli smo res odlično kosilo in dobrote, za kar so poskrbele izvrstne kuharice. Še posebej je bilo doživeto spoznavanje po kosilu. Milena Erbežnik Klanšek se je spet izkazala kot odlična organizatorica. Najprej je predstavila družinsko drevo Vovkovih. Objavili so ga v časopisu Tunški glas že leta 2022. To je takrat najbolj razveselilo teto Francko, ki si je želela, da bi bil njihov rod objavljen v lokalnem glasilu Tunški glas; to je tudi doživela/dočakala pred smrtjo. Ker pa ima usoda vedno prav, smo se srečali ravno na 100. obletnico poroke naših prednikov Frančiške in Petra Klanšek. Ob poslušanju o družini Klanšek smo se v mislih preselili v spomine na prednike in nekdanje lepe čase pri Vovkovih. Kljub pomanjkanju so mlajši tu našli toplino ob dedku in babici. Vsi smo se predstavili in se bolj spoznali. Tu so se rodili otroci: Marija, Cecilija, Matilda, Janez, Francka, Peter (1932–1937), Terezija in Frančišek. Vsi so se poročili v bližnji okolici in so radi zahajali domov. Odhajali so od doma in si ustvarili družine. Ostali so le spomini na skupna leta in slike, ki pričarajo mogočno družinsko drevo Vovkovih.

V tem dnevu smo se srečali tisti, ki se poznamo med seboj, in tudi tisti, ki smo imeli srečo videti najmlajšo generacijo Vovkovih. Vsak od njih nosi nekaj izvirnega, nekaj, česar ni samo v krvi prednikov. Še posebej dragoceno je tisto, kar oblikuje naše življenje. Prevečkrat pozabljamo, da imamo vsi nekje svoje korenine.

Tudi jaz sem v tej družini našla svoje mesto. Leta 2009 sem postala dobrodošla v rodu Petra in Francke. Takrat sva se poročila z Janijem, ki ga poznate po njegovi veseli harmoniki. Po svojem dedku je *poverbal* odličen posluh in talent za igranje frajtonarce. Ko gledam slike in podatke iz opisa družine, občudujem toplino. Vidim, da sta bili tu vedno doma ljubezen in delavnost. Preživeti toliko otrok na skromni zemlji in v hiši, ki jim je kasneje pogorela, zmorejo le skrbni starši in lepo vzgojeni otroci. Zdaj je ostala živa le še teta Tilka, ki starost preživlja v domu. Doma ima *glavno besedo* Janez, sin Marinke in Simona Mlakar.

Poroka Vovkovih staršev, leta 1925
Foto: družinski arhiv Gradišekovih

Tu blizu je tudi rod, ki je zrasel pri Gradišekovih. Vedno si med seboj nesebično pomagajo. Otroci so odrasli, si našli partnerje in nadaljujejo življenje. Če bi še vsi živeli, bi nas bilo na srečanju 111. Bilo nas je dobro tretjino.

Rada raziskujem preteklost in tudi meni veliko pomenijo skupne korenine. Kdor ne pozna svojih temeljev, ne more zrasti v zdravo in močno drevo. Tudi jabolko ne pade daleč od drevesa. Za nami ostanejo naša dejanja in spomini. Ko umrejo starši in ptički ustvarijo nov rod, pa ostane praznina.

Brez dobre skupne fotografije bi nekaj manjkalo. Zato smo se vsi prisotni slikali na vrtu za Grlušekovo hišo. Hvala vsem organizatorjem srečanja. Prav gotovo so bili naši predniki z veseljem v naši družbi. Zato naj sklenem ta zapis z mislijo: *Usoda me je sprejela in objela z najlepšimi darovi. Leta 2009 sem postala del družine Klanšek. Tu se počutim kot med najboljšimi prijatelji. Škoda, ker nisem spoznala dedka Petra in babice Francke. Prav gotovo bi me bili veseli. Še posebej dragoceno bi bilo to srečanje tudi zame.*

Reneja Klanšek

*Na hribu za gospodarskim poslopjem pri Grlušeku. V ozadju so kamniške planine.
Foto: Milena Erbežnik Klanšek*

Dobrodošli v naši vasi

Naša družina

Naša družina je sestavljena iz treh članov: Anže Recek, rojen leta 1991, Ana Zelič, rojena leta 1995, in Tom Recek, rojen leta 2023. Jaz, Ana, prihajam iz vasi Loke v Tuhinjski dolini. Tam sem odraščala v

veliki družini. Imam 3 polbrate, 1 polsestro, 2 brata in 3 sestre. Že kot otrok sem si želela imeti svojo hišo, v kateri sem želela ustvarjati življenje s partnerjem. Anže se je kot otrok preselil iz Kamnika na Križ pri Komendi. Tam je nato živel s starši do trenutka, ko se je preselil v Laniše.

Z Anžetom sva se spoznala leta 2018. Zelo hitro sva ugotovila, da imava enake vrednote in želje za življenje. Z željo, da si ustvariva lasten dom, sva se odločila kupiti parcelo in si na njej postaviti hišo. Tako sva leta 2019 kupila parcelo v Lanišah in začela graditi hišo. Leta 2023 sva se skupaj s sinom Tomom preselila v nov dom.

V času bivanja v Lanišah sva prepoznala, da ta kraj nosi poseben mir in spokojnost. To so prepoznali tudi obiskovalci, ki so prišli k nama. Opazila sva tudi prijaznost sovaščanov. V času gradnje so nam vaščani veliko pomagali. Izvajalci del so izpostavili, da se zelo redko zgodi, da sovaščan pristopi in ponudi parkirnišče ali pa kavo. S hvaležnostjo v srcu, da živimo v takem kraju, med takimi ljudmi, se naša družina veseli prihodnosti, ki jo prinaša življenje.

Besedilo in foto: Ana Zelič

190 let od posvetitve cerkve sv. Ane v Tunjicah

Na Bukovem griču v Tunjicah stoji cerkev sv. Ane, ena najlepših baročnih cerkva pri nas, ki že več kot 260 let krasi tamkajšnji prostor. Z njene-ga griča se odpira razgled daleč naokoli. Letos je za našo cerkev in župnijo še posebej slovesno leto, saj obhajamo 190. obletnico njene posvetitve. Do tega pomembnega podatka smo prišli z veliko truda in vztrajnosti, zato je še en razlog več za praznovanje in premišljevanje o pomenu tega kraja skozi zgodovino.

Ob pisanju knjige Baročna lepota na Bukovem griču, izdane leta 2012 ob 250. obletnici postavitve temeljnega kamna, nismo našli nobenega vira o posvetitvi cerkve. Bogata zbirka, v kateri je zapisana zgodovina cerkve od gradnje, med letoma 1762 in 1766 jo je dal zgraditi župnik Peter Pavel Glavar, do ljudi, ki so jo skozi stoletja skrbno ohranjali, je tako ostala brez zapisa o datumu posvetitve.

Po izidu knjige mi raziskovalni duh preprosto ni dal miru, zato sem naprej pregledovala različne vire in dokumente in se povezovala z različnimi strokovnjaki na tem področju, ki so mi z veseljem priskočili na pomoč. Tako sem izvedela marsikaj zanimivega, med drugim tudi to, da niso vse cerkve posvečene. Prepoznavni znak posvetitve je dvanajst posvetitvenih križev na notranjih stenah cerkve. Vsak izmed njih označuje mesto, kje je bila cerkev maziljena s sveto krizmo, to je s posebnim svetim oljem, ki se uporablja pri najpomembnejših obredih. In te križe ima tudi naša cerkev.

In tako sem nekega dne čisto slučajno prišla do knjige dr. Janeza Höflerja Gradivo za historično topografijo predjožefinskih župnij na Slovenskem. Ko sem jo odprla, sem z velikim presenečenjem odkrila podatek, ki sem ga tako dolgo iskala. Bila sem neizmerno vesela in hvaležna, ves trud in iskanje sta bila poplačana. Še večje veselje pa mi je bilo, da sem do tega podatka prišla ravno pred izidom nove, posodobljene izdaje knjige Baročna lepota na Bukovem griču leta 2019. Tako je ponatis pridobil še dodatno zgodovinsko vrednost.

Dr. Janez Höfler je datum posvetitve našel v vizitacijskem poročilu, ki navaja, da je bila cerkev sv. Ane v Tunjicah posvečena **23. avgusta 1835**. Posvetil jo je škof Anton Alojzij Wolf, ki je ob tem zapisal, da so bile ob tej priložnosti v glavni oltar vzdane relikvije mučencev sv. Faustina, sv. Urbana in sv. Katarine. (*Vizitacijski zapisnik škofa Wolfa, v: NŠAL 14, ŠAL, Vizitacije, š. 9*)

Med iskanjem dokumenta sem izvedela tudi, da obstaja razlika med pojmom *blagoslov* in *posvetitev*, zato sem prosila našega župnika Mateja Nastrana, da nam to pojasni. Za razlago sem mu iskreno hvaležna.

Milena Erbežnik Klanšek

Kakšna je razlika med blagoslovom in posvetitvijo?

Blagoslov (*lat. benedicere*) pomeni dobesedno *dobro govoriti*. Ko nekoga blagoslovimo, s tem izrazimo, da mu želimo dobro – in največje dobro je biti v Božji ljubezni. Blagoslov je torej klicanje Božjega varstva in bližine na osebo, dogodek ali predmet. Želja in prošnja Bogu, da je z nami in da nam pomaga, da vse stvari (predmete, čas, sredstva ...) uporabljamo za namen, ki je v njih prvenstveno položen, torej za dobro ..., ter odvrča od nas in vsega zalezovanje in delovanje hudiča, ki želi našo nesrečo in zlo. Blagoslov je torej prošnja Bogu, da je z nami, nas varuje in nam pomaga, da vse uporabljamo v skladu z njegovo voljo – nam in drugim v blagor.

Posvečenje (*lat. consecrare*) poznamo že iz vsakdanjega življenja. Če se ljudje namreč nečemu posvetimo (neki dejavnosti), to pomeni, da namenimo/posvetimo vso pozornost, voljo, čas, moči za tisto stvar – damo prednost pred vsem drugim. V Cerkvi posvečenje pomeni nekaj ali nekoga izvzeti iz profane/posvetne uporabe in nameniti izključno za Boga. Tako so npr. Bogu posvečeni ljudje (duhovniki, redovniki ...) poklicani, da je Bog, in to kar on želi (rešenje ljudi), njihova prva skrb in vodilo, smoter in prioriteta življenja. Posvečeni kraji, npr. cerkve, ko so posvečeni, postanejo namenjeni izključno za Boga in izvzeti iz vsake druge posvetne dejavnosti – kjer ni Bog v središču (zato cerkev ni lep prireditveni prostor, kjer bi promovirali sebe ipd., ampak prebivališče Boga – prostor, ki ima en sam namen, da se z Bogom povežemo, ga častimo in ob Njem notranje umirimo, okrepimo ter navzamemo njegove svetosti in ljubezni). Molitev ob posvetitvi cerkve to lepo izrazi: *Gospod Bog, na priprošnjo svete Device Marije in vseh svetnikov dobrotno poslušaj naše prošnje. Ta zgradba, ki jo posvečamo tvojemu imenu, naj postane hiša zveličanja in milosti, kjer te bo zbrano krščansko ljudstvo častilo v duhu in resnici, sebe pa zidalo v ljubezni. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.*

Matej Nastran, župnik

Slovo od župnika

Na Anino nedeljo, 27. julija, smo se s hvaležnostjo in toplino v srcu zahvalili župniku Luku, ki je kot pastir naše skupnosti živel in deloval med nami v Tunjicah.

Otroci so ga vzljubili pri verouku, odrasli smo ga spoštovali, kako je z mirnostjo organiziral vse dogodke. Sedaj pa občudujemo njegovo moč duha – pa tudi nog, saj nas pogosto prehiti na kolesu ali v hribih. Vemo, da je vsaka ločitev potrebna, če želimo nekoga na novo srečati. Velike Lašče bodo dobile izjemnega župnika. Na njegovi novi poti smo mu zaželeli obilje Božjega blagoslova, zdravja in še veliko vetra v hrbet – tako v življenju kot na kolesu.

Zahvalili smo se za vsak nasmeh, vsako molitev, vsak iskren pogovor in vsak trenutek, ki ga je podaril naši župniji. Povedal nam je, da na območju, kamor odhaja, domujejo enaki svetniki, kot pri nas. Pa sem se pohejala, da ima potem pridige že pripravljene.

Hvala za vse.

Katja Jelovčan
Foto: Matija Podjed

Umestitev novega župnika

Na 19. nedeljo med letom, 10. avgusta, leta Gospodovega 2025 smo bili farani župnije Tunjice deležni umestitvene maše našega novega župnika Mateja Nastrana, ml. Umestitev je vodil arhidiakon (škofov namestnik in pomočnik) Andrej Marko Poznič.

V začetku maše sem v imenu faranov prebrala naslednje besede dobrodošlice: »Pozdravljeni, g. arhidiakon Andrej Marko Poznič, pozdravljeni, g. župnik Matej Nastran! Dobrodošla med nami v župniji Tunjice! Veseli smo, da Vas lahko sprejmemo v našo skupnost, kjer si želimo skupaj rasti v veri, upanju in ljubezni. Naj bo Vaše delo med nami blagoslovljeno, Vaša beseda pa navdih in opora vsem, ki iščejo bližino Boga. V molitvi Vas izročamo božjemu varstvu in priprošnji naše zavetnice sv. Ane, da bi bilo Vaše poslanstvo v tej župniji polno dobrih sadov, miru in medsebojnega razumevanja. Še enkrat iskreno dobrodošli!«

Bogu smo hvaležni, da imamo novega župnika in nam že skoraj domačega duhovnega pomočnika Franceta Urbanijo. Matej Nastran je bil doslej kaplan in župnik v Škofji Loki, sedaj pa mu je zaupana služba v Kamniku in Tunjicah. Ostanimo zvesti v veri in molimo tudi za nove duhovne poklice, saj nam le duhovnik lahko podeljuje zakramente svetega krsta, birme, obhajila, pokore ... Marija, Kraljica miru s

Kureščka večkrat v svojih sporočilih omenja molitev za duhovnike. Takole se glasi eden njenih stavkov: »Ljubite svoje duhovnike in molite zanje, saj vam po njih pritekajo milosti.« Njihove roke so posvečene in po njihovih rokah prejemo Jezusa. Aleluja!

Marjeta Čimžar
Foto: Sašo Mikuš

Prvo sveto obhajilo v Tunjicah

V nedeljo, 25. maja 2025, je bil za tunjiško župnijo poseben in slovesen dan. Dvanajst otrok je v domači cerkvi sv. Ane prvič prejelo zakrament svetega obhajila. Obdani z ljubečimi pogledi svojih družin in prijateljev, so z nasmehi in rahlo tremo pristopili k oltarju in v evharistiji prvič srečali Jezusa pod podobo kruha.

Prvo sveto obhajilo je eden izmed sedmih svetih zakramentov in pomeni prvo srečanje otroka z Jezusom v evharistiji. Po pripravi pri verouku, prvi spovedi in poglobljenem razumevanju vere so otroci prvič pristopili k svetemu obhajilu; ta trenutek za kristjana pomeni poseben korak v osebni veri in povezanosti z Bogom.

Slovesnost je vodil župnik Luka Demšar, ki je v pridigi nagovoril otroke in vse navzoče s toplino in navdihom. Spregovoril je o tem, kako pomembno je, da vsak dan posončimo svojo dušo – da vanjo spuščamo dobroto, ljubezen in vero. Otroci so pri sveti maši sodelovali z branjem, odgovarjanjem na vprašanja, prošnjami in zahvalami, kar je obredu dalo še prav poseben pečat.

Dogodek so polepšali ubrani glasovi otroškega pevskega zbora in skrbno okrašena cerkev, ki je izžarevala praznično vzdušje. Po maši je sledilo skupinsko fotografiranje pred oltarjem in druženje na cerkvenem dvorišču, kjer ni manjkalo nasmehov in iskrenega veselja.

Iskrena hvala vsem, ki so pripomogli k lepoti tega dne in so s svojo prisotnostjo in molitvijo podprli prvoobhajance na njihovi poti vere.

Naj Jezus ostane njihov zvesti sopotnik na vseh poteh življenja!

Špela Zobavnik
Foto: Domen Bizjak

Prva vrsta: Neža Koželj, Sofija Butalič, Ajda Zobavnik, Naja Kregar, Hajdi Kosirnik, Jerca Cerar, Lara Brodar

Zadnja vrsta: Noah Prosen, Patrik Repenšek, Job Jelovčan, Luka Babačič, Nace Simeunovič, župnik Luka Demšar

Blagoslov Komatarjevega križa ob svetem letu

V nedeljo, 12. oktobra, smo na Komatarjevem travniku ob cesti blagoslovili obnovljeni križ.

V Tunjicah naj bi bilo 44 križev in eden od teh je tudi ob cesti proti Komatarjevi domačiji. Tunjičani naj bi jih postavljali ob prelomnih dogodkih v življenju prednikov, kot so na primer srečna vrnitev iz vojske, smrt v družini, prebolela bolezen in podobno. Za križ pri Komatarjevih razloga postavitve nismo našli, vemo pa, da stoji že mnogo let. Križ je leta 1998 obnovil že Komatarjev oče Lojze, tokrat pa smo se ponovne prenove lotili domači Komatarjevi. Večino dela pri obnovi križa smo spomladi opravili sami, korpus – Kristusovo telo pa prepustili restavratorju.

Ob svetem letu smo se odločili, da obnovo in na novo postavljen križ tudi blagoslovimo. Blagoslov

sta vodila župnik Matej Nastran in duhovnik Franc Urbanija, udeležili pa so se ga vsi domači, sosedje, prijatelji, znanci in tisti, ki so pri obnovi pomagali. Po blagoslovu smo se podružili ob pečenem kostanju in dobrotah, ki smo jih pripravili domači.

V veselje nam je, da je bilo eno izmed prvih srečanj z novim župnikom ravno na takem velikem dogodku za našo domačijo in da se ga je udeležilo toliko ljudi. Hvala vsem za udeležbo in prijetno družbo.

Besedilo in foto: Špela Hribar

Zahvalno znamenje v Lanišah

Letos aprila je minilo petnajst let od postavitve zahvalnega znamenja ob dovozni poti na koncu Zgornjega Dolenca in na sv. Vida dan dvaindvajset let, odkar smo se Škrlepovi preselili iz rodnega Mengša v Laniše. Sosedje so nam ob tem pripravili lep sprejem in poimenovali našo hišo pri Potokarju. Ljudem, ki sprašujejo, kje je to, rad povem, da smo doma v novi hiši nad Zgornjim Dolencem in smo prvi sosedje Tišlarjevih: Slavke, Toneta in tamladih Kočarjevih.

Življenje se nam je po preselitvi povsem spremenilo. Iz zelo prometnega Mengša, kjer smo vsi samo hoteli, smo prišli v miren tunjski zaselek med Dolince, prijazne ljudi, s katerimi živimo mirnejše življenje.

V zahvalo za vse to smo na belo nedeljo v letu 2010 postavili novo znamenje s starim korpusom. Njegova zgodovina je napisana na dodani podobici, ki jo je oblikoval in izdal Peter Škrlep. Na njej sta staro in novo – obnovljeno znamenje.

Križ je ob vaškem kolovozu v Laniše postavil Dolencev Janez - Kočar okoli leta 1887. Avtor kipa iz lipovega lesa je neznan.

S pozidavo kapelice na tem mestu so križ leta 1924 prestavili ob gozdno pešpot, ki je vodila mimo Pikoška v Stranje.

V letu 1955 je bil križ ponovno obnovljen.

Dolencev Joža se spominja, da so se gospodarji z družinami vedno ustavili pri njem, ko so gnali živino v planino, in prosili za blagoslov.

Zaradi neprehodnosti gozdne poti in dotrajanosti podstavka križa se je zdajšnji Dolencev gospodar Janez Kočar odločil, da ga je odstopil nama, za kar se mu iz srca zahvaljujeva.

Obnova je potekala od lanskega decembra. Kip je očistil in popravil Tone Kočar, slikarsko ga je restavriral Marica Ftičar, novi križ je izdelal Tone Kočar, z bakrom

pa ga je pokril Tone Tomšič.

Les novega križa je hrastova lega starega Dolencevega poda iz leta 1872. Podaril ga je Cerjev Milan. Kamnit podstavek sta podarila Mateja in Stojan Korošec iz Komende, pušpanova grmička pa Slavka in Tone Kočar.

Hvala Vam za ta dar. Sosedom se zahvaljujeva, ker ste dela spremljali z naklonjenostjo in radi priskočili na pomoč.

Marija in Feliks Škrlep

Križ sta v prisotnosti mnogih domačinov, prijateljev in sorodnikov blagoslovila moj nečak, župnik v Železnikih Tine Skok in takratni tunjski župnik Jožef Razinger.

Drugače se nam kar vsa leta nekaj dogaja. Na meji nad travniki sva s Cerjevim Milanom postavila leseno hiško, ki še vedno služi kot konjsko zavetišče v vročih poletnih mesecih. Star les nam je po podrtju starega poda iz leta 1872 odstopil dobri, prijazni, zdaj že pokojni Dolenčev Joža. Meni je ob prihodu v Tunjice rekel: »Kar stric mi reci.« Moji vnuki, ki jih imava z ženo Marijo, so ga imenovali »stric boter«. Radi so mu ob petju pomagali luščiti fižol.

Leta 2016 so mi sosedge odstopili Dolenčev čebelnjak z letnico 1919, star torej sto šest let. V starem sadovnjaku sem mu pripravil lepo lokacijo. Kot zanimivost naj povem, da je krit še z originalno kritino – z betonskim špičakom iz omenjenega leta.

Za našo hišo ob potoku stoji stara paštla z letnico 1891. Namenjena je bila sušenju sadja in lanu. V njej sem uredil dimkamro, shrambo sadja in pod nadstreškom žganjekuho ter lani še novo sušilno komoro z lesami kapacitete do 120 kilogramov narezanega svežega sadja. Ogrevam z drvmi, paštla pa ima vgrajen ventilator z loputami za zračenje ter termometer.

Tako stara leta preživljava z ženo delavno v prijaznem okolju.

Besedilo in foto: Feliks Škrlep

Sprejem sosedov ob naselitvi v Lanišah, na sv. Vida dan leta 2003. Na sliki je Dolenčev Joža s košem daril. Na hiši je tudi tabla s hišnim imenom Pri Potokarju.

Rusko kegljišče pred staro paštlo, leta 2013

Postavitev konjskega zavetišča leta 2010

Blagoslov zahvalnega znamenja na belo nedeljo 11. aprila 2010

Prestavljen Dolenčev čebelnjak z letnico 1919 s Škrlepovo družino, leta 2016

Dolenčev Joža z mojimi vnuki lušči fižol leta 2012.

Vaščani Laniš (Dolinci) z velikonočno butarico

Dolinci – sosedje in lahko rečem, prijatelji v dobrem in slabem – smo se na cvetno nedeljo že trideseto leto zapored odpravili peš na žegnanje velikonočnih butaric in zelenja v farno cerkev sv. Ane v Tunjice.

Že nekaj časa je v nas tlela želja, da naredimo malo večjo vaško butarico. In izpod naših rok je nastala kar precej velika, dobrih 13 m dolga umetnina. Precej zelenja in resja je bilo treba vplesti okoli leskovega debla, vendar se je trud izplačal. Zgodaj zjutraj se nas je zbralo več kot 30 na poti od Vočnika do sv. Ane. Soglasno smo se odločili, da žegnano butaro postavimo na ogled ob poti v Dolino. Varno smo jo pritrdili ob deblo in sedaj nas bo visoka in sloka pozdravljala ob vsakodnevnem vračanju proti domu. Prijetno cvetnonedeljsko druženje smo nadaljevali ob skupnem kosilu.

Besedilo in foto: Urša Klemenc

Župnik Pavel Juhant je praznoval 40 let mašništva

Priljubljeni župnik Pavel Juhant, ki je vrsto let služboval v Tunjicah, je v cerkvi sv. Ane v Tunjicah praznoval 40 let mašništva. Cerkev je pokala po šivih in tudi tisti, ki so ostali zunaj, so z zanimanjem spremljali mašo.

Bila je nedelja, 6. julija, vsa od sonca obsijana in praznje razpoložena. Včasih je slišati rek: »Vse poti vodijo v Rim.« Toda to nedeljo so poti vodile v Tunjice k cerkvi sv. Ane. Na prepolnem parkirišču so bile vidne registrske tablice iz različnih koncev Slovenije. Po krajši vzpetini k župnišču in cerkvi so se zgrinjali ljudje in se med potjo pozdravljali, ker so se nekateri srečali po dolgem času. Ženske so vse nasmejjane v rokah nosile pecivo, ki so ga spekle posebej za to slovesnost. Pred cerkvijo se je med obiskovalci gibal župnik Pavel in jih pozdravljaj v svoji maniri. Smeha ni manjkalo in dobre volje tudi ne. Dva lepa mlaja pred cerkvijo z napisom 40 let mašništva sta vabila množico romarjev v cerkev in napovedovala veliko slovesnost. Izvem, da sta ju postavila Justin in Rok Klanšek.

Vsi niso mogli v cerkev. Zato so odprli velika vrata, pred katera so postavili klopi in stole, da so ljudje lahko posedli. Ob župnišču je na klopi sedel Pavletov brat dvojček Peter, ki je potarnal, da ga je vzpetina utrudila, ker ima težave s srcem, ampak bratove slovesnosti ni hotel zamuditi. Mašo so pričeli s petjem, odličen domači mladinski cerkveni pevski zbor. Pri klavirju jih je spremljala zborovodkinja Marjeta Čimžar. Potem je začel z besedo slavljenec župnik Pavel Juhant. Zahvalil se je vsem, ki so prišli k maši, in povedal, da je vsakega posebej vesel. Z njim je somaševal prošt Jožef Lap, ki je imel čudovito pridigo. Med drugim je povedal, da je bil Pavel za kaplana v Grosupljem in Stražišču pri Kranju. Njegova prva služba župnika je bila v Tunjicah, kjer je bil 17 let. Potem je deloval v župniji Ljubno Podnart. Med drugim je dejal: »Kot vem, te ljubljanska nadškofija ne razume, ampak tudi ti nje ne razumeš.« Zasmeljal se je Pavel in zasmeljali so se mnogi v cerkvi. Po maši je sledil koncert odličnega pianista Jureta Goručana, ki v jeseni odhaja na študij v Ameriko. Sledil je še »ofer«, sprehod vernikov okrog oltarja, in na koncu

Foto: Sandi Sheikha

BOGU IN MARIJI HVALA
ZA 40. LET DUHOVNIŠTVA

PAVLE JUHANT

1985 - 2025

Foto: Sandi Sheikha

je Pavel delil podobice Marije Pomagaj z Brezij, kjer sedaj mašuje. Z vsakim se je rokoval in sledilo je mnogo prisrčnih objemov.

Dan je bil obsijan od sonca. Velika večina se je zunaj ustavila ob stojnicah, kjer so se dobile številne dobrote. Po dvorišču pred cerkvijo so hodile ženske in ponujale pecivo, ki so ga spekle. Hiša dobrih vin Koželj iz Most pri Komendi je stregla odlična vina. Dobili so se tudi pivo, voda in sokovi. Na eni od stojnic so stregli jedila, za katera sta poskrbela Janez Brolih iz Hotemaž in mesarstvo Čadež iz Visokega pri Kranju. Ob izhodu iz cerkve je bil viden ves nasmejan smučarski skakalec Anže Lanišek, ki je radovednim obiskovalcem razlagal, kako se že veseli poletne skakalne sezone. Ljudje, ki se že dolgo niso videli, so se veselo pozdravljali in objemali. Slišale so se zdravice in vse so se glasile: »Na zdravje za Pavleta.« Pridružil se jim je tudi slavljeneec in spet

se je slišal smeh. Pavel se je zahvaljeval vsem, ki so prišli. Še posebej je bil vesel pomoči domačinov iz Tunjic in iz Ljubnega ter vseh, ki so pripomogli, da je bil dan tako slavnosten in prekrasen. Večkrat se je slišal tudi stavek. »Škoda, da Pavel ni več župnik v Tunjicah. A kaj, ko so na škofiji gluhi za take želje.« Prilika o izgubljeni ovci pravi: »Kdo izmed vas, ki ima sto ovc, pa izgubi eno od njih, ne pusti devetindevdesetih v puščavi in gre za izgubljeno, dokler je ne najde? In ko jo najde, jo vesel zadene na rame. Ko pride domov, skliče prijatelje in sosede ter jim pravi: 'Veselite se z menoj, kajti našel sem ovco, ki se je izgubila.'«

Župnik Pavel Juhant je ob svojem jubileju mašništva spet okrog sebe zbral grozd prijateljev. To je darilo, ki ga nima vsak.

Besedilo in foto: Franc Pestotnik – Podokničar

Armonie Veneziane v Tunjicah

4. koncert 34. edicije kamniške *Musica aeterna/Več-ne glasbe*

Na 4. ediciji letošnjega 34. kamniškega festivala *Musica aeterna* na tokratni kamniški sceni – v ž. c. sv. Ane v Tunjicah nad Kamnikom – je nastopil preverjeni in že gostujoči baročni inštrumentalni trio *Armonie Veneziane* (29. junija 2025). Sestavljajo ga naša prva dama kljunaste flavte Mateja Bajt in dva slovensko-italijanska glasbenika s te in one strani italijansko-slovenske meje: violončelist Allesandro Sluga in čembalist Luca Ferrini. Ker je bil naslov koncerta *Beneške harmonije*, je povsem razumljivo, da smo na njem slišali dela beneških skladateljev: Antonia Vivaldija, edinega sodobnika Battista Pradala (1964), Tomasa Albinonija, Giovannija Picchija, Paola Benedetta Bellinzanija, Benedetta Giacomina Marcella in za dodatek še stavek (*Vivace*) iz *Sonate* v G-duru Antonija Lottija.

Ansambel *Armonie Veneziane*

Umetniki so vsi trije igrali na izvorna (baročna) glasbila ali/in njihove kopije: M. Bajt na troje različkov altovskih kljunastih flavt, violončelist A. Sluga na baročni violončelo in čembalist L. Ferrini na kopijo enomanualnega italijanskega baročnega čembala s tremi registri.

Med igranjem v baročnem prezbiteriju ž. c. sv. Ane

Uvodni in zaključni 4-stavčni Vivaldijevi *Sonati* (v c-molu, RV 83 in v a-molu, RV 86), najbolj popolni deli poznega ali visokega baroka, sta vsem trem izvajalcem pomenili največji izziv. In prav z njima so dosegli popoln odblesek beneških harmonij. Njihove

interpretacije, zlasti še hitrih in tekočih stavkov (*Allegro*), so prav briljantno prikazali omenjeni blišč. Ob tem pa so bili v popolnoma enakem številu počasnih stavkov njihovi spevi globoki, duhovno navdahnjeni in v skladu z vso takratno in dandanašnjo tovrstno izvedbeno prakso. Njihov posamični in skupni prispevek k tem uspehom je po (prvem) Vivaldiju nadaljevala M. Bajt (kljunasta flavta) povsem sama, a cappella. Odigrala je 4., predzadnjo od *Petih miniatur* za flavto solo z naslovom *Fra cielo e terra/Med nebom in zemljo* B. Pradala. Njen ton je poln in voluminozen, umetnica, ki je še vedno pri nas prva dama na tem področju, pa zna tako v tehničnih kot prepričljivih muzikalnih impulzih presenetiti in prepričati. V Albinonijevi 4-stavčni *Sonati* v a-molu št. 6 iz *12 Trattenimenti armonici*, op. 6, se je nadaljeval in stopnjeval interpretacijski vrh ansambelske trojice. Prekinil jih je čembalist L. Ferrini sam, ki je solistično odigral *Toccato* v d-molu za čembalo, FVB 95 G. Picchija. Spet se je izkazal za tenkočutnega bralca baročne klaviature. V triu pa spet Bellinzanijeva glasba, 4-stavčna *Sonata* v d-molu, op. 3/12; s prepričljivo čembalsko kadenco in silovitimi variacijami in še enim vrhom M. Bajt v sklepnem stavku *Follia*. Nato sta v duelu predstavila Marcellovo *Sonata* op. 1, št. 5 v C-duru violončelist A. Sluga in čembalist L. Ferrini. Poleg obeh Vivaldijev in predhodne Belinzanijeve *Sonate* je omenjeni koncert dosegel vrh prav s slednjo. V tem 4-stavčnem delu se je izkazal ves blišč omenjene baročne glasbe. Po (edinem) dodatku pa so umetniki več kot zadostili svoji soigri, ponovnemu (po)vabilu in igranju. Kar težko bo še crescendirati letošnje prireditve.

Franč Križnar

Foto: Tina Dobovšek, JSKD OI Kamnik

3. Misijonski pohod: Kamnik–Podgorje–Tunjice–Kamnik

Na deževno soboto 29. marca smo se romarji upanja že tretjič podali na misijonski pohod, ki je tokrat potekal v obratni smeri kot prvi. Začeli smo na Štuni v cerkvi Marijinega brezmadežnega spočetja, kjer nas je nagovoril župnik in dekan Luka Demšar. Pot smo nadaljevali do Podgorja, kjer smo se ustavili v cerkvi sv. Nikolaja, nato pa se po malici pri Svetlinovih odpravili proti Tunjicam, kjer smo se ustavili v cerkvi sv. Ane. Pred odhodom proti cilju smo se še posladkali z dobrotami tunjiških gospodinj, nato

pa krenili do frančiškanskega samostana, kjer nas je po mogočnem zvonjenju pričakal pater Ciril Božič. Sledil je še sklepni del misijona in zaključek na Štuni s podelitvijo spominskih romarskih listin udeležencem. Posebna zahvala gre še obema bratoma Jakobu in Luku, ki sta z nami poromala in delila duhovne misli, ter duhovnemu pomočniku Francetu. Upam, da se vidimo na naslednjem pohodu v še večjem številu.

Besedilo in foto: Matija Podjed

Deset let ustvarjalnih delavnic v župniji Tunjice

Župnija Tunjice že deset let na pobudo nekdanjega župnika Edija v oznanilih vsako leto vabi otroke, mlade in starejše na ustvarjalne delavnice izdelovanja adventnih venčkov v novembru ter butaric v pomladnem času. Zanimanje za delavnice je vsako leto veliko – zlasti za adventne venčke, kjer se pogosto zbere tudi do petdeset udeležencev.

Pod skrbnim vodstvom in po navodilih Dragice Vrhovnik se udeleženci naučijo plesti venčke in izdelovati butarice – tako na tradicionalen kot tudi na sodoben način. Delavnice so priložnost, da se medgeneracijsko druženje preplete z učenjem ročnih spretnosti in ustvarjalnostjo. Posebej lepo je opazovati mlade, ki z veseljem sodelujejo in s ponosom pokažejo, kaj zmorejo narediti z lastnimi rokami. Ko z iskrico v očeh zapuščajo delavnico, je v zraku čutiti veselje, toplino in ponos na skupno delo.

Na prvo adventno nedeljo ali na cvetno nedeljo pa vsi udeleženci svoje izdelke prinesejo k maši, kjer jih pri maši duhovnik blagoslovi, nato pa jih odnesejo domov. Takšni dogodki niso dragoceni le zaradi pridobljenega znanja, temveč še bolj zaradi občutka skupnosti, medsebojnega povezovanja in spoznanja, da je prav vsak sposoben ustvariti nekaj lepega in posebnega.

Besedilo in foto: Dragica Vrhovnik

Župnijsko romanje na Brezje

Vsako leto v septembru se župljani Tunjic na pobudo Matija Podjeda peš odpravimo na romanje na Brezje. Tako je bilo tudi letos. Ob šestih zjutraj smo se zbrali pred cerkvijo v Tunjicah, kjer nas je na začetku poti blagoslovil župnik Matej. Polni pričakovanj smo se podali na pot, med hojo pa so se nam pridružili še domačini, ki živijo ob cesti proti Vrhovju. Skupaj nas je bilo kar štiriintrideset.

Na meji med kamniško in cerkljansko občino smo začeli moliti rožni venec. Vsak je molil za svoj namen – za zdravje, za družino, za mir ali za izpolnitev osebne prošnje. Ko smo molitev zaključili, se je župnik poslovil, mi pa smo v rahlo meglenem jutru nadaljevali pot. Skozi Zalog, Dvorje in Visoko smo hitro prispeli v Predoslje, kjer nas je v bifeju pri Tišlarju prijazno pričakala gospa z nasmehom in hitro postrežbo. Ker je bila za nami že polovica poti, smo iz nahrbtnikov vzeli malico in si nabrali novih moči. Medtem se je nebo zjasnilo in pot proti Kokrici je postajala vedno bolj prijetna in sončna. Najzahtevnejši del poti ob glavni cesti smo premagali brez težav in že smo bili pred vzponom na Podbrezje. V gostilni Pri Grmač nas je lastnik Janez sprejel s toplimi rogljički in slaniki, kar nas je prijetno okrepčalo. Z nami

je bila tudi vedno nasmejana Mihela, ki je praznovala okrogli jubilej. Vse nas je počastila s pijačo, mi pa smo ji zapeli in ji iskreno voščili.

Posebna zahvala gre Tonetu in Matiji, ki sta že med tednom z motorno žago in koso očistila zadnji del poti, ki je bil skoraj neprehoden. Zaradi njune pomoči je bil zaključek poti lažji in varnejši, kar smo vsi zelo cenili.

Z veseljem na obrazih, brez žuljev in slabe volje smo po devetintridesetih kilometrih končno prispeli na naše prelepe Brezje. Tam smo se skupaj zahvalili za srečno in varno pot. Pred cerkvijo sta nas pričakala pater Robert in Andreja, ki sta nam ob zaključku podelila romarske diplome, saj je letošnje leto razglašeno za leto romanja – vsakdo, ki prehodi določeno razdaljo, prejme priznanje. Po skupni molitvi in udeležbi pri sveti maši smo se prijetno utrujeni, a polni lepih vtisov odpravili domov. Upamo, da se nam želje, s katerimi smo se na pot odpravili, izpolnijo – in da se naslednje leto spet skupaj podamo na pot vere, druženja in upanja.

Besedilo in foto: Dragica Vrhovnik

Pohodniški utrinki

Pohod za mir

V četrtek, 6. marca, na čudovit dopoldan, ki je obetal pomlad, se je ob 10. uri iz Komende do tunjiške cerkve letos že drugič zapored odpravilo lepo število pohodnic (in nekaj pohodnikov) na t. i. pohod za mir.

»Mir! Vsi si ga želimo, a pogosto se počutimo nemočne, ko gledamo vse, kar se dogaja na svetu. Kaj pa lahko naredimo? Lahko se združimo v ideji miru, se z mirom v srcu podamo na pot, na kateri skupaj ustvarjamo polje miru,« so organizatorji, Medgeneracijsko društvo za kakovostno starost Komenda, zapisali na vabilu. V cerkvi sv. Ane v Tunjicah je sledil krajši kulturni program, ki ga je s petjem popestrila pevka Urška Gerbic. Prisotne je nagovoril Darko Mavsar, čigar govor objavljamo v nadaljevanju.

O miru

Indijski modreci so že davno povedali, da se bo doba, v kateri živimo zdaj, imenovala KALI JUGA, doba neznanja oziroma doba nevednosti.

Verjetno predvsem nam omikanim Evropejcem, ta davna napoved ni ravno po godu. Vendarle pa, če pogledamo zgodovino evropske civilizacije in smo zares iskreni, je to, žal, tudi zgodba o samovšečnosti in zagledanosti vase.

Vse večje evropske nacije, ki so v preteklosti osvajale predvsem čezmorska ozemlja, so v imenu svoje izvoljenosti, svoje vere prepričanij in svoje omike dobesedno zdesetkale ali celo uničile vsa avtohtona ljudstva, vsa, brez izjeme.

Ta brezsramna grabežljivost, izkoriščanje in ne nazadnje uničevanje se na bolj prefinjene načine pravzaprav nadaljujejo še danes. V vseh vojnah, izgredih, nemirih in krivicah, ki se dogajajo po svetu, je v ozadju še vedno mogoče zaznati lovke grabežljivega kapitala, ki je svojo dušo prodal že ob rojstvu.

Vsako bitje, ki se utelesi v ta svet, v to stvarnost, bi ultimativno moralo živeti v svetu miru, sprejemanja, sočutja in spoštovanja.

Mir in sprejemanje sta nujen pogoj za učenje, spoznavanje in sobivanje v svetu, v katerem smo, sočutje pa pot v edino stvarnost, ki jo zmoremo zaznavati.

Če bi si omislili novo skrinjo zaveze, bi morali mir, sprejemanje in sočutje položiti vanjo in to živeti. Potem bi bil svet drugačen, fantastično drugačen, nepredstavljivo drugačen.

O tem je razmišljal in delal za to že Nikola Tesla, zato ga je kapital kljub nekaterim velikim dosežkom v resnici onemogočil.

Dandanes se politika na veliko pogovarja o povečanju deleža denarja za vojsko. Denar, ki ga danes države vlagajo v vojsko, bi rešil vse krivice, revščino, nesorazmerja tega sveta in nas popeljal v novo dobo. Ne poznam nikogar, ki bi si namesto miru želel vojno. Kapital pa si tega želi in si ob tem mane roke. Zato je razmišljanje o vojni in sovražstvu tudi na osebni ravni brezumno in slabovidno.

Mir je nujen pogoj za blaginjo na tem planetu, vojne pa so dejanja nevednosti in zločin proti nam vsem. Zato so imeli indijski modreci, ko so napovedali, da bomo živeli v dobi nevednosti, še kako prav.

Darko Mavsar

Besedilo in foto: Špela Šimenc

Na novoletnem pohodu

Novo leto, novi izzivi, zaobljube, kaj bomo storili za zdravje.

Priložnost je bila že 2. januarja. Plakati so vabili na novoletni pohod prek šestih mostov. Zbrali smo se pri šoli, kjer nas je pozdravil predsednik KS. Verjetno (tudi) zaradi slabega vremena udeležba ni bila tako velika, kot je bila značilna za novoletne pohode pred leti.

Dežne kaplje so nas pozdravile, spremljale skoraj ves čas pohoda in ga skupaj z nami zaključile. A dobre volje pohodnikom v majhnem številu, a s pestro starostno strukturo, to ni vzelo. Na pot smo se podali mimo Spodnjega Sitarja, Komatarja, čez Stolnik in nazaj proti Tunjicam.

Res to pot lahko opravi tudi vsak sam, a vendar je v skupinskih pohodih poseben čar, ki tke prijateljstva. Naj to velja kot povabilo, da bi organizirani pohodi spet privabili več udeležencev.

Besedilo in foto: Monika Podjed

Čez obnovljen most na cesti proti Komatarju

Nivčarjev most je uspešno kljuboval ujmi avgusta 2023.

Brv čez potok Semršek z bližnjo okolico (še) ni dočkala obnove za varen prehod.

Proti Žvabovi domačiji vodi nova cesta in ta novi most jo povezuje s cesto, ki pelje v Sidraž.

Najprej čez novo brv pri Spodnjem Sitarju

Tudi Koželjevo brv so morali postaviti na novo.

Otok Krk malo drugače – po Jakobovi poti na Camino

Največji jadranski otok Krk marsikdo pozna zaradi počitnikovanja. Je pa bil na Hrvaškem ta otok izbran za prvi odsek poti Camino. Pot je označena z modro rumenimi oznakami. Tradicionalnim rumenim puščicam so dodali hrvaški simbol.

Po priporočilih je celotna pot, dolga uradno nekaj nad 150 km (v resnici jih je kar malo več), razdeljena na 7 etap: Krk–Brzac, Brzac–Malinska, Malinska–Omišalj, Omišalj–Čižići, Čižići–Vrbnik, Vrbnik–Baška in Baška–Kornić. Krožna pot se začne v mestu Krk in konča v bližini tega mesta, v kraju Kornić.

In na to pot smo se v marcu podale s sestro Joži in še dvema prijateljicama. Krk za nas ni bil počitniš-

ka destinacija, pač pa sedemdnevno raziskovanje in spoznavanje vseh njegovih obrazov: divje gozdnate pokrajine, zapuščenih vasi, lepih plaž, nasadov oljk, sivke in smilja, pa tudi mest, sakralnih objektov in porušenih gradov, nemih pomnikov preteklosti. Šle smo prek velikih kamnitih predelov (Mesečev plato) do skrajnega južnega dela in se povzpele tudi na najvišji vrh otoka Obzova.

Kot vedno se vse enkrat konča. Z lepimi vtisi smo zapustile Krk.

Besedilo in foto: Monika Podjed

Rajska plaža

Že v marcu so cvetele ciklame.

Utrinki s poti

Utrinki s poti

Na najvišjem vrhu Krka Obzovu, kjer smo izkusile »strašno« burjo.

Pod mostom na Krk, veliki mojstrovini, ki jo je ustvaril človek.

Na začetku druge etape

Mesečev plato

Pred katedralo v mestu Krk – tam smo začele pot in se na koncu tudi poslovile od otoka.

Ulica Klančić v mestu Vrbnik, uradno najožja ulica na svetu

Aktivna jesen

Naša pohodniška skupina z jesenskim pridihom je seveda zelo aktivna skozi celo leto, ne le jeseni. Osnova so torkovi pohodi, vendar počnemo še marsikaj.

Tako smo se v zgodnji pomladi rade podale na morje, kjer je bilo že prijetno toplo. Prehodile smo posamezne dele slovenske obale.

*Monika Podjed
Foto: Danica Sedušak*

V maju smo nadaljevale raziskovanje slovenskih mest. Tokrat je bil naš cilj Idrija. V zelo lepem vremenu smo si ogledale mesto in njegove znamenitosti, potem pa se podale po urejeni pešpoti ob vodnem kanalu – Rakah, do Divjega jezera.

Za dan žena smo si podarile izlet v Italijo, kjer je bil v mestu Pordenone cvetlični sejem.

Za letos smo končale celodnevne izlete, delamo pa že načrte za prihodnje leto. Če koga mika, da bi se nam pridružil, je dobrodošel.

V avgustu smo se odločile za severovzhodno Slovenijo in smo obiskale Mursko Soboto. Ogledale smo si mesto in EXPANO pri Soboškem jezeru.

Pridružile smo se tudi izletu v Stično, ki sicer ni bil pohodniško obarvan, bil pa je prijeten.

V juliju smo se pred vročino umaknile v dolino Kamniške Bistrice, prehodile smo del Koželjeve poti od postaje gondole do izvira Kamniške Bistrice.

V juniju smo šle na Gorenjsko. Iz Gozd-Martuljka smo se po prijetnih gozdnih poteh odpravile proti Kranjski Gori.

Po domači vasi

Foto: Urša Klemenc

Stopamo čez meje

Tromsø

»Norveško mesto sredi fjordov, znano kot arktična prestolnica za opazovanje severnega sija.«

S partnerjem sva se odločila, da novoletne praznike 2024/2025 preživiva na skrajnem severu Norveške. Oba sva si namreč želela videti auroro borealis oziroma severni sij. Tokrat ne bo toplih krajev in plaž, tokrat so na vrsti severni sij, sneg in mraz.

Že dosti prej sva si rezervirala letalske karte, ki sva jih poceni izbrskala na internetu. Prenočišča pa sva si rezervirala prek aplikacije. Imela sva veliko srečo, da sva našla dokaj ugoden apartma v središču mesta Tromsø. Norveška ne slovi kot najbolj poceni dežela, sploh med prazniki, ko nas je turistov največ. Letela sva z domačega letališča do Poljske, natančneje do mesta Gdansk, kjer sva preživela prve dni. Mestece je bilo idealna priložnost za pokušino poljske kuhinje na božičnem sejmu in raziskovanje okrašenih ulic in kanalov. Naslednji dan sva se z vlakom odpravila do obale Baltskega morja. Vedno je zanimivo, ko se pelješ stran od turističnih krajev in ne veš točno, kaj pričakovati. Sprehodila sva se ob peščeni obali, si ogledala muzej pomorstva in opazovala ribiške ladje, ki so se vračale z morja. Tudi midva sva se vrnila nazaj v hotel, ker sva imela naslednji dan direkten let do mesta Tromsø. Že med letom se je začel lov na auroro borealis. Kaj med letom, pred letom. Na telefon sva si naložila aplikacijo, ki kaže, kje in kdaj naj bi se kazala. Bolj ko smo se bližali mestu, bolj sva gledala skozi okno letala, če bi se slučajno videla.

Poziranje s haskiji

Pristali smo, prišla sva z letališča in potem sva imela glavi ves čas uprti v črno, modrikasto nebo. Ura je bila okoli štiri popoldne in bila je že trda tema. V tem letnem času sonca skorajda ni. Kake tri dobre ure na dan je bilo svetlo, drugo tema. Poleti pa ravno obratno. Skoraj cel dan je svetlo. Vzela sva taksi in odpeljal naju je do najetega apartmaja. Božični večer je bil. Še sva imela nekaj časa, da sva se sprehodila

Pasja vprega

Vrh Storsteinen (421 m)

Arktična katedrala

po glavni ulici mesta Tromsø. Polno opremljena s toplimi oblačili, dolgimi spodnjicami, derezami, podkapami in rokavicami sva raziskovala mesto. Glavna ulica je tlakovana in ima talno gretje, tako da tam ni poledenelo. Ne potrebuješ ravno derez, če pa si zavil na kako stransko ulico, so prišle še kako prav. Prišla sva v središče mesta, do katedrale Tromsø, ki je naj-severnejša protestantska stolnica na svetu. Zgrajena je bila leta 1861. Posebna je že zaradi dejstva, da je edina lesena katedrala na Norveškem in ena redkih te vrste na svetu. Okoli nje so različne trgovinice, kavarne in restavracije. Skoraj vse je bilo zaprto. Midva pa lačna! McDonald's je bil odprt, in to ne katerikoli. Ta je najbolj severna restavracija McDonald's na svetu; najbrž tudi eden najdražjih.

Ker je večna tema, človek izgubi občutek za čas. Zjutraj, ko sem se zbudil, sem si mislil, da je ura okoli sedem. Pogledam na uro, kaže deset. Čista tema. Pojedla sva, se opremila in odpravila. Namenila sva se prečkati most, ki povezuje mesto s celino. Ne ravno najboljša ideja, saj se je na sredini mosta začel snežni metež. Vztrajala sva in prišla na drugo stran. Cilj je bila Arktična katedrala. Moderna cerkev posebne oblike, ki spominja na ledene gore ali šotore Samijev z lepimi barvnimi vitraži, ki prikazujejo Kristusov ponovni prihod, je ena najbolj znanih arhitekturnih stvaritev na tem območju. Tudi ta cerkev je luteranska. Za pot nazaj sva raje izbrala javni prevoz. Spet sva bila nazaj na otoku. V centru mesta sva izstopila. Blizu je bilo пристanišče. Videla sva ljudi, ki so se vkrcali na ladjo. Šli so opazovat severni sij. Ravno prav. Imeli so še prosta mesta, zato sva se vkrcala zraven. Odpluli smo daleč po fjordu navzdol, kjer naj bi se pokazal. Ni bilo sreče. Štiri ure smo opazovali in čakali na mrazu, če bi se videl, ampak se ni. Smo pa dobili zastoj vavčer za naslednjo vožnjo. Za večerjo sem si kupil kitovo, jelenovo in losovo salamo, tako malo za degustacijo. Lahko rečem, da je najboljša domača svinjska.

Naslednji dan sva se odpravila z avtobusom raziskovat celinski del. Obiskala sva jelenjo farmo. Videla sva, kako so živeli njihovi predniki na farmi, kako so se prilagajali vremenskim razmeram in jelenom, s katerimi so sobivali. V starih časih so bili nepogrešljivi, danes so bolj kot ne turistična atrakcija, s katero ohranjajo stare navade in običaje. Potem sva šla spet na lov za auroro borealis. Še vedno na celini sva se podala z gondolo na najvišji tamkajšnji vrh Storsteinen (421 m), s katerega je čudovit razgled na mesto in fjorde. Prav tako super točka, s katere lahko opazuješ severni sij. Glede na vremenske razmere, sva imela srečo, da sva vsaj mesto lahko videla. S severnim sijem nisva imela sreče. Vrnila sva se v mesto in se odločila, da še nisva rekla zadnje. Aplikacija je namreč kazala, da je možnost, da se pokaže na zahodu otoka. Kar z avtobusom sva se odpravila tja. Sprehajala sva se ob obali severnega morja in opazovala nebo. Nisva bila edina. Veliko ljudi je prišlo v istem upanju. Vsi smo strmeli v nebo in čakali. Za tisti dan sva obupala.

Mesto Gdansk

Drugi dan sva ponovila akcijo s to razliko, da sva šla na vzhod otoka. Sva si pa privoščila še njihove toplince, preden greva spet na mraz čepet in čakati. Tudi ni bilo uspeha. Vse upanje sva polagala na predzadnji dan, ko sva izkoristila še tisti vavčer. Tokrat smo pluli na sever po fjordu. Čista tema, lepo zvezdnato nebo, aplikacija je kazala na veliko možnost, ampak severnega sija od nikoder. Če že severnega sija ne bova videla, bi se pa vsaj s pasjo vprego peljala. Vsi termini so bili zasedeni do marca. Malo sva precenila situacijo. Šla sva na informacijski center. Več sreče kot pameti. Sprostil se je termin na 31. december dopoldne. Na dan ko sva imela tudi odhod zvečer. Vzela sva.

Ena najboljših izkušenj do sedaj. Z avtobusom so nas odpeljali globoko med gore in fjorde na pasjo farmo. Najprej so nas naučili, kako se upravlja vprega. Kako psi razmišljajo in kako z njimi ravnamo v različnih situacijah. Vsakemu paru so dodelili eno vprego, ki so jo sestavljale sani s šestimi psi haskiji. Komaj so čakali, da smo se pripravili in speljali. Midva sva se menjavala, najprej je eden upravljal sani, drugi pa spredaj sedel, nato obratno. Res smo imeli srečo, ker je bilo lepo vreme, še sončna svetloba se je pokazala po robovih gora. Tako smo se peljali po stezi med gorami in fjordi v tej res lepi zasneženi naravi. Na koncu sva se poslovila od haskijev in z avtobusom so nas odpeljali nazaj do mesta. Midva sva imela prtljago že spakirano in odpravila sva se proti letališču. Malo razočarana, ker nisva videla severnega sija, sva se vkrcala na letalo. Nato pa nam je narava dala darilo za zadnje ure leta 2024. Aurora borealis. Skozi okno

Tunški glas

letala smo jo lahko opazovali, kako skoraj dobesedno letimo čez njo. Pilot je prilagodil hitrost in smer, da smo jo lažje opazovali. Zelene, vijolične barve, ki se pletejo in vijejo skozi neskončno nebo. Na tako izkušnjo se nazdravlja. Lahko rečem, da se je leto 2024 zaključilo z izjemno izkušnjo.

Pristali smo na Poljskem, ko je ura odbila 0.00. Tudi to je nova izkušnja. Doživeti novo leto na letalu. Pa tudi doživeti prve ure novega leta na letališkem stranišču zaradi preveč alkohola, medtem ko partner čaka na kovčke, je bila izkušnja. Jaz krivim pilota in njegovo pristajanje. Za nič mi ni žal. Super je bilo. Sicer se ne spomnim dobro poti do hotela. Spomnim se, da so naju na recepciji čakali ključi in iz jedilnice se je slišalo, da še praznujejo novo leto. Po vsem tem se nama je samo še spalo. Spet sva bila v mestu Gdansk. Še isto jutro. Po dolgem času spet videla sonce. Utrujena, ampak odločena, da si pogledava še največji grad v Evropi, sva se z vlakom odpravila proti mestu Malbork. Skoraj celo popoldne nama je vzelo raziskovanje gradu. Naslednji dan sva imela let domov.

Tromsø me je očaral na vsakem koraku – s pasjo vprego, ki mi je pognala kri po žilah, z jeleni, ki so me spomnili na spokojnost severa, s severnim sijem, ki je razsvetlil nebo kot čarovnija, in z razgledom z gondole, kjer se mesto razprostira kot na dlani. Vsaka izkušnja je imela svoj trenutek, skupaj pa so ustvarile občutek, da sem za kratek čas resnično zadihaval z Arktiko.

Besedilo in foto: Miha Zobavnik

Mesto Tromsø (arktična vrata z Arktično katedralo v ozadju)

Severni sij (aurora borealis)

Selfi na pasji vpregi

Križarjenje po Indijskem oceanu

Indijskega oceana se upravičeno drži sloves rajske počitniške destinacije. Prelepi sončni zahodi, rajske plaže, biserno bela mivka, turkizno morje v vseh odtenkih modre ter srkanje koktejla pod kokosovo palmo. Kaj lepšega za popoln oddih in pobeg od ponorelega sveta.

Naše potovanje se je pričelo 3. januarja, ko smo z Brnika odleteli proti Dubaju in nadaljevali nočni let proti Sejšalom. Za dobro jutro nam je otok Mahe, ki je največji otok Sejšalov, postregel z močnim nalivom, tako da praktično pol dneva nismo veliko videli okoli sebe. Popoldne se je vreme izboljšalo in smo bili priče najlepše poraščenim hribom, saj je bilo obdobje monsuna, ki prinaša ogromno vlage in posledično bujno rastje. Pogled na ocean z najvišjega hriba Mahe je bil naravnost dih jemajoč. Morje se je lesketalo v vseh odtenkih turkizne barve in risalo najlepšo panoramo daleč naokoli. Dan je bil hitro naokoli, tako da smo se zvečer lepo nastanili v pristaniškem hotelu. Naslednje jutro nas je čakalo vkrcanje na ladjo.

Sejšele sestavlja nekaj več kot sto otokov. Trije glavni otoki, ki smo jih obiskali, so Mahe, Praslin in La Digue. Na glavnem otoku Mahe živi večina prebivalstva; najbolj je poseljen na vzhodni strani. Drugače pa se tudi na tem otoku najdejo osamljeni koticiki, saj je otok še vedno v povprečju redko poseljen. Večina domačinov je potomcev osvobojenih sužnjev in nekaj Evropejcev. Uradni jeziki so sejšelska kreolščina (osnova je francoski jezik) ter angleščina in francoščina. Prijetne temperature zraka se vse leto gibljejo nekje med 25 in 30 stopinj Celzija. Za vse ljubitelje pohodništva in gorskega kolesarjenja je otok Mahe idealna destinacija, saj tu ne boste samo lenarili na plaži, ampak tudi aktivno preživljali dopust. Hrana je mešanica afriške, francoske, kitajske, indijske in angleške kuhinje. Mi smo imeli slabo izkušnjo v piceriji, saj smo celo noč bruhalo, zato vam

na otoku toplo priporočamo, da jeste lokalno hrano, ki je vsaj bolj sveža in dosegljiva skozi vse leto. V prehrani prevladujejo ribe, curry, riž, zelenolistnata zelenjava ter obilo tropskega sadja, ki se ga ni možno prenajesti. Najbolj priznana specialiteta na Sejšelih je curry z mesom sadnega netopirja (velik netopir, ki se prehranjuje s sadjem). Manjše hiške ali prikolice, v katerih prodajajo tople malice domačinom, imajo večinoma okusno hrano, ampak to še ne pomeni, da je slabša od tiste v restavraciji. Drugače se s pristno kreolsko hrano na Sejšelih žal ne srečaš pogosto.

Ko smo bili že udobno nastanjeni na ladji, smo po uri križarjenja prišli do otoka Praslin in slabo uro plovbe stran še do otoka La Digue. Vreme nam je ta dan dobro služilo in smo po izkrcanju z ladje z manjšim čolnom prišli na prelepe plaže otoka Praslin. Tudi ta otok je zelo hribovit in omogoča zelo aktivno preživet oddih. Mi smo se odločili, da dopoldan preživimo na plaži, ki jo obdajajo ogromne granitne skale, ki so posebnost Sejšalov in jih lahko vidiš na vsaki razglednici. Granitne skale lahko segajo tudi več kot 50 metrov v višino in stojijo na plaži kot kaki velikani in zaščitniki narave. Sejšelski arhipelag je nastal kot del edinstvene celinske plošče v Indijskem oceanu. V poznem paleozoiku (okoli 700 milijonov let nazaj) pa je z nastankom granita otočje dobilo edinstveno podobo, ki ustvarja najlepše plaže sveta.

Naslednja stvar, ki me je poleg sanjskih plaž in čudovitih sončnih zahodov fascinirala, je Vallee de Mai. Gozd, v katerem raste redka vrsta palme Coco de Mar (morski kokos), je zaščitil Unesco. Ime palme izvira iz davnih časov, ko je ogromne kokose morje naplavilo na tamkajšnje obale in velja prepričanje, da rastejo na drevesih pod morjem. Skratka zanimiva zgodba, na katero so domačini izredno ponosni. Palme obrodijo ogromne sadeže, katerih oblika močno spominja na zadnjico. Največji sadež lahko tehta tudi do 20 kg.

Otok La Digue, Sejšeli

Arina z želvo velikanko

Tunški glas

Že je bil čas, ko smo se morali vrniti na ladjo, saj nas je popoldne čakal naslednji otok Sejšelov La Digue, ki velja za enega izmed najlepših otokov. Otok je tako majhen, da na njem razen nekaj izjem ni avtomobilov. Tu je najbolj znana in najbolj fotografirana plaža Arise Source D'Argent. Leta 2024 je bila na Lonely Planet izbrana za eno izmed najlepših plaž sveta. Osupljiva pokrajina, mešanica plitke, čiste vode, zlato belega peska in orjaških granitnih stebrov je tudi uvrščena med najbolj slikovite plaže na svetu. Na otoku je možno tudi snorkljanje¹ v družbi tamkajšnjih morskih želv vrste hawksbill, ki jo lahko vidite od blizu, ter čudovitega koralnega grebena. Na kopnem pa lahko poleg čudovite vegetacije srečate tudi želve velikanke aldabra. To so tudi ene največjih želv na svetu in so zelo prijazne.

Naše raziskovanje Sejšelov se je tako zaključilo z najlepšim sončnim zahodom na otoku La Digue. Nežen veter nas je božal po laseh, ko smo na vrhu ladje gledali, kako otok počasi izginja iz objektivu.

Torej tisti, ki ste željni občutiti mivkaste plaže, turkizno morje, bujno zeleno rastje, fotogenične palme, želve velikanke in kot pika na I mogočne granitne skale, ki se kopajo v soncu, je to idealna destinacija za vaš dopust.

Križarjenje po Indijskem oceanu smo tako nadaljevali proti čudovitim otokom Maldivom, na Šrilanko ter se premaknili v Malezijo do otočja Sabang, kjer imajo čudovite plaže. Potem smo šli naprej do Kuala Lumpurja, ki je glavno mesto Malezije. Mesto se tako hitro razvija in raste s svetlobno hitrostjo, da človek prav ne more verjeti svojim očem. Povsod se gradijo velike stolpnice in poslovne zgradbe. Mesto samo je

¹ Plavanje z dihalko in masko malo pod površino s krajšimi potopi na dah

Otok Praslin, Sejšeli

zelo živo, veliko je prometa, je pa tudi zelo čisto. Mi smo želeli videti največjo znamenitost mesta, in sicer Patronasova stolpa oz. dvojčka. Do leta 2004 sta bila s 451 metri najvišji stavbi na svetu.

Pot nas je naprej peljala do Singapurja, zadnji postanek pa smo imeli na tajskem otoku Koh Samui. Zadnji dan križarjenja pa smo zaključili z glavnim mestom Bangkok. Ko smo se izkrcali z ladje, smo se odločili, da še nekaj dni preživimo v zelo turističnem obmorskem mestom Pattaya, kjer ponujajo izvrstno hrano in kjer lahko najdeš masažo praktično za vsakim vogalom.

Čar križarjenja je, da se lahko skoraj vsak dan prebudite v drugem kraju ali državi. Da začutiš

Plaža na Sejšelih

utrip mesta, kulturnega dogajanja, spoznavaš življenja domačinov in njihove običaje, je nekaj neprecenljivega. Lahko bi rekli, da greš namesto s prstom po zemljevidu na hiter ogled destinacij v realnem času.

Na kratko vam bom še opisala, kakšen je običajen dan na morju, ko ladja pluje.

Na ladji se jutro začne že dokaj zgodaj. Zajtrk je na voljo od 6.30 do 10.30. Na voljo imate tudi fitness in jutranji tek po ladji s pogledom na morje. Udeležite se lahko tudi skupinske vadbe, kot so aerobika, pilates, joga itd. Po zajtrku lahko prelistate ladijski dnevni program, ki vam pomaga pri odločanju, kako preživeti dan. Preostanek dopoldneva lahko preživite ob bazenu s koktejmom in knjigo v roki. Na voljo je tudi živa glasba v tropskih ritmih.

Ob 12. uri je čas za kosilo, ki si ga lahko privoščite zgoraj na odprti terasi ali pa v glavni jedilnici v notranjosti ladje. Po kosilu je čas za najljubšo pijačo kar ob bazenu ali v najljubšem baru. Prijazno osebje bo ustreglo vsaki vaši želji.

Popoldne se lahko spet sprostite ob bazenu ali pa greste na igro tenisa ali golfa. Lahko obiščete tudi velneški center, si privoščite dobro masažo ali pa se razvijate v salonu. Na voljo je tudi veliko predavanj, predavatelji so svetovno znani in strokovnjaki na svojih področjih.

Na ladji imate tudi bogato založene brezcarinske trgovine, ki ponujajo vse od nakita, oblačil, spominkov, parfumov do torbic ter sončnih očal znanih proizvajalcev.

Po aktivno preživetem dnevu se vam bo prilegla vrhunska večerja. Šef kuhinje vam vsak večer pripravi meni, ki je prava eksplozija okusov, saj vas razvaja z izbranimi specialitetami z vsega sveta. Sledi večerni

Otok La Digue, Sejšeli

animacijski program. Lahko ga preživite v družbi svojih najdražjih ob spremljavi vrhunske glasbe in si ogledate plesno-pevsko predstavo v gledališču. Prav tako si lahko v kinu ogledate dober film.

Po 11. uri zvečer se lahko plesno izkažete v disku ali pevsko preizkusite na karaokah. Na voljo imate tudi igralnice, kjer lahko preizkusite srečo.

Za nekatere je ta ura že čas za počitek, drugi pa bodo nadaljevali zabavo v diskoteki ali v baru v prijetni družbi. Na voljo je tudi salon, kjer se ljudje lahko družijo ob kozarcu dobrega viskija in cigari.

Pa srečno pot, bon voyage!

Besedilo in foto: Andreja Raijendran Z.

Mi trije na Sejšelih. Otok Praslin

Križarjenje po zahodnem Sredozemlju

V nedeljo, 27. aprila 2025, smo se v zgodnjih jutranjih urah z avtom podali na pot proti Italiji. Po sedmih urah udobne vožnje s krajšimi postanki smo le prispeli do parkirne hiše v mestu Savona. Z avtobusom smo se nato pripeljali do пристanišča Savona, kjer nas je pričakala mogočna križarka Costa Toscana. Križarka je bila zgrajena leta 2021, dolga neverjetnih 337 m in ima 20 nadstropij. Sprejme 6554 potnikov in 1645 članov posadke. Naša pustolovščina se je začela. Vstopili smo dobresedno v mesto luksuza na vodi za osem nepozabnih dni. Udobno smo se namestili v sobe z balkonom ter začeli raziskovati križarko.

Po izplutju ob 19. uri smo po mirni nočni plovbi prispeli v Marseille, Francija, ki je privlačno pristaniško mesto, znano po izvrstni morski hrani, osupljivem razgledu na Sredozemlje in raznoliki kulturi. Mesto je živahno, umetniško in zgodovinsko pomembno, vredno raziskovanja. Izlet v Marseille ne bi bil popoln brez sprehoda po Le Vieux Port in Le Panier, priljubljenih turističnih sooseskah, obdanih s tržnicami s svežo in pristno lokalno kulinariko.

Naslednje jutro smo se zbudili v Barceloni. V tej svetovljanski prestolnici Katalonije človek lahko veliko počne in vidi, od srednjeveških struktur, plaž do Unescove dediščine Antonija Gaudíja, Lluísa Doménecha in Montanerja. FC Barcelona. Gaudí je odgovoren za številne znamenitosti Barcelone, ki si jih je treba ogledati, vključno z znamenito cerkvijo La Sagrada Familia, umetniškim centrom Casa Mila in sistemom javnih parkov Park Güell. Kultura, ekonomija, arhitektura in gastronomija skupaj naredijo Barcelono za čarobno in neprimerljivo doživetje.

Sledil je postanek v Palmi de Mallorca, Španija. Palma je letovišče in glavno mesto španskega otoka Mallorca (Majorka) v zahodnem Sredozemlju. Ogromna katedrala Santa María, gotška znamenitost, ki so jo začeli graditi v 13. stoletju, gleda na zaliv Palma. Sosednja Almudaina je arabska trdnjava v mavrskem slogu, spremenjena v kraljevo rezidenco. Zahodno od mesta je grad Bellver na vrhu hriba – srednjeveška trdnjava značilne krožne oblike. Palma je raj za kolesarje, saj se kolesarske poti vijejo vzdolž celotne obale.

Za 1. maj smo tradicionalni golaž letos zamenjali za prefinjene jedi v Vigneto Osteria. Ker je bil to dan plovbe, smo lahko podrobneje raziskovali križarko. Hitro smo ugotovili, da je v enem samem dnevu ne bomo prečesali po dolgem in počez. Na spodnjih palubah so restavracije, bari, osrednji del ladje Kolosej, kjer so vsak večer predstave – prava paša za

oči. V sredinskih palubah so bari, trgovinice, casino, igralnice za otroke in mladino, ločeno pa casino za profesionalne igralce. Na zgornjih palubah pa so fitnes, wellnes, bazeni in masažne kadi, prefinjene restavracije, kot so Ferrari Spazio Bollicine, Slaščičarna Amarillo itd.

Spet je bil čas za novo dogodivščino, tokrat Palermo, Sicilija. Feničani so leta 700 pr. n. št. ustanovili Palermo kot trgovsko pristanišče in sledil je dolg niz vladarjev. Med križarskimi vojnami so mesto osvojili Normani, ki so še naprej gradili na arabski zapuščini strpnosti in razsvetljenstva. To obdobje je znano kot zlata doba Palerma.

In še predzadnja postaja: vse poti vodijo v Rim. V Civitavecchii smo našli veliko spomenikov in arheoloških najdišč, ki pričajo o zgodovinski prisotnosti različnih kultur in civilizacij. Iz Civitavecchie je najhitreje do Rima s hitrim vlakom. V Rimu smo si ogledali Kolosej, slavni vodnjak Trevi, se sprehodili po mestu in uživali v dobrem kosilu in sladoledu. Seveda smo večji del časa namenili tudi Vatikanu in slavnemu Trgu sv. Petra in baziliki sv. Petra, ogledali pa smo si seveda tudi Sikstinsko kapelo, ki jo je dal zgraditi papež Sikst IV.

Zadnji kraj, ki smo si ga ogledali pred vrnitvijo domov, je bila Savona. Velja za eno najpomembnejših sredozemskih pristanišč, tako turističnih kot trgovskih. Eden od njegovih simbolov je nedvomno Priamar, velika vojaška utrdba iz 16. stoletja. Zgradili so jo Genovežani, da bi pokazali svojo nadvlado nad mestom, danes pa je dom različnih kulturnih združenj. Druga zanimivost je Torre della Quarda ali Torre Leon Pancaldo, bolj znan kot Torretta. Med naravnimi lepotami so omembe vredne jame Toirano s svojimi stalaktiti, stalagmiti in starodavnimi sledmi pračloveških bitij, jame Borgio Verezzi in gora Beigua z naravnim parkom.

Polni vtisov smo se vrnil domov, z mislimi pa že načrtujemo novo doživetje, tokrat na severu.

*Silva Vrhovnik
Foto: osebni arhiv Erike Sedušak*

Križarjenje po Jadranu

Kot že kar nekaj let je tudi letos Turizem Vrankar organiziral križarjenje po Jadranu. Prvi potniki smo stopili na avtobus v Kamniku, zadnji pa na Dolgem mostu v Ljubljani in se odpeljali proti otoku Krku. Po prihodu na Krk smo najprej obiskali vinogradniške družine Katunar v Vrbniku, kjer smo pokusili več vrst vina in bili deležni odlične postrežbe narezkov in domačega kruha. V mestu Krk smo začeli plovbo, kopalimo se v zalivu blizu Baške in zvečer pristali pri Golem otoku, tam je bilo nočno kovanje. Je pa Goli otok znan po taborišču za ruske ujetnike že v času Avstro-Ogrske, po drugi svetovni vojni pa je bil t. i. prevzgojni zavod za politične in civilne zapornike do leta 1988. Ob otoku Rabu smo se spet kopalimo in si pod vodstvom turističnega vodnika ogledali rojstno mesto sv. Marina, ki je ustanovil republiko San Marino.

Zjutraj je sledila plovba proti otoku Olibu, kjer smo se kopalimo in prenočili. Je manjši otok, kjer živi približno 140 prebivalcev. Drugo jutro smo odpluli mimo otokov Silbe in Molata in se kopalimo v zalivu pri otoku Zverincu. Pristali smo v mestu Saliju na Dugem otoku. Mesto Sali mi je bilo bolj znano, saj nas je bilo kar nekaj, ki smo pred več kot desetimi leti s planinskim društvom na njem nekajkrat letovali.

Drugi dan smo pluli po zunanji strani Kornatskega otočja in se kopalimo v zalivu ob otoku Kaprije, nato pa pristali v Vodicach. Naslednji dan smo na otoku Zlarinu obiskali trgovino, ki ima iz samih koral ročno izdelan nakit. Bil je prava paša za oči. Ladjo so privezali v Maslinici na otoku Šolta; ta večer smo imeli kapitansko večerjo, po večerji pa nočno kovanje. Predzadnji dan smo pripluli blizu Splita in se kopalimo ob pomorskem raziskovalnem centru.

Prišel je dan odhoda. Poslovalimo se od prijazne posadke, posebno od odličnega kuharja, ki je skrbel, da smo domov odnesli kakšen kilogram več, in si obljubili, da se prihodnje leto spet vidimo!

*Fani Vinšek
Zapisano leta 2024*

Na ladji smo imeli jutranjo telovadbo.

Za hrano je bilo zelo dobro poskrbljeno.

Banja Vrućica

Konec 19. stoletja, ko je bila Bosna del Avstro-Ogrske, so ljudje slišali za zdravilno vodo v Banji Vrućici in takrat je oblast začela to vodo analizirati. Terme še niso bile zgrajene, kljub temu je veliko ljudi prihajalo v Banjo Vrućico, ki je zdaj v Republiki Srbski, Bosna in Hercegovina.

Po prvi svetovni vojni je lokalni gozdarski inženir Simo Krstić odkupil zemljo in spet začel analizirati vodo. Na podlagi podatkov se je odločil za gradnjo bazenov in hotelov. Leta 1928 je bil zgrajen prvi hotelski paviljon z okrog sto ležišči. Zgradili so še kar nekaj hotelov z bazeni, ki so dosegli standard, kakor je v zahodni Evropi.

Na žalost je bila Banja Vrućica v drugi svetovni vojni skoraj uničena. Leta 1946 je država obnovila terme in začela obnovo. Do leta 1964 je zgradila dva hotela. Hotel Kardinal, ki sprejme okrog petsto gostov, je bil dokončno zgrajen do leta 1976. Tako smo iz Slovenije v mesecu aprilu en teden gostovali v njem. Ob gradnji so še naprej delali analize vode, vse to je vodil Geološki zavod Ljubljana. Leta 2001 je Banja Vrućica prišla v privatno last in se začela usmerjati na goste iz zahodne Evrope. Danes je večina tujih obiskovalcev iz Italije, Slovenije, Hrvaške in Češke.

Banja Vrućica je znana po bogati vodi, ki ima veliko mineralov in zelo ugodno vrednost PH – 6,3. Terme se zelo hitro razvijajo in počasi dohitevajo konkurenco v razvitih evropskih državah. Vsem gostom ponujajo brezplačen zdravniški pregled, lajšanje boleznih hrbta, revme sklepov, rehabilitacije po operaciji kolken, kolen ali križa, pa tudi po možganski kapi. In zato gredo gostje iz teh term domov zadovoljni in se dobro počutijo.

Fani Vinšek

Pred cerkvijo Marijinega vnebovzjetja

Hotel, v katerem smo dopustovali.

Izlet v deželo Salzburg in na Bavarsko

Letos 14. julija smo se jaz, moji starši Janez in Petra Vrhovnik, stric Vid Vrhovnik ter teta Barbara Burja in njen mož Simon Burja odpravili na potovanje na Bavarsko.

Pot smo začeli pri nas doma, kjer so se teta, Vid in Simon ustavili na kavi, potem pa smo se usedli v kombi in pot nadaljevali v Avstrijo na goro Grossglockner. Že v Kranju smo naleteli na težavo, saj sta nam puščali dve gumi na kombiju, tako da smo morali najprej obiskati vulkanizerja, ki je težavo odpravil. Pa smo se tolažili s pregovorom: Slab začetek, dober konec. In res je bilo tako. Naše potovanje po Bavarski je bilo čudovito doživetje.

Prvi dan smo obiskali Grossglockner. Pripeljali smo se do parkirišča in naprej odšli peš. Čeprav vreme ni bilo najlepše, smo vseeno videli tudi za to goro tako značilne svizce. Ampak čokolade pa le niso zavijali v folijo, tako kot v znani reklamah za Milko. Zvečer smo prispeli do prenočišča. Naslednje jutro smo se okoli devete ure odpravili najprej na ogled rudnika soli Berchtesgaden, kjer smo se peljali z vlakom in se spuščali po rudniških toboganih.

Po prihodu iz rudnika smo se odpravili proti Hitlerjevi rezidenci Orlovo gnezdo, do katere smo se povzpeli z avtobusom. Na Orlovem gnezdu smo pojedli kosilo in se okoli 16.30 odpravili nazaj do kombija.

Po krajši vožnji smo se odpeljali na ogled mesta Salzburg, kjer smo obiskali grad Hohensalzburg in nekaj trgovin, potem pa smo prespali v Salzburgu.

Naslednji dan smo se odpravili proti Nemčiji in obiskali grad Nymphenburg, ki ga je dal zgraditi Ludvik II. Bavarski. Grad stoji na otoku, do katerega nas je pripeljala ladjica.

Ta grad zelo spominja na francosko palačo Versailles, katero je zgradil Ludvik XIV., po katerem se je Ludvik II. Bavarski zgledoval. Stavba je nedokončana, saj je zmanjkalo denarja za gradnjo. V njej smo videli dvorano z zrcali in znamenito mizo, ki sem ji nadela ime »mizica, pogrni se«, s pomočjo katere so Ludviku II. Bavarskemu servirali obroke, saj ta vladar ni maral človeške družbe, ampak je najraje jedel sam. Še isti dan smo se odpravili v živalski vrt v München. Najmočnejši vtis so na nas naredili gorile, sloni, orjaške želve in polarni medvedi.

17. julij se je začel malo bolj temačno, saj smo obiskali koncentracijsko taborišče Dachau, kjer smo bili približno dve uri. To taborišče je velik opomin ljudem, kaj se ne bi smelo nikoli zgoditi in nikdar več ponoviti.

Nadaljevali smo z ogledom Münchna. Privoščili smo si kosilo v tipični nemški pivnici, kjer so bile natakarice pripravljene v tradicionalne bavarske noše.

Naslednji dan, 18. julija, smo se odpravili na goro Alp Spitz, na katero smo prišli z gondolo, z nje pa smo odšli peš. Kar dobro smo se nahodili.

Potem smo odšli do gradu Linderhof, katerega je tudi dal zgraditi Ludvik II. Bavarski. Ta grad je zanimiv, saj je zelo majhen, a lep. Zraven ima umetno jamo (Venerino votlino), katero je opremil Ludvik II. Bavarski. Zgradil jo je zato, da je v tej jami v miru lahko poslušal opere in se umikal v svoj sanjski svet.

Sicer pa se vsaj meni zdi, da so vsi gradovi Ludvika II. Bavarskega posebni, saj je občudoval francoskega sončnega kralja Ludvika XIV., zato je veliko njegovih podob v bavarskih gradovih. Ali poznate pravljico Mizica pogrni se? Razlog, da sem omenila pravljico, je, da je imel Ludvik II. Bavarski v gradovih več mizic pogrni se, saj je mehanizem omogočal, da se je miza spustila v kuhinjo in se dvignila nazaj v jedilnico polna hrane.

Na tem izletu je prav vsak od nas našel nekaj zase, teto Barbaro pa so seveda zelo očarale modre afriške lilije.

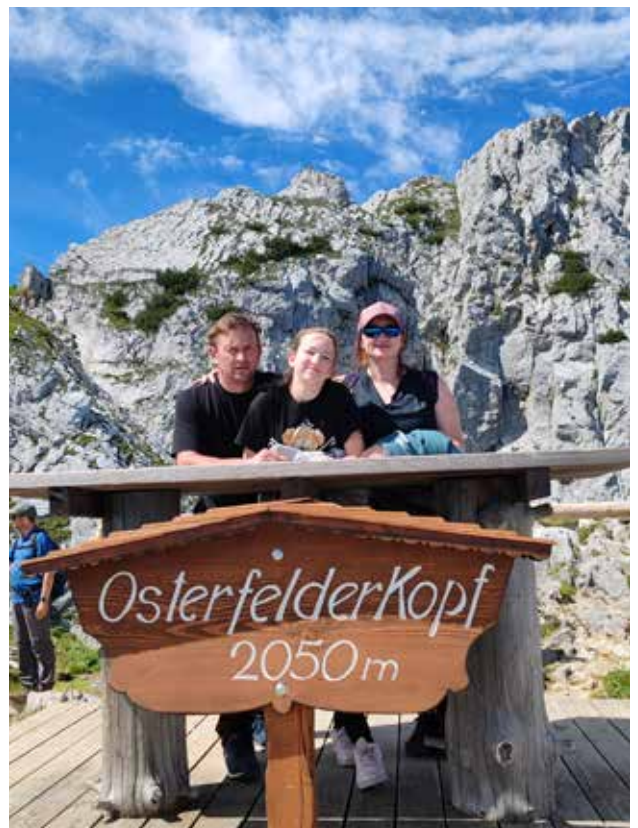
19. julija pa smo se odpravili domov, ampak pred odhodom domov smo si seveda ogledali še en grad Ludvika II. Bavarskega. To je bil grad Schloss Hohenschwangau, na katerem je mali Ludvik preživel svoje, ne preveč srečno otroštvo. Ogled je trajal približno 30 minut. Po ogledu smo odšli še v trgovino po spominke, potem pa smo se polni lepih vtisov odpeljali proti domu.

Izlet mi je bil zelo všeč, sploh zaradi dobre družbe.

Predlani smo obiskali Pariz, lani Provanso, letos Bavarsko. In kam nas bo pot zanesla prihodnje leto? Kdo ve ...

Hvala vam!

Ela Vrhovnik
Foto: Petra Vrhovnik

Potepanje po Dolomitih

V začetku junija me je prijateljica Zala povabila na potepanje po Dolomitih. Po kratkem razmisleku in usklajevanju terminov z domačimi sem se odločila, da se povabilu z veseljem odzovem. Potepanje je bilo načrtovano med 27. in 30. junijem 2025, radovednost pa me je že pred odhodom vodila h krajšemu raziskovanju območja prek spleta, saj tega veličastnega gorovja še nisem spoznala od blizu.

Dolomiti so gorovje v severni Italiji, v pokrajinah Bolzano, Trento in Belluno. Raztezajo se od reke Adige na zahodu do doline Piave (Cadore) na vzhodu. Severna in južna meja sta Pustriška dolina in Val Sugana. Površina Dolomitov obsega 15.942 km², najvišji vrh pa predstavlja Marmolada s 3344 metri nad morjem. V Dolomitih je veliko znanih smučarskih središč, na primer Cortina d'Ampezzo, Alta Badia in druga.

Prvi dan naju je po večernem prihodu v Dobbiaco plan poti vodil do jezera Lago di Braies, največjega naravnega jezera v Dolomitih, katerega turkizno modra barva obljublja čudovito panoramo v vseh letnih časih.

Zgodnji zajtrk ob jezeru Antorno in prečudovita panorama gorovja Tre Cime sta poskrbela za odličen začetek dneva. Čez prelaz Tre Croci sva se spustili proti znanemu smučarskemu središču Cortina d'Ampezzo. Po kratkem ogledu mesta, ki se je šele pripravljalo na prihajajočo turistično sezono, sva se odpravili proti glavnemu postanku dneva – ogledu Cinque Torri.

Cinque Torri so majhna skalna formacija iz dolomita, sestavljena iz petih stolpov z najvišjo nadmorsko višino 2361 metrov. So priljubljena destinacija za

plezalce, a že sprehod po poti, ki se vije med stolpi, omogoča, da se naužijemo njihove lepote. Zaradi rekordno visokih temperatur sva pred odhodom v hotel skočili še v dolino Valunga blizu Selve di Val Gardena, kjer sva se prijetno ohladili in zaključili naporen dan.

Načrti za tretji dan so se spremenili zaradi množice turistov z vsega sveta, zato sva obisk Secede, gore pod Unescovo zaščito, prestavili na naslednje leto. Z željo po veličastnih razgledih in ogledu vsaj enega prepoznavnega simbola Dolomitov: gore Piz Boè, sva se odpravili na prelaz Pordoi in se z gondolo v nekaj minutah povzpeli na Sass Pordoi. Razgled na najlažje dostopni tritisočak v Dolomitih se odpre takoj po izstopu iz gondole. Dih jemajoča gora z visokim piramidnim vrhom nama je ostala v lepem spominu in kot zastavljen cilj za prihodnje leto.

Redek gorski zrak in višinska lega sta v naju prebudila željo po kulinaričnih užitkih, zato sva obiskali že preizkušeno kavarno v mestecu Ortisei. Dan sva zaključili ob sladkih dobrotah in razgledu na mogočni Sassolungo.

Že je bil tu zadnji dan in s tem čas za vrnitev. Dolomitov nisva mogli zapustiti, ne da bi si ogledali znamenito skupino treh vrhov Tre Cime, ki s svojo podobo obokov sodijo med najbolj prepoznavne gorske skupine v Alpah. Okoli gorovja vodi krožna pot, ki jo ob umirjenem tempu prehodimo v treh do štirih urah. Vremenska napoved nama je žal preprečila celoten pohod, a nama je kljub temu uspelo prehoditi del poti in v spomin ujeti osupljiv pogled na mogočno delo narave.

Opremljeni z dobro znanimi napolitankami sva se z mislimi na prihodnji obisk vrnili v Slovenijo ter se veselili ponovnega srečanja z vsemi, ki so naju najbolj pogrešali.

Besedilo in foto: Breda Nograšek

Sass Pordoi

Cinque Torri

Športni utrip

Triatlon nas združuje

Skoraj vsa naša družina trenira triatlon. Postali smo pravi športni tim, ki verjame, da se z voljo, trudom in srčnostjo da premagati vsako razdaljo. Treniramo v klubu Trisport Lelosi, kjer nas vedno znova navdihuje športni duh in prijateljstvo, ki presega samo tekmovanje.

Zarja, Luka, Noah in Izak Prosen uspešno tekmujejo na državnih in mednarodnih tekmovanjih ter dosegamo dobre rezultate. Vsak dosežen cilj je dokaz, da se trud in vztrajnost vedno obrestujeta. Največji zgled pa je oče Miha, odličen triatlonec, ki navdihuje vso družino.

A triatlon ni le šport. Uči nas plavanja, kolesarjenja in teka, hkrati pa tudi organizacije, potrpežljivosti, sodelovanja in vztrajnosti – vrednot, ki jih prenašamo v vsakdanje življenje. Na treningih ne manjka smeha in igre, sklepamo prijateljstvo z vedno novimi ljudmi, ki ostanejo za vse življenje.

Triatlon nam je pokazal, da cilj ni samo prihod skozi ciljno črto, temveč tudi pot – vsak trening, vsaka kaplja potu, vsaka zmaga nad samim seboj.

Foto: Martina Simeunovič

Če razmišljaš, da bi se preizkusil v tem čudovitem športu, je zdaj pravi čas. Pridruži se nam v klubu Trisport Lelosi, kjer z odprtimi vrati sprejemamo vse, ki želijo postati del naše športne družine.

Zarja Prosen

Kolesarske dirke v letu 2025

Letos so skozi Tunjice potekale trase treh kolesarskih dirk. Kot ponavadi je bila prva pokal Calcit Kamnik in VN Generali zame, in sicer v soboto, 5. aprila. Tekmovalci iz različnih držav so nabirali kroge od šole mimo Goloba in naprej na Zoklarja proti šoli, start in cilj sta bila pri šoli. Letos je bilo več različnih kategorij, kar je pomenilo tudi, da je bila cesta dalj časa zaprta.

30. avgusta je bil Drugi pokal Krvavca, ki se ga je udeležil tudi naš sokrajan Miha Čimžar. Vzpon s startom v Kamniku in ciljem na Krvavcu oziroma 25,5 km z več kot 1200 m višinske razlike je Miha premagal v 1 uri in 2 minutah.

Tekma za amaterske kolesarje v sklopu Tour de France v Sloveniji, L'etape Slovenia, je potekala skozi Tunjice 7. septembra. Tekmovalni trasi, ki sta potekali skozi Tunjice, sta bili dolgi 80 km in 130 km. Tudi letos se je udeležilo nekaj Tunjičanov: Miha Čimžar, Janez Kočar, Lenart Kočar in Matija Podjed. Čestitke vsem!

Miha Čimžar skozi Kamnik na tekmi L'etape Slovenia

*Mojca Stele Jeglič
Foto: Blaž Plut Laketič*

Raznoliko in zanimivo

Dnevi narodnih noš v Kamniku

V Kamniku že več kot pol stoletja poteka tradicionalni praznik narodnih noš. Prebivalci Tunjic se tega dogodka udeležujemo že od začetka, saj smo vedno z veseljem sodelovali v nedeljskem sprevodu.

Dolga leta je iz Tunjic na sprevod odpeljal lepo okrašen lojtrni voz. Na sprednjem sedežu sta sedela harmonikar in furman, zadaj pa je bilo na lesenih klopcah prostora za približno dvajset udeležencev. Vsako leto smo voz tematsko okrasili in dodali napis *Tunjice*, ki je sporočal, od kod prihajamo. Sčasoma so naši starejši člani, ki so to tradicijo z ljubeznijo ohranjali, opešali – mnogi med njimi so žal že pokojni. Veliki lojtrni voz iz Tunjic zato več let ni zapeljal v Kamnik. Spomin na te čase so ohranjali manjši vozovi in Janezov leseni avto, ki je bil vedno prava zanimivost.

Letos pa se je med nami porodila nova ideja – da bi se v sprevodu znova predstavili kot samostojna skupina. Med sabo smo se začeli spodbujati in opogumljati, da je čas, da narodne noše vzamemo iz omar in jih oblečemo. Mnogi so si kupili nove, za otroke pa smo sešili povsem sveže noše. Na koncu nas je bilo kar šestintrideset. Imeli smo čudovit dodatek – tri male lesene vozičke, v katerih so bili naši najmlajši. Neža in Ela sta z nasmehom nosili tablo z napisom *Tunjice*, mi pa smo jima sledili v dolgi pisani koloni.

Obiskovalci sprevoda so nas toplo pozdravljali in dejali, da smo bili res opazna in lepo urejena skupina. Ko smo po koncu sedeli v parku in malicali, smo se soglasno odločili, da bomo prihodnje leto naše vrste še razširili – morda pa se udeležimo tudi kakšne podobne prireditve v drugih krajih.

Naše narodne noše so prelepe in preveč dragocene, da bi ležale v omarah. Če imate narodno nošo ali vas zanima sodelovanje v naši skupini, ste lepo vabljeni, da se nam pridružite. Krasen je občutek, ko se človek odene v nošo – kot poje Oto Pestner:

»Ko v nošo se odenem ...«

Besedilo in foto: Dragica Vrhovnik

Umetna inteligenca v službi narave

V Zdravilnem gaju smo s pomočjo evropskega projekta ST3ER naredili pomemben korak k temu, da postane naš prostor še bolj odprt, dostopen in prijazen za obiskovalce iz različnih kulturnih okolij. Združili smo naravne danosti s sodobnimi tehnološkimi pristopi in dokazali, da lahko inovacije služijo človeku ter naravi hkrati.

Večjezično vodenje z umetno inteligenco

Eden ključnih dosežkov projekta je uporaba umetne inteligence za prevajanje vsebin v kar pet jezikov. Tako lahko obiskovalci iz različnih držav in kultur v svojem maternem jeziku sledijo vodenju, spoznavajo zdravilne značilnosti prostora in razumejo njegovo bogato dediščino. To pomeni večjo vključenost in omogoča, da naravna izkušnja preseže jezikovne in kulturne ovire.

Narava in sodobni pristopi z roko v roki

Zdravilni gaj je prostor, kjer narava sama ponuja svoje blagodejne učinke. S sodobnimi digitalnimi rešitvami nam je uspelo te danosti narediti dostopnejše, razumljivejše in privlačnejše za obiskovalce. Inovativni pristopi tako ne zmanjšujejo avtentičnosti prostora, ampak jo poudarjajo in odpirajo nove načine doživljanja.

Prostor za sprostitvev in regeneracijo

Prenovljen prostor je zasnovan tako, da obiskovalcu ponuja čas za sprostitvev in mir, hkrati pa tudi priložnost za pridobivanje idej za lajšanje vsakodnevnih

težav. Ustvarili smo okolje, ki spodbuja regeneracijo telesa in duha, obiskovalcem pa omogoča, da na naraven način izboljšajo svoje počutje in znova najdejo stik s seboj.

Projekt ST3ER je dokaz, da lahko umetna inteligenca preseže okvire tehnologije in postane orodje povezovanja med naravo in ljudmi. V Zdravilnem gaju je zdaj vsakemu obiskovalcu omogočeno, da se v svojem jeziku poda na pot sprostitve, raziskovanja in osebne regeneracije. To je prihodnost, kjer se digitalni napredek in naravne vrednote dopolnjujejo – v dobro človeka in okolja.

Besedilo in foto: Katja Jelovčan

Mi smo šli po svoje

V začetku oktobra, natančneje 6. oktobra ponoči, so se krave mirno pasle oziroma počivale na domačem pašniku, potem pa so se prestrašile, verjetno kakšne zveri, zbežale s pašnika in prišle do hiše Lapovih, po domače do Grkmana. Ena telica je pristala v bazenu, ki je bil zadaj ob hiši. S pomočjo PGD Tunjice, PGD Kamnik in domačinov smo jo srečno spravili na varno. Reševanje je potekalo okrog štirih zjutraj.

Hvala vsem!

Besedilo in foto: Marjan Golob

Expo 2025 v Osaki: vizija, potek in Slovenija

Kaj je Expo 2025

Svetovna razstava Expo 2025 Osaka, Kansai, Japonska, je potekala od 13. aprila do 13. oktobra 2025 na umetnem otoku Jumešima v Osaki. Glavna tema razstave je bilo *Oblikovanje prihodnje družbe za naše življenje*, usmerjena pa je v trajnost, tehnološke inovacije in harmonijo med človekom ter naravo. Pod teme vključujejo reševanje življenja, opolnomočenje življenja in povezovanje življenja.

Udeležilo se je več kot 160 držav in regij. Organizatorji so pričakovali približno 28 milijonov obiskovalcev v šestih mesecih.

Slovenija na Expo 2025

Slovenija je sodelovala v skupnem paviljonu z drugimi državami s sloganom *Iz srca v srce*. V paviljonu so bile predstavljene teme trajnost (zeleni prehod), digitalizacija, inovacije, kulturna dediščina. Slovenija je želela pokazati, kako se lahko majhna država aktivno vključuje v globalne izzive. Do sredine razstave je slovenski razstavni prostor pritegnil številne uradne obiske, dogodke, poslovne misije. Slovenija pogloblja gospodarske vezi z Japonsko in drugimi državami. Tako smo tudi mi odnesli v slovenski paviljon *Živo vodo*, saj smo jo sedaj predstavili že na štirih svetovnih razstavah.

Primerjava: Japonska, Slovenija

Vidik	Japonska	Slovenija
Velikost in vpliv	Država z velikim številom prebivalcev (okoli 125–130 milijonov), znana kot tehnološko napredna, z močno industrijsko bazo, velikim notranjim trgom, močno infrastrukturo.	Majhna država (okoli 2 milijona prebivalcev), z manjšim notranjim trgom, a visoko stopnjo izobraženosti in hitrim razvojem v zelenih in digitalnih tehnologijah.
Inovacije in tehnologija	Velik poudarek je na raziskavah, razvoju, robotiki, avtomatizaciji, digitalizaciji in novih tehnologijah, kot so UI, IoT, pametna mesta. Expo 2025 služi kot platforma, da Japonska pokaže svoje dosežke in vizijo družbe prihodnosti.	Slovenija se osredotoča na inovacije v manjšem merilu, sodelovanje s tujino, zelene tehnologije, trajnostne rešitve, digitalne transformacije v gospodarstvu in javni upravi.
Trajnost in okolje	Japonska izvaja projekte, ki združujejo tehnologijo in okoljsko ozaveščenost: obnovljivi viri, zmanjšanje onesnaževanja, urbanizem z visoko stopnjo kakovosti življenja. Expo 2025 je zelo osredotočen na globalne izzive – okolje, podnebne spremembe, zdravje.	Slovenija že ima številne programe trajnostnega razvoja, varovanja narave, zelene energije, krožnega gospodarstva. Vključevanje teh tem v Expo je priložnost za poudarjanje lastnih izkušenj in ponudbe kot zelena destinacija ter inovativna država.
Kultura in dediščina	Bogata kulturna zgodovina, močne panoge tradicionalne umetnosti, arhitektura, kulinarika, festivali, literatura, animacija, pop kultura – vse to z močnim globalnim vplivom.	Slovenija ima svojo izrazito kulturno in naravno dediščino – gore, narodni parki, lokalna tradicija, kulinarika, manjša pa je prepoznavnost v svetu. Expo omogoča, da se kulturne vsebine mednarodno bolj pozicionirajo.
Gospodarstvo in mednarodna trgovina	Močna industrializacija, izvozna moč v avtomobilski in elektronski industriji, močen domači razvoj in veliko kapitala. Prav tako imajo velike raziskovalne in univerzitetne centre.	Gospodarstvo je manjše, bolj specializirano, z manjšimi podjetji. Izvoz je pomemben; sodelovanje z Japonsko in drugimi trgi omogoča rast. Povečanje mednarodnih vezi prek Expa lahko prinese koristi.
Izzivi	Demografske spremembe (staranje prebivalstva), potreba po ohranjanju inovacij, energetska varnost, prilagajanje podnebnim stopnjam.	Obvladovanje stroškov, digitalne razlike, ohranjanje okolja, zagotavljanje konkurenčnosti, privabljanje tujih investicij, mednarodna prepoznavnost.

V tabeli so nekatere zanimive primerjave med obema državama na področjih, ki so relevantna v kontekstu Expo 2025, globalnih inovacij, kulture, ekonomije in družbe.

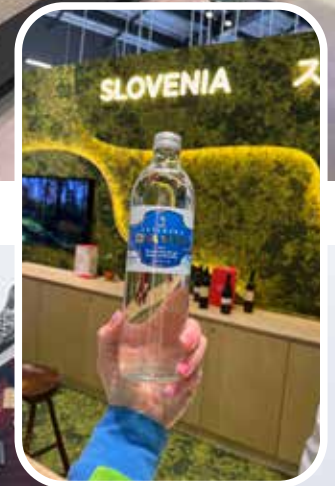
Zaključek

Expo 2025 v Osaki je predstavljal veliko priložnost tako za Japonsko kot za Slovenijo. Japonska lahko še okrepi svoj ugled kot država, ki ne samo razvija tehnologijo in inovacije, ampak ima tudi vizijo družbe, ki je trajnostna, vključujoča in tehnološko napredna. Za Slovenijo je Expo priložnost, da pokaže, kako lahko majhna država prispeva k reševanju globalnih izzivov, da predstavi svoje inovacije, kulturne posebnosti in trajnostno prakso ter okrepi gospodarske in kulturne vezi z Japonsko in drugimi državami.

Ta razstava je močan znak, da globalne teme, kot so trajnost, tehnologija, vključenost, zdravje, niso le domena velikih svetovnih sil, ampak lahko tudi manjše države igramo pomembno vlogo, če znamo izkoristiti svoje prednosti.

Nam pa se je zdelo zelo zanimivo, da skoraj nihče ne govori angleško, niti v mestu niti na letališčih. Komunikacija poteka prek prevodov z aplikacijami na telefonu in vse poteka tekoče.

Besedilo in foto: Katja Jelovčan

Rop v času veselja – opomin za vse

V soboto, 9. avgusta, se je idilična poroka na prelepem kraju na Bukovem griču, v cerkvi sv. Ane v Tunjicah, ki naj bi bila dan veselja, smeha in skupnega praznovanja, nepričakovano spremenila v neprijetno izkušnjo za svate. Medtem ko so bili v cerkvi in prisostvovali poročnemu obredu ter se veselili z mladoporočencema, so nepridipravi izkoristili njihovo odsotnost in na parkirišču na Prosveti vlomili v več vozil. Iz njih so odnesli denarna darila, ki so bila namenjena mladoporočencema. Dogodek, ki je močno pretresel svate in tudi nas, krajane, je resen opomin, da moramo biti pozorni in previdni tudi ob najlepših življenjskih trenutkih.

Ker se to žal ni zgodilo prvič, sem se obrnila na Policijsko postajo Kamnik za nasvet in priporočilo, kako ravnati v podobnih situacijah. Poslali so mi naslednji dopis.

Nasvet Policijske postaje Kamnik

Storilci pri vlomih najpogosteje odnašajo denar, nakit in dokumente. Največ vlomov se zgodi v večjih naseljih. Najpogosteje uporabijo silo – z nasilnim odpiranjem vrat in oken, največkrat balkonskih. Pri tem izkoriščajo zgodnjo temo, odsotnost stanovalcev ter opuščene samozaščitne ukrepe. Svetujemo, da ob odsotnosti hiša ne daje videza praznega doma. Pustite prižgano luč, uporabite časovna stikala, za praznjenje poštnega nabiralnika se dogovorite s sosedom ali z osebo, ki ji zaupate. Okna in vrata dosledno zapirajte in zaklepajte, saj odprta okna pogosto omogočijo storilcem lahek vstop. Pred vhod namestite ustrezno razsvetljava – zelo priporočljive so senzorske luči, ki lahko storilca odvrnejo od dejanja. Razmislite tudi o namestitvi domofona, videofona, alarmnega ali videonadzornega sistema.

Priporočamo, da večjih vsot gotovine in dragocenosti ne hranite doma. Vrednejših predmetov ne puščajte na vidnem mestu niti v vozilih. Vozila vedno zaklepajte in parkirajte na urejenih in osvetljenih parkiriščih. Prav tako ne puščajte nezavarovanih predmetov na dvorišču, kot so kolesa, orodje in druge stvari, ki so lahko lahka tarča za tatove.

Če kljub vsemu postanete žrtev kaznivega dejanja, o tem takoj obvestite policijo na številko 113 ali anonimno številko 080 1200. Če ob prihodu domov opazite sledi vloma, ne vstopajte v objekt, saj se storilec lahko še vedno zadržuje v notranjosti. V primeru soočenja se ne izpostavljajte – pomembnejša je vaša varnost. Do prihoda policistov ničesar ne prijemajte ali premikajte, da ne bi uničili pomembnih sledi. Če ste storilca videli, si poskusite zapomniti čim več podrobnosti: njegov videz, oblačila, smer bega, vozilo in registrsko številko.

Na konkretni lokaciji, ki jo omenjate, na parkirišču pod cerkvijo v Tunjicah, bi bilo ob dogovoru z vaško skupnostjo na primernem mestu koristno namestiti varnostne kamere in seveda to primerno označiti na dostopih do parkirišča, kar bi vlomilce lahko odvrnilo od dejanja, v primeru izvršenih vlomov pa bi video nadzor pripomogel k izsleditvi storilcev. Občane pozivamo, da nas obveščajo o pojavu sumljivih oseb ali vozil, ki si ogledujejo hiše ali se zadržujejo na parkiriščih, kakršno je to pri cerkvi. Takšni podatki so pogosto ključni za uspešno preiskavo in odkrivanje storilcev.

*Jernej Zupan,
višji policist I
Policijska postaja Kamnik*

Vlomi v avtomobile, ki so se zgodili, so za nas velik opomin, da moramo biti pazljivi in odgovorni in poskrbeti za svoje imetje, ki ga puščamo v vozilih. S preprostimi ukrepi in medsebojnim sodelovanjem lahko veliko pripomoremo k večji varnosti v naši skupnosti ter tako ohranimo Tunjice kot kraj zaupanja, miru in povezanosti.

Milena Erbežnik Klanšek

Božični rop pri Krišekarju

Zgodilo se je že v predprejšnjem stoletju pri Krišekarju. Domačija Krišekarjevih je bila nekdanj kar velika, saj so imeli 35 ha zemlje. Na neko božično noč so šli vsi Krišekarjevi k polnočni maši, le oče gospodar je ostal doma kot varuh. Rokovnjači so dobro vedeli, da bi se pri hiši dobilo dosti dobrega. Opolnoči so se pojavili tam, oče jim je še sam odprl vrata. Od njega so zahtevali marsikaj. Pa je bil škrt in jim ni hotel dati kaj dosti. Zato so ga zvezali in ga z vrvjo privezali k mizi v kmečki sobi. Vdrli so v kamro in pobrali vse suho prekajeno meso, še svežo nenačeto božično potico je eden nataknil na kol in jo zadel na ramo. Kdove kam so vse skupaj odnesli. Šele ko so se domači vrnili od polnočnice, so očeta odvezali od mize. Kar težko jim je povedal, kaj se je zgodilo. Tisto leto Krišekarjevi niso jedli božične potice.

Ivan Nograšek

Dirka

Počitnice. Poleten sončni dopoldan je omrtvil pokrajino. Vsi so iskali senco in hlad pred žarečo kroglo, ki je neusmiljeno pošiljala vroče žarke na zemljo. Vse je obmirovalo. No, vse že ne.

Ob vrtičkih za blokom je rasel košat kostanj, pod njim pa je stala klopca. Zavzele so jo deklice in po njej razpostavile svojo kramo. Fantje, sami nižješolci, so jih zdolgočaseno opazovali in niso vedeli, kaj bi počeli s seboj. Vsako idejo so zavrgli. Za vožnjo s kolesom je bilo prevroče, na bližnje balinišče jim je bilo prepovedano stopiti, za bazen ni bilo denarja, na bajer pa se jim ni ljubilo iti. No ja, takoj bi šli, če bi jim uspelo prepričati čuvaja čolnarne, da bi jim prepustil veliki leseni čoln z ravnim dnom. Takoj bi ga preuredili v gusarsko ladjo. Sanje, ki jih je sonce v hipu uničilo. Kakšen dolgčas.

To nelagodje je zmotil besni Danilov prihod. Penil se je od jeze, saj mu je mama naložila hudo zoprno nalogo – čuvati mora mlajšo sestro in jo voziti naokoli, če jo bo moral zamotiti. Pridružil sem se njegovemu negodovanju, saj me je doletela enaka usoda. Po tem žgočem soncu naj se sprehajam s *tamalo*, dvoletno sestrico. Noro. Pa se priklati izza bloka Zoran s kočijo – vozičkom, v katerem je ležal njegov bratec. Tudi on z nalogo čuvanja sorojenca. Čista katastrofa. Kočija in oba športna vozička so se tresli po sunkih jeznih rok ubogih fantov.

Zoprno situacijo je prekinila Zinka iz prvega bloka, ki ji je začelo presedati naše nerganje. Med obema blokoma je bila speljana makadamska cesta za avtomobile, do obeh blokov pa so bile speljane poti, ki so obkrožale zelenice z drevjem in grmovjem ter urejeno trato. Zinka se nas je hotela znebiti in je predlagala, da se z vozički sprehodimo okoli zelenic. Potem bo pa razmislila, ali nas bo za nekaj časa odvezala čuvanja malčkov.

Seveda smo takoj sprejeli ponujeno priložnost, da se vsaj za nekaj časa rešimo malih kričačev. Vendar pa smo bili povsem različnih misli, kako bomo izvedli ta sprehod. Danilo je hotel popestriti dogajanje in nam je predlagal dirko okoli najdaljše zelenice v obliki zagozde. Trije ovinki, pravokotni, blagi in strupeno špičasti, ki se obrne proti ciljni črti. Navdušeno smo sprejeli spremembo dopoldanskega dogajanja.

Na dirkališču pred prepolnimi tribunami je vse trepetalo pred odločilno dirko tistega jutra. Finale, trije krogi dirkanja. Vprege so bile pripravljene, motorji nabrušeni, gledalci pa so ponorelo vzpodbujali svoje favorite. Le za nesojene voznike se ni nihče zmenil. Vsak hip se bo začela odločilna dirka za osvojitev prvenstva. Zastavica je dvignjena, pozor, ZDAJ. Vprege so zaškripale v obupnem poskusu, da bi vsaka prva zapeljala v prvi blagi ovinek. Oblak prahu je zavil tekmece in dušil uboge voznike. Tri kroge – tri hude ovinke so morale vprege premagati pred ciljem. Špičasti ovinek je bil najhujši, saj se je skoraj popolnoma obrnil nazaj proti

ciljni ravnini. Vprege so divjale na vso moč, prvi krog, drugi krog, izluščili sta se dve vpregi in rahlo pobegnili nekonkurenčni kočiji. Zadnji krog. Sedaj gre zares, za zmago. Odločil bo tisti ostri, špičasti ovinek. Kdo ga bo prvi prevozil? Vpregi sta na vso moč divjali po ravnini pred ovinkom. Katera bo zadnja zavirala in prva zvozila krivino? Ovinek bo odločil zmago. Oblak prahu se je dvignil izpod koles, ko sta vpregi silovito zavirali pred ovinkom in zakrili gledalcem dogajanje na stezi.

In potem. Vse je obstalo, kakor da bi sonce izpilo še zadnje moči obnemoglim vpregam. Nesreča. Glasen jok je presekal napeto dogajanje. Gledalci so osuplo strmeli na dirkališče in kar naenkrat se je vse spremenilo.

Vprege so postale otroški športna vozička in voziček za dojenčka, vozniki so se spremenili v nedolžne žrtve v podobi enoletnih malčkov, motorji pa so se preobrazili v dvonoge dirkaške pošasti starejših bratov. Navijači – blokovski otroci, so pritekli na kraj nesreče. Vprega, ki se je borila za vstop v ovinek, je izgubila voznika, enoletno malčico. Motor vprege, njen devetletni brat Rudi, pa je s strahom v očeh strmел v prazen voziček. Kje je sestra?

Silovito zaviranje v zadnjem mogočem trenutku pred ovinkom je potisnilo njegovo sestro v tanek plastični *varovalni pasek*, ga pretrgalo in izstrelilo sestro z vozička na travo ob makadamski cesti. Na srečo brez poškodb, samo z veliko joka in pojedene sladkarije, katero je dobila, samo da se je nehala jokati in nehala vznemirjati starše, ki so se nagibali čez balkone in okna obeh blokov.

Meni pa je odleglo, da ni bilo posledic po *nesreči*. Žalosten pa sem le bil – nisem zmagal.

Rudi Magajna

Ofreht

Včasih se ni praznoval rojstni dan, temveč le god človeka, ki pa je bil vedno blizu obletnice rojstva. Novorojenčku so dali vedno ime po svetniku, ki je bil zapisan na koledarju v bližini dneva, ko se je otrok rodil. Ko je nekdo praznoval god, so zvečer prišli sosede in prijatelji in mu pred hišo pod oknom zaropotali z različnimi predmeti tri viže. Ko so končali, jih je godovnik povabil v hišo, kjer so jih pogostili s hrano in pijačo. Včasih so med ropotanjem pripravili tudi kakšno eksplozijo, da je močno počilo, pa je cela vas takoj vedela, da nekdo naslednji dan goduje. Zabava in pogovor sta se zavlekla pozno v noč. Vsi prisotni so godovniku zaželeli veliko zdravja in vsega dobrega v nadaljnjem življenju. Vsak vaščan je imel god po svetniku, zapisanem na koledarju. Tisti dan, ko je bil svetnik zapisan na koledarju, je človek z njegovim imenom praznoval god.

Ivan Nograšek

Zgodovina drevesa jelke

Naša jelka ima zanimivo in razgibano preteklost kot verjetno malokatero drevo. Sadika te jelke je vzklila v Bertovi Mašnici. Ko sva se z Olgo leta 1986 poročila, sva jo presadila v center Kamnika, kjer sva preživela skoraj sedem let. Tako je tudi ta jelka rasla na Kolodvorski v Kamniku.

Leta 1992 pa sva se z majhnima otrokoma Matejem in Marijo preselila nazaj v Tunjice, v našo novo zgrajeno hišo, obenem pa sva to jelko presadila nazaj k naši novi hiši Tunjiška Mlaka 9g, kjer je vse do letošnje pomladi vedno lepše rasla. Bila je visoka že skoraj 24 m, spodaj pa je imela premer 65 cm.

Zaradi vedno hujših neurij smo jo letos marca zaradi varnosti na pobudo sosedov pod Justinovim vodstvom posekali.

Besedilo in foto: Franc Stele

Pregled vremenskih podatkov za Tunjice v letu 2025

Kratek pregled nekaterih zanimivih vremenskih podatkov za leto 2025, ki jih je zabeležila vremenska postaja Tunjice.

	Min temp. (°C)	Maks temp. (°C)	Maks veter (km/h)	Skupno padavin (mm)
December 2024	-7	11	39	35
Januar 2025	-7	12	32	114
Februar 2025	-8	14	18	72
Marec 2025	-5	19	42	183
April 2025	-4	26	32	105
Maj 2025	3	31	31	136
Junij 2025	9	35	27	23
Julij 2025	9	36	24	154
Avgust 2025	8	35	19	117
September 2025	8	28	23	216
Oktober 2025	-2	17	31	135
November 2025*	-6	17	27	143

* Leto 2025 ob pisanju članka seveda še ni zaključeno, lahko pa zapišemo nekaj dosedanjih zanimivih podatkov.

Najhladnejši letošnji dan je bil 20. februar, ko se je živo srebro spustilo do -8,4 stopinje pod ničlo. Najbolj vroč dan pa je bil 3. julij, ko smo namerili 36,4 stopinje Celzija. Temperaturo trideset stopinj Celzija smo letos presegli petintridesetkrat (lani recimo petinpetdesetkrat).

Najmočnejši sunek vetra smo doživeli spomladi, 27. marca – 42 km/h. Ob tem je treba omeniti, da so sunki vetra izrazito odvisni od mikrolokacije, oddaljenosti senzorja od drugih predmetov in tal. Največ padavin je padlo v mesecu septembru (216 litrov na kvadratni meter). Največja dnevna količina padavin pa je bila izmerjena 23. septembra. Takrat je vremenska postaja namerila 84 mm padavin.

Aktualni vremenski podatki za Tunjice so sicer dosegljivi na spletni strani <https://www.kacnje.eu/> (poglavje Vremenska postaja) in se posodablajo vsakih 15 minut. Na morebitna vprašanja vam z veseljem odgovorim.

V prihajajočem letu vam želim čim več srečnih in zdravih dni.

Iztok Grilc
e-naslov: kacnje@gmail.com

Žganov Tone

Tone Vrhovnik se je rodil pri Bovcu 10. januarja 1894. V mladosti se je izučil za kovača nekje na Dolenjskem, tako za podkovskega kot orodnega. Svoj poklic je kmalu začel uporabljati nekje na Soški fronti, kjer je podkoval konje in mule. Ko se je vojna končala, je prišel domov, njegov brat Peter pa je za vedno ostal v dolini Soče. Doma je videl priložnost, da se lahko priženi k vdovi Žganki, katera mož je tudi za vedno ostal na fronti. Zgornji Žgan je tako pustil vdovo in štiri otroke. Tone si je pri Žganu takoj zgradil kovačnico, kjer je podkoval tunjiške konje. Kovat pa je hodil tudi kar po hišah. V kovačnici je Tone počel še marsikaj. Nasajal je orodje, kupal šnops, najraje še z malo nagnitega sadja, tako je bil prepričan, da je njegovo žganje najboljšo. Sadje je pobiral povsod po Tunjicah. Kar na kovaškem ognjišču pa je kupal tudi šmir. Tako za svoje potrebe kot tudi za druge. To je počel tako, da je v gozdu malo zasekal smreko, da se je izločila smola, dodal pa je prav toliko govejega loja. Za kurjavo je Tone uporabljal oglje, včasih pa tudi na kratko našagana bukova polena. Otroci smo se radi smukali okrog Toneta, ki pa je vsakemu dodal dodatno ime: mali Bacek. Ko je Tone koval na kovalu podkve za konje, smo mu mali Backi gonili kovaški meh, da mu ogenj med delom ni pogasil. Leta 1947 pa je Tonetu kovačnica pogorela. To je bil prvi požar, ko so tunjiški gasilci že imeli motorno brizgalno. So pa gasilci imeli kar veliko težavo, ker je med gašenjem večkrat kaj eksplodiralo. Tone je namreč imel v kovačnici kar veliko eksploziva, ki ga je nabral med vojno. Od kovačnice je ostalo nepoškodovano le nakovalo, ampus, na sredi prostora. Po požaru je Tone svojo kovačnico kar dobro poflikal in nadaljeval delo.

Z ženo Žganko nista imela otrok. Tone pa je imel težave, saj je imel kar hud pruh, kilo, ni pa hotel do dohtarjev. Sam si je stesal leseno deščico, malo oblikovano po svojem trebuhu, ki jo je vedno nosil pod svojim širokim pasom. Žganov Tone je umrl 3. junija 1971, star pa je bil 77 let.

Ivan Nograšek

Forkelnov Tone

Tone Uranič se je rodil leta 1872 pri Mohtu. V zrelih letih se je preselil k svoji sestri Micki k Forkelnu. Z Micko sta živela v veliki revščini.

Tone je bil nekakšen vaški posebnež. Za hrano je malo pomagal delati po kmetijah v Tunjicah. Tako ga je tudi najel Jožef Žagar, Žerjavov, pozimi 10. januarja 1914, da sta vozila drva iz Kozvovca domov. Pa se jima je zgodila huda nesreča. Voz je hotel malo prehitovati po dolini navzdol. Jožef Žagar ga je hotel malo *zažlajfati*, pa je po nesreči padel pod voz, točno pod kolo. Zlomilo mu je tilnik, tako piše v mrliški knjigi. Tone ni vedel, kaj storiti, pa je počasi v coklah odšel do Pikovca, kjer jim je povedal, da se je Žerjav v Kozvovcu povozil, naj pridejo pomagat. Vsi so takoj stekli po gmajni navzdol. Tone pa je zavpil za njimi, da se ne mudi tako, »saj je že tko *morto*, mene pa še cikle *gobavsajo*«.

Žerjav je bil ob nesreči star 49 let. K Žerjavovi vdovi se je priženil iz Kmolčič št. 67 pri Mirni Peči. Pri njem doma je bil premogokop.

Tone pa je bil ob Jožefovi nesreči star 42 let. Umrl je leta 1942 v starosti 70 let, njegova sestra Micka pa leta 1948 v starosti 62 let. Mi smo jo poznali kot zelo staro ženo, saj je nosila vedno črne obleke. Žerjavovega gospodarja so pokopali, Žerjavka pa je postala vdova že drugič.

Ivan Nograšek

Zažlajfati – zavirati
Morto – mrtev
Gobavsajo – žulijo

Na vrhu gore

Iznad gora
se dviga megla,
jo sonce odklanja,
veter odganja.
Je ura deset,
res dan je prelep,
ko na vrhu stojiva,
se ob razgledu topiva.
Ni sladice
niti pravice,
ki bi slajša bila
od občutka tega.
Vrhovi so lepi,
kar jih vidi oko,
ta pa preseže
slovensko mejo.
Sva srečna, objeta
na vrhu gore,
ko veter nalahno
nama kuštra lase.

Barbara Vrhovnik Burja

Gora in žarek

Žarek poslednji
je osvetil goro,
ki meni pri srcu
je močno, zelo.
Še preden utone,
poljub ji bo dal,
pobožal nalahno
in mirno zaspal.
Ko s svitom vstane
in goro objame
močno zažari,
da rdeče se zdi.
Ga gora kamnita
težko pričakuje,
da čuti dotik
vseh toplih oblik.
Saj gora in žarek
sta bisera dva,
ki vsak'mu človeku
radosti doda.

Barbara Vrhovnik Burja

Praznujemo skozi leto

Božični čas nekoč in danes

Ko prebiramo svežo številko Tunškega glasu, smo že dobro zajadrali v božično novoletne praznike. A kako so praznovali v času naših babic? Božični čas je že stoletja prežet z duhom družinskega praznovanja in obredí, ki slavijo ta čas. Skozi desetletja se je duh časa močno spremenil, kar lahko primerjamo skozi vidik obredov, ki so se v tem obdobju spremenili. Pred 70, 80 leti je bil čas božiča močno povezan z duhovnostjo in verskimi prazniki. Otroci so v tem času ročno izdelovali okraske, pomagali gospodinjam pri čiščenju hiše in okraševanju prostora ter pri pripravi hrane.

Priprava na božič se je začela z adventom, ko so se v štirih adventnih tednih s postom, molitvijo in dobrimi deli pripravljali na prihod božičnega dne. Zmernost v uživanju hrane in pijače naj bi nas pripravila na čaščenje in pokoro. Gospodinje so naredile adventne venčke iz naravnih materialov in vsako adventno nedeljo se je prižgala nova svečka, kar je navada še v današnjih dneh.

Gospodinje so v prazničnem času peklo orehovo poutico, piškote, kruh in druge domače jedi. V času do božiča je bil adventni post, za božično pojedino pa so prihranile najlepše kose mesa in suhih mesnin. S pomočjo otrok so očistile hišo in pripravile okraske iz naravnih materialov: lesa, slame, vej dreves, storžev ipd. Na večer pred božičem so postavili jelko ali smrečico iz bližnjega gozda, jo okrasili z doma narejenimi okraski in postavili jaslice. Otroci so skupaj s starši že tedne prej nabrali mah in ga posušili za jaslice. Pomemben del obredov je bil obisk polnočnice in božične pesmi, ki so jih peli med cerkvenim obredom. Prostore hiše in hleva ter dele posesti so na sveti večer (24. decembra), za silvestrovo in na večer pred praznikom svetih treh kraljev blagoslovili z blagoslovljeno vodo,

kadilom in ob tem molili. Na podboje vrat so na zadnji sveti večer, torej na dan pred praznikom svetih treh kraljev, napisali 20+G+M+B+25, kar so začetnice imen treh kraljev: Gašper, Miha in Boltežar, na začetku in na koncu napisa pa je bila v dveh delih napisana

letnica. Božični in novoletni dan sta bila namenjena za počitek, na Štefanovo pa so obiskovali sorodnike.

Na novega leta dan obstajajo številne vraže. Odvisno od tega, kakšno je bilo vreme na novega leta dan, so sklepali na vreme celotnega leta. Kakor si preživel prvi dan novega leta, boš živel celo leto. Pomembno je bilo tudi, kdo ti je prvi voščil za novo leto, moški ali ženska.

Danes so obredi pogosto bolj vezani na potrošniški vidik božiča in so manj povezani z verskimi običaji. V ospredju so predvsem okraševanje domov z električnimi lučkami, naravne jelke so zamenjala umetna drevesca s plastičnimi okraski, pogosti so obiski božičnih sejmov ter ogledi božičnih filmov in predstav. Čas počitnic veliko družin izkoristi za potovanja v tople dežele ali smučarski oddih. Pogosto domove okrasijo na začetku decembra, medtem ko je v trgovinah božično okrasje in ponudba na voljo že v oktobru.

Božični čas je bil vedno čas obdarovanja in druženja. Včasih so otroci v noči s 5. na 6. december dejali, da jih je obiskal Miklavž, v peharju pa so našli skromna darila. Posebno veselje jim je predstavljalo že suho sadje, kakšna pomaranča, bomboni in čokolada – dobrin, ki jih čez leto niso pogosto uživali. Ker so bile družine bolj številne kot danes, je vsak otrok prejel le eno darilo, pogosto praktično – čevlje, copate, doma narejeno leseno igračo, novo obleko, pletene rokavice ali kapo.

Današnje obdarovanje v mesecu decembru vključuje kar tri dobre može: Miklavža, Božička in dedka Mraza. Otroci tako prejmejo številna darila velike materialne vrednosti, od elektronskih naprav, družabnih iger, igrač, videoiger do dragih oblačil. Odštevanje do božiča v nekaterih družinah predstavljajo darilni koledarji, kjer vsak dan do božiča otroci prejmejo drobno darilo.

Od tradicionalno verskih obredov do praznovanja v današnjem obdobju so se obredi spremenili. V zadnjem času pa zaznavamo tudi trend, ko nekatere družine želijo otroke obvarovati pred potrošniškim duhom praznikov in se vračajo v miselnost preprostih, ročno narejenih daril in osredotočanja na doživetja, namesto na materialnost.

Božični in novoletni čas kljub spremembam od tradicionalne skupnosti do sodobnega potrošniško naravnanege sveta navkljub vsemu predstavlja čas za družino, toplino in navezanost.

Besedilo in foto: Maja Vrhovnik

Božični večer

Saj je že dolgo tega, pa vseeno. Ko se jesen sprevrže v zimo in se ohladi, postane človek bolj vase zaprt, malodušen, tesno zapira vrata, zapira se v svoje spomine, lepe in trpke.

Ko je potegnila mrzla burja in pometla listje z dvorišč, nanosila sneg v zamete, takrat smo otroci vedeli, da se bliža božič in da gre po božični večerji skoraj cela družina k polnočnici z baklami v rokah. Bilo je zelo mrzlo, hodili smo po poledenem snegu. V cerkvi smo tesno drug ob drugem posedli v lesene klopi, da nam je bilo topleje. Med mašo so peli Sveto noč, še danes se spomnim. Pobožala ti je dušo in kljub ledenemu mrazu ogrela srce. Po končani maši smo se zbrali pred cerkvijo, odrasli so šli skupaj, mi, otroci, posebno iz bolj oddaljenih vasi pa skupaj. Kljub mrazu smo počeli otroške vragolije: makadamska cesta je bila ledeno gladka in smo se drsali, spotikali drug drugega, se smejali in tudi peli. Kljub hudemu mrazu smo domov prišli v zgodnjih jutranjih urah in v srčkih čutili božično zadovoljstvo.

Ne pozabite, da prava čarovnija praznikov ni v darilih, temveč v skromnosti, v veselju in smehu.

Fani Vinšek

Ko še ni bilo mobitelov

Zgodilo se je pri Komovcu na Favšnem robu. H Komovcu se je primožila Žerjavova Jera, rojena leta 1844. Na žalost je že pri petindvajsetih letih ovdovela. Mož Janez Hacin, ki je bil mesar v Kamniku, ji je zelo mlad umrl. Jera je kmalu začela šmirati s Sušakovim Francetom, ki je bil 12 let starejši od nje. Na skrivaj sta se dobivala. Imela pa sta zelo koristen trik. Ko je bila Jera pri Komovcu sama doma, je na spodnji strani hiše na gank obesila belo rjuho. Ta se je zelo dobro videla do Sušaka. Ko je France videl ta znak, je takoj stekel čez potok Tunjščica do Jere. Kaj sta počela in se pogovarjala z Jero, ne vemo, vemo pa to, da sta se že leta 1869 poročila. Francetu je to veliko pomenilo, saj na kmetijo ni bilo lahko priti. Jera je po prvem zakonu imela priimek Hacin, zdaj pa ji je France dal priimek Sedušak, ki se pri hiši drži še danes. V prvem zakonu Jera ni imela otrok, v drugem pa devet. To, da sta se sporazumevala z rjuho, je prvi znak moderne tehnologije.

Ivan Nograšek

Novejša hišna imena v Tunjicah

Čeprav so bila ob popisu hišnih imen v Tunjicah leta 2022 popisana in zaznamovana le hišna imena, starejša od 70 let, je v Tunjicah prisoten poseben običaj, da domačini s hišnim imenom poimenujejo tudi novozgrajene hiše. Pri oblikovanju teh novejših hišnih imen se kažejo enaki vzorci za nastanek kot pri starih hišnih imenih:

- hišna imena iz ledinskih imen ali lokacije, kjer stoji domačija (npr. *Pər Dulinarjə, Pər Dulinšək* – hiši stojita v dolini, *Pər Hribarjə, Pər Hribcə* – po legi na hribu);
- hišna imena iz imen izvornih pokrajin ali krajev (npr. *Pər Brézovc* – po prišleku iz Brezovice);
- hišna imena iz lastnih imen (npr. *Pər Brúnot* – iz imena Bruno, *Pər Jóžovc* – iz imena Jože);
- hišno ime iz izvornih hišnih priimkov (npr. *Pər Kupšét* – iz priimka Kopše, *Pər Bóltarjə* – po priimku Boltar);
- hišna imena iz vzdevkov, ki so nastali na podlagi telesnih posebnosti ali osebnostnih lastnosti, imen živali, rastlin, jedi, predmetov ipd. (npr. *Pər Škərjanc* – po ptici pevki škrajncu, *Pər Léskarjə* – po leski, *Pər Póharjə* – hiša je narejena iz plohov, po domače pohov);
- hišna imena iz poklicev, dejavnosti, statusa gos-

podarja (npr. *Pər Tišlarjə, Pər Mizárjə* – iz poklica mizarja, po domače tudi tišlarja, *Pər Šufêrjə* – iz poklica šoferja, voznika).

V primerjavi s starejšimi hišnimi imeni je med novejšimi izrazito več takšnih, ki so nastala iz priimkov lastnikov, zanimiva pa so tudi hišna imena, ki nastajajo zaradi novih poklicev (npr. Pri Mornarju, Pri Graverju).

Ob popisu novejših hišnih imen je bilo očitno, da med domačini niso tako ustaljena in uporabljana kot starejša hišna imena. Tudi poimenovanja za moškega in žensko po hišnem imenu, ki so pri starih hišnih imenih jasna, se pri novejših hišnih imenih šele oblikujejo in uvajajo v vsakdanjo pogovorno rabo. Kljub temu to poimenovanje v Tunjicah kaže zavest domačinov o pomenu hišnih poimenovanj kot dela kulturne dediščine, vprašanje časa pa je, ali se bodo tudi ta imena tako kot pristna stara tunjiška hišna imena ob drugačnem življenju na vasi kot nekoč tudi prijelala in uveljavila. Nekatera že, druga pa mogoče tudi ne. To bodo pokazali čas in ljudje, ki z imeni živijo.

Klemen Klinar

Foto: Matjaž Sedušak

Foto: Martin Šlebir

Košice

Hišna številka	Priimek	Letnica hiše*	Pisni vir (Palčič, Tunjice, 1995)	Domneven narečni izgovor, glede na sistem tunjiškega govora	Hišno ime poknjženo	Opomba
21a	Omovšek	1985	Omovšek	Pər Umóvšək	Pri Omovšku	
21b	Cerar	2010		Pər Məjáč	Pri Mejaču	
21c	Sedušak	1997*		Pər Léskarjə	Pri Leskarju	
21d	Grilc	2017		Pər Tinət	Pri Tinetu	
/	Uršič	1984	Šofer	Pər Šufêrjə	Pri Šoferju	

*Podatki pridobljeni od Geodetske uprave Republike Slovenije

Laniše

Hišna številka	Priimek	Letnica hiše*	Pisni vir (Palčič, Tunjice, 1995)	Domneven narečni izgovor, glede na sistem tunjiškega govora	Hišno ime poknjženo	Opomba
1a	Grilc	1996*		Pər Grílč	Pri Grilcu	
/	Podobnik	1992		/	/	vikend
/	Istenič	1989	Burja	/	/	vikend
1b	Jakše/Velič	1996*	Kosirnik	Pər Jəksét	Pri Jaksetu	
1c	Hočevvar	1997*		Pər Hučėvarjə	Pri Hočevvarju	
1d	Poljanšek	2013*		Pər Lípovc	Pri Lipovcu	
1e	Poljanšek/Marin	2018*		/	/	
2a	Čepič/Kočevvar	2007*		Pər Kučėvarjə	Pri Kočevvarju	
2b	Hrastovec	2003*		Pər Hrástovc	Pri Hrastovcu	
2c	Smole	2003*		Pər Lėvčkə	Pri Levčku	
2d	Primc	2003*		Pər Prímč	Pri Primcu	
2f	Recek/Zelič	2023		Pər Rəckə	Pri Recku	
2g	Munda	2021*		Pər Avelám	Pri Avelamu	
3a	Kopše	1989	Kopše	Pər Kupšét	Pri Kopsetu	
7a	Kočar	1983	Tišler	Pər Tišlarjə	Pri Tišlarju	
7b	Škrlep	2003*		Pər Putókarjə	Pri Potokarju	
10a	Klemenc	1985	Jager	Pər Jágrə	Pri Jagru	
n. h.	Černevšek/ Komatar	2024		Pər Vóčənk	Pri Vočniku	

* Podatki so bili pridobljeni od Geodetske uprave Republike Slovenije.

Tunjice

Hišna številka	Priimek	Letnica hiše*	Pisni vir (Palčič, Tunjice, 1995)	Domneven narečni izgovor, glede na sistem tunjiškega govora	Hišno ime poknjženo	Opomba
1a	Sedušak	1953	Vogar	Pər Vógarjə	Pri Vogarju	
4a	Žagar	1973	Odamov Vid	Pər Šufėrjə	Pri Šoferju	
5a	Prosen	2013		Pər Prusén	Pri Prosenu	
11a	Jelovčan	2011		Na Méj	Na Meji	
12a	Zadnik	1966*		Pər Pucín	Pri Pocinu	
15a	Vrhovnik	1954	Ulčar	Pər Úlčarjə	Pri Ulčarju	
15b	Vrhovnik	1992	Roman	/	/	vikend
15c	Vrhovnik	1993	Dolinar	Pər Dulínarjə	Pri Dolinarju	
n. h.	Grilc/Vinšek	2022		Pər Mjáš	Pri Mjašu	
n. h.	Repenšek/ Nograšek	2020		Pər Buštján	Pri Boštjanu	
19a	Sitar	1974*		Pər Səršén	Pri Sršenu	
22	/	1966	Šola	/	/	šola
22a	Vrhovnik	1957	Turnšek	Pər Túrənšək	Pri Turnšku	
22b	Blažek	1956	Znamenšek	Pər Známanšək	Pri Znamenšku	
22c	Rems	1963	Seliškar	Pər Səlíškarjə	Pri Seliškarju	
22d	Hiti	1985		Pər Murnárjə	Pri Mornarju	
22e	Čučnik	1975	Sedušak	/	/	
22f	Moračanin	1990		Pər Čėšnarjə	Pri Češnarju	
22g	Meglič	2009		Pər Méglič	Pri Megliču	
22h	/	1939	Gasilski dom	/	/	gasilski dom
22i	Dovič/Steale	2022		Pər Hrástarjə	Pri Hrastarju	

Hišna številka	Priimek	Letnica hiše*	Pisni vir (Palčič, Tunjice, 1995)	Domneven narečni izgovor, glede na sistem tunjiškega govora	Hišno ime poknjženo	Opomba
24a	Vrhovnik	1966	Tišlar	Pər Tíšlarjə	Pri Tišlarju	
24b	Koželj	1967	Peter	Pər Pétrə	Pri Petru	
24c	Koželj	1989	Golovec	Pər Gólovč	Pri Golovcu	
24d	Štupar	1982	Zadnikar	Pər Zádnikarjə	Pri Zadnikarju	
24e	Zobavnik	1999	Lužar	Pər Úžarjə	Pri Užarju	
n.h.	Gregorc/Kavka	2024		/	/	
24g	Vrhovnik	1998		Pər Rébərník	Pri Rebrniku	
25a	/	1981	Kotnik	Pər Kótənk	Pri Kotniku	več družin
n.h.	Petek/Behrić	2019		Pər Brúnót	Pri Brunotu	
26a	Hribar	1980	vikend	Pər Bóltarjə	Pri Boltarju	
26b	Brlogar	1992	Vidmar	Pər Bərlógarjə	Pri Brlogarju	
26c	Bizjak	2005		Pər Bízjak	Pri Bizjaku	
26d	Nograšek	2011		Pər Mizárjə	Pri Mizarju	
27a	Balantič	1987	Balantič	Pər Balántič	Pri Balantiču	
/	Mlakar	1975	Arčon	/	/	vikend
30a	Vrhovnik	1967	Bovec	Pər Bóvč	Pri Bovcu	
30b	Klemenc	1991	Klemenc	Pər Kléménc	Pri Klemencu	
32c	Pavlović	1950	Serajnik	Pər Kožélčk	Pri Koželčku	
34a	/	1979	Čikvar	Pər Číkvarjə	Pri Čikvarju	prazna hiša
/	Vrhovnik	1985	Vrhovnik	/	/	vikend
35a	Galjot	2011		Pər Galjót	Pri Galjotu	
n. h.	Hafner	2024		Pər Vétərənk	Pri Vetrniku	
/	Vrhovnik	1986	Vrhovnik	/	/	vikend
36b	Pirš/Žavbi	1999	Podbrezar	Pər Pudbrézarjə	Pri Podbrezarju	
36c	Golob	1990	Smrekar	Pər Smrékarjə	Pri Smrekarju	
/	Golob	2003		/	/	Močeradov kot
/	Kastelic	2004		/	/	vikend
/	Zorman	2008		Pər Čəbəlárjə	Pri Čebelarju	vikend
/	Petrič	2008		Pər Gábrovčə	Pri Gabrovcu	vikend
39	Lah	1987	vikend	Pər tə Górnmo Kusírənk	Pri Gornjem Kosirniku	
40a	Brežnjak	2008		Pər Čésnarjə	Pri Češnarju	
n.h.	Kosirnik	2025		/	/	
41a	Vombergar	1975	Korbar	Pər Kórbarjə	Pri Korbarju	
44a	Vrhovnik	1968	Pustotnik	Pər Jánk	Pri Janku	

* Podatki pridobljeni od Geodetske uprave Republike Slovenije

Tunjiška Mlaka

Hišna številka	Priimek	Letnica hiše*	Pisni vir (Palčič, Tunjice, 1995)	Domneven narečni izgovor, glede na sistem tunjiškega govora	Hišno ime poknjženo	Opomba
3a	Sedušak	2021		Pər Póharjə	Pri Poharju	
3b	Klobčar	2024		Pər Bəržník	Pri Bržniku	
n. h.	Šlebir	2025		Pər Dímnikarjə	Pri Dimnikarju	
4a	Krumpestar	1979	Sp. Košiša	Pər tə Spódnmo Kušíš	Pri Spodnjem Košišu	
5a		1961	Potokar	Pər Putókarjə	Pri Potokarju	prazna hiša

Hišna številka	Priimek	Letnica hiše*	Pisni vir (Palčič, Tunjice, 1995)	Domneven narečni izgovor, glede na sistem tunjiškega govora	Hišno ime poknjženo	Opomba
5b	Vrhovnik	1967	Pregled	Pər Pregléd	Pri Pregledu	
5c	Grkman	1968	Komovčev France	Pər Gərkmán	Pri Grkmanu	
5d	Sedušak /Kljakič	1987	Sedušak	Pər Sedušák	Pri Sedušaku	
5e	Vrhovnik/ Magajna	1981	Podbregar	Pər Pudbrégarjə	Pri Podbregarju	
5f	Mestek	1994	Grabnar	Pər Grábnarjə	Pri Grabnarju	
5g	Vrhovnik	1997		Pər Gravêrjə	Pri Graverju	
5j	/	1995	Skalar	Pər Skálarjə	Pri Skalarju	prazna hiša
5k	Osolnik/Pušnik	1991	Osolnik	Pər Lésarjə	Pri Lesarju	
5l	Zobavnik	1997	Potokar	Pər Putókarjə	Pri Potokarju	
6a	/	1967	Smolnikar	Pər Smólnikarjə	Pri Smolnikarju	prazna hiša
6b	Matej	1993	Smolnikar	Pər Smólnikarjə	Pri Smolnikarju	
7a	Šmidovnik	1970	Jernej	Pər Jərnéj	Pri Jerneju	
7c	Vrhovnik	1991	Vrhovnik	Pər Vərhóvnik	Pri Vrhovniku	
8a	Zobavnik	1990	Žabar	Pər Žábarjə	Pri Žabarju	
8c	Črtanec	1975	Črtanec	/	/	vikend
8d	Mikuš	1984	Mikuš	Pər Míkuš	Pri Mikušu	
8e	/	1975	poč. hiša	Pər Mároh	Pri Marohu	prazna hiša
8f	Maroh	2000	poč. hiša	Pər Mároh	Pri Marohu	
9a	Žavbi	1979	Za Tunco	Za Túncó	Za Tunco	
9b	Tomšič	1983	Brezar	Pər Brézovc	Pri Brezovcu	
9c	Balantič/Šuligoj	1974	Kozucar	Pər Kuzúcarjə	Pri Kozucarju	
9d	Jeglič	1973	Močvirknik	Pər Mučvírənk	Pri Močvirkniku	
9e	Stele	1977	Leskovec	Pər Léskovc	Pri Leskovcu	
9f	Petek	1975	Tratnik	Pər Trátənk	Pri Tratniku	
9g	Stele	1992	Stele	Pər Stəlét	Pri Steletu	
9h	Černevshek	2008		Pər Laníšarjə	Pri Lanišarju	
9i	Petek	2009		Pər Trátənk	Pri Tratniku	
9j	/	2006		Pər Hudóúrənk	Pri Hudourniku	več družin
n. h.	Stele	2022		Pər Bért	Pri Bertu	
10a	Čimžar/Šimenc	1978	Poštar	Pər Póštarjə	Pri Poštarju	
10b	Slabe	1978	Jamnik	Pər Jámənk	Pri Jamniku	
10c	Koželj	1985	Šporn	Pər Špórənə	Pri Špornu	
11a	Čimžar	1974	Kuhar	Pər Kúharjə	Pri Kuharju	
11b	Smole	2002		Pər Smulét	Pri Smoletu	
15a	Golob	1965	Vrbnik	Pər Vərbənk	Pri Vrbniku	
15b	Sheikha Deisinger	1980	Olga	Pər Ólg	Pri Olgi	
15c	Krumpestar	1986	Hrušovec	Pər Hručóvc	Pri Hrušovcu	
15d	Vrhovnik	1987	Orehar	Pər Uréharjə	Pri Oreharju	
18a	Trobevshek	1972	Trobevshek	Pər Trubévšək	Pri Trobevšku	
18b	Klemen	1990		Pər Jóškovc	Pri Joškovcu	
18c	/	1973	Škerjanc	Pər Škərjənc	Pri Škrjancu	prazna hiša
19a	Stele	1968	Malezjev Ivan	Pər Hrástarjə	Pri Hrastarju	
19b	Kancilija	1975		Pər Malézjə	Pri Maleziju	
19c	Lipovšek	1997		Pər Lípovška	Pri Lipovšku	
22a	Sedušak /Levec	1977	Dolinšek	Pər Dulínšək	Pri Dolinšku	

Hišna številka	Priimek	Letnica hiše*	Pisni vir (Palčič, Tunjice, 1995)	Domneven narečni izgovor, glede na sistem tunjškega govora	Hišno ime poknjženo	Opomba
22b	Sedušak	1985	Hribovšek	Pər Hríbovšək	Pri Hribovšku	
22c	Sedušak	1992	Komovec	Pər Kumóvc	Pri Komovcu	
23a	Nograšek	1967	Vrtnar	Pər Vərtnárjə	Pri Vrtnarju	
25a	Vinšek/Učakar	1985	Mahlav	Pər Məhláv	Pri Mahlavu	
26a	Železnikar Brodar	1968	Jožovc	Pər Jóžovc	Pri Jožovcu	
28a	Vavpetič	1975	Lojze	Pər Lójzət	Pri Lojzetu	
28c	/	1970	Malež	/	/	prazna hiša
30b	Kregar	2017		Pər Nágəlnə	Pri Nagelnu	
32a	Podjed	1973	Podjed	Pər Pêpc	Pri Pepci	
32b	Podjed	1979	Hren	Pər Hrên	Pri Hrenu	
33a	Uršič	2022	Njivčar	Pər Nívčarjə	Pri Nivčarju	

*Podatki so pridobljeni od Geodetske uprave Republike Slovenije.

Klemen Klinar
Podatke zbrala Milena Erbežnik Klanšek

Mamin kruh

»Čprav boš pol sveta obredla, najboljši kruhek ti bo mamica spekla.«

Pogosto sem slišala ta pregovor, a kot otrok sem sanjala o slastnih belih žemljah. Z leti pa vedno bolj spoznavam, da te besede držijo.

Rada se spominjam mamine peke kruha. Otroci smo mirno sedeli za mizo, ko je mama v *metrgo* sejala moko in z žuljavimi rokami mesila kruh. Ob tem nam je pripovedovala, da pri njej doma pogosto niso imeli kruha. Kosirnikova mama jim je po Nivčarjevi Julki večkrat poslala kakšen hlebec. O, kako so ga bili veseli. Še danes je polna hvaležnosti ob teh spominih. Ko je kruh *devala na hlebe*, je vsak dobil malo testa in zgnetel svoj hlebček. In ko je hlebce devala v peč, je nad vsakim naredila križ. To sem doživljala, kot da sem v cerkvi pri sveti maši.

Foto: Aleš Slabe

Nekdaj so bile kmetije samooskrbne. Kar smo pridelali doma, to smo jedli. Za vsa opravila je bila mama sama z ducatom majhnih otrok. Zato se je ata znašel tako, da je gospodinjam v soseski navozil gnoj in jim zoral njive. V zameno so hodile k nam v *tabrh*. Za malico so dobile dolge šnite kruha. Vsaka je vzela eno veliko šnito kruha domov, da so imeli drugi dan njihovi možje za v službo malico.

Foto:
Milena Erbežnik Klanšek

Za devetdeseti rojstni dan je mama še vedno pekla kruh v krušni peči. Na praznovanju so vsi raje jedli njen kruh kot čevapčiče.

Sedaj je peka kruha prešla name, vendar ni tako dober, kot je bil mamin. Morda jo je prav pomanjkanje kruha v otroštvu oblikovalo, da je pekla tako dober kruh in ga rada delila drugim.

Marija Stele, s. Anamarija

Metrga – miza s koritom za mesenje testa
Devati na hlebe – razdeliti vse testo na toliko delov, kolikor hlebov se misli speči
Tabrh – delo na kmetiji, ki ga delavec opravi v enem dnevu, dnina
Šnita – rezina

Spomini

Iz Tunjic so se v Ameriko izselili

1901 Alojz Krt, Krtov

1903 Miha Lanišek, Spodnji Lanišekov (*Zapisano v cerkveni kroniki, da 20 let ni pisal domov.*)

1903 Andrej Sedušak, Sušakov

1905 Anton Vrhovnik, Šmidov, in Marija Remic, Kaplanova (*Po poroki v Ljubljani sta odšla v Ameriko, a so ju kmalu vrnil domov, ker je Tone tam kuhal žganje.*)

1906 Peter Grkman, Mlakarjev

1907 Luka Vrhovnik, Pocinov (*Leta 1913 so ga ustrelili kot stavkokaza. Stavkokaz je delavec, ki v nasprotju s stavkajočimi ne stavka.*)

1907 France Petek, Jeršinov (*Leta 1922 se je smrtno ponesrečil v Ameriki.*)

1907 Dionizij Vrhovnik, Zoklarjev (*Leta 1909 se je smrtno ponesrečil v Ameriki.*)

1908 Gregor Butalič, Petkov (*Po zaporu je odšel v Ameriko.*)

1909 France Grkman, Mlakarjev

1909 Alojz Golob, Komovčev (*Smrtno se je ponesrečil v Ameriki. Ker je zavarovalnica nakazala denar, so zgradili Komovčevo kapelo.*)

1909 Marija Jamšek, Strehova, in Matevž Vinšek, Voštarski (*Po poroki sta odšla v Ameriko.*)

1909 Miha Vinšek, Voštarski

1909 Angela Vrhovnik, Bovčova

1909 Janez Vrhovnik, Bovčov

1909 France Golob, Spodnji Golobov

1911 Johana Golob, Komovčeva

1912 Ignac Koželj, Gmajnarjev

1912 Peter Železnikar, Martinežev (*Vrnil se je domov.*)

1912 Marija Železnikar, Martineževa

1912 Aleš Lanišek, Zgornji Lanišekov (*Vrnil se je domov in kupil Grkmanovo kmetijo od Janeza Grkmana, ki je bil samski.*)

1912 Jožef Lanišek, Zgornji Lanišekov

1913 Helena Grkman, Mlakarjeva

1913 Janez Grkman, Ukušekov

1913 Jernej Grkman, Ukušekov

1913 France Grkman, Ukušekov

1913 Jožef Grkman, Ukušekov

1913 France Sedušak, Sušakov (*Po zaporu je odšel v Ameriko. V zaporu je bil kot krivec za smrt Andreja Nograška, Zgornjega Naumovega.*)

1913 Maks Slanovec, Komatarjev

1913 Ana Slanovec, Komatarjeva

1919 Marija Grkman, Mlakarjeva

1920 Janez Slanovec, Komatarjev

1921 Frančiška Grkman, Mlakarjeva

1924 Stanislav Grkman, Mlakarjev

1928 Vincenc Lanišek, Spodnji Lanišekov (*Vrnil se je domov.*)

Lavrencij Grkman, Mlakarjev

France Zobavnik, Bevšekov

Po letu 1910 Jože Grkman, Mlakarjev, Argentina (*Vrnil se je domov.*)

V Vestfalijo (Nemčija) so na delo odšli

1903 Maks Vrhovnik, Žerjavov (*Vrnil se je domov.*)

1913 Frančišek Goltez, Kavselnov

1913 Anton Stele, Birtov (*Padel v I. svet. vojni.*)

1913 Anton Verovšek, Joškov

1913 Angela Vrhovnik, Slanova

1913 Marija Malis, Žerjavova (*Vrnila se je domov.*)

Leta 1944 in 1945 so v tujini ostali

1944 Danijel Torkar, Mohtov v Franciji (*Nekaj časa je bil na avstrijskem Koroškem, nato je odšel v Francijo.*)

1945 Alojz Koželj, Mevžarjev, Avstrija (*Bil je v nemški vojski, po vojni je ostal v Avstriji.*)

1945 France Rems, Joškov, Avstrija (*Bil je v nemški vojski, po vojni je ostal v Avstriji.*)

1945 France Podjed, Brodarjev, Avstrija (*Bil je v nemški vojski, po vojni je ostal v Avstriji.*)

1945 Karel Pregled, Zgornji Dolenc, Holandija (Nizozemska) (*Bil je v nemški vojski, po vojni je ostal v Avstriji. Leta 1956 je odšel na Nizozemsko.*)

Ciril Žagar, Udarnik
Foto: osebni arhiv
Cirila Žagarja

Jožica Torkar, Mohtova
Foto: družinski arhiv
Mohtovih

Jernej Traven, Bobnarjev
Foto: osebni arhiv hčerke
Nataše Traven

Maks Traven, Bobnarjev
Foto: družinski arhiv
Bobnarjevih

Po drugi svetovni vojni so se v Ameriko izselili

1945 France Grkman, Jamovčev (*Odšel po vojni zaradi strahu pred komunisti.*)

1945 Pepca Juhant, Matijeva

1964 Ciril Žagar, Udamov (*Zaradi ljubezni*)

1967 Jožica Torkar, Mohtova

Po drugi svetovni vojni so odšli s trebuhom za kruhom

1945 Alojz Grkman, Matijev, Kanada (*Odšel po vojni zaradi strahu pred komunisti.*)

1958 Pavel Vinšek, Mahlavov, Nemčija (*Iz Avstrije je odšel v Nemčijo.*)

1958 Jernej Traven, Bobnarjev, Nemčija (12. 7. 1958 je iz Bremerhavna, Nemčija, odšel v Qubeck, Kanada. Tja je prispel 22. 7. 1958, kmalu se je vrnil domov. 25. 9. 1963 je bil sprejet v JLA.)

Okoli leta 1960 Roman Vrhovnik, Zoklarjev, Nemčija
1961 Reza Vrhovnik, Holcarjeva, Kanada (*Zaradi ljubezni*)

1965 Maks Traven, Bobnarjev, Avstralija (*Vrnil se je domov.*)

1969 Zinka Vrhovnik, Bovčova, Hannover, Nemčija
Janez Koželj, Spodnji Naumov, Brazilija

Ivan Nograšek

Opomba: Amerika za »starejše Tunčane« pomeni dejansko ZDA (Združene države Amerike), tako je mislil tudi avtor prispevka; Holandija npr. pa pomeni Nizozemsko ...

Danijel Torkar, Mohtov, je na levi strani, poleg njega je Janez Pregled, Pregledov, okoli leta 1939
Foto: družinski arhiv Mohtovih

Johana Zaman, rojena Golob, Komovčeva ob moževem grobu, na levi strani, zraven je moževa sestra, slikano leta 1936.
Foto: družinski arhiv Zgornjih Naumovih

Reza Vrhovnik, Holcarjeva
Foto: osebni arhiv Mojce Koželj

Alojz Grkman, Matijev
Foto: osebni arhiv Marjete Rajšp

France Rems, Joškov, na levi strani; Ciril Rems, Seliškarjev, na obisku pri bratu v Avstriji, septembra 2019
Foto: osebni arhiv Marte Černevshek

Karel Pregled, Zgornji Dolenčev, z ženo Anno Mario
Foto: Christian Pregled

Pavel Vinšek, Mahlavov
Foto: osebni arhiv Tončke Vinšek

France Podjed, Brodarjev
Foto: osebni arhiv Staneta in Ivanke Podjed

Brata Koželj, Mevžarjeva. Alojz je na levi strani, zraven je brat Aleš.
Foto: osebni arhiv Rosemarie Weidlitsch

Žrtve druge svetovne vojne v Tunjicah

Letos je minilo osemdeset let od konca druge svetovne vojne. Pa pogledjmo, kje in kdaj je 36 tunjiških mož in fantov izgubilo življenje.

MATEVŽ BUTALIČ, Petkov, rojen 23. decembra 1915, tesar. Bil je partizan, padel je v boju z Nemci na Komendski Dobravi 10. junija 1944.

JANEZ GOLOB, Zgornji Golobov, rojen 18. julija 1925, kmečki sin. Kot domobranca so ga partizani ubili 1. junija 1945 na Teharjah.

JANEZ GRKMAN, Vinšekov, rojen 13. maja 1914, delavec. Kot partizan je padel leta 1944 pod Šmarno goro.

MIHAEL GRKMAN, Škletov, rojen 18. septembra 1924, kmečki sin. Bil je nemški mobiliziranec. Ubila ga je rdeča armada v Ukrajini 13. februarja 1944.

FORTUNAT KOŽELJ, Gmajnarjev, rojen 12. julija 1903, delavec. Kot partizan je padel na Vojskem 10. februarja 1945. Zapustil je ženo in tri otroke.

JANEZ LAH, Zgornji Kosirnikov, rojen 7. aprila 1920, mizar. Kot partizan je padel na Špiku 18. junija 1943.

HENRIK MALEŽ, Kotarjev, rojen 24. decembra 1924, kmečki sin. Kot domobranca so ga partizani usmrtili po vojni 1. junija 1945 na Teharjah.

JERNEJ NOGRAŠEK, Zgornji Naumov, rojen 18. avgusta 1918, kmečki sin. Kot domobranca so ga partizani usmrtili po vojni 1. junija 1945 v Kočevskem Rogu.

ANTON PETEK, Jeršinov, rojen 28. maja 1925, delavec. Kot domobranca so ga partizani usmrtili po vojni 1. junija 1945 v Kočevskem Rogu.

AVGUŠTIN PETEK, Jeršinov, rojen 3. septembra 1916, vrtnar. Kot partizan je padel v Stranjski vasi na Dolenjskem 2. februarja 1944.

VINCENC TORKAR, Mohtov, rojen 8. januarja 1911, delavec. Kot partizan je padel v Cerknem 2. julija 1944.

AVGUST VINŠEK, Voštarski, rojen 5. februarja 1914, kmečki sin. Ubili so ga kot civilista na Komendski Dobravi februarja 1943, ko je šel vabit na pogreb svojega brata, ki so ga partizani ubili doma.

FRANCE VINŠEK, Voštarski, rojen 3. oktobra 1903, kmet. Partizani so ga doma v hiši ubili brez razloga 25. februarja 1943.

FRANCE VRHOVNIK, Pocinov, rojen 1. septembra 1908, tesar. Kot domobranca so ga ubili partizani po koncu vojne v Slovenski Bistrici 1. junija 1945.

JANEZ VRHOVNIK, Pocinov, rojen 13. januarja 1920, trgovec. Kot domobranca so ga partizani ubili po koncu vojne 1. junija 1945 v Crngrobu.

FRANCE VRHOVNIK, Zoklarjev, rojen 15. maja 1930. Kot štirinajstletnega dečka so ga blizu doma ubili gestapovci 2. februarja 1944. Zamenjali so ga za partizanskega kurirja.

MAKS VRHOVNIK, Žerjavov, rojen 12. oktobra 1890. V čudnih okoliščinah so ga našli po enem tednu v tamfu v Tunjščici naprej od Medvedovega mostu. Umrl je 30. maja 1942.

FRANC ŽAGAR, Bukunkov, rojen 14. novembra 1906, civilist. Umrl je v taborišču Mauthausen v Avstriji v maju 1945.

ANTON BRELIH, Kaplanov, rojen 11. junija 1907, kmečki sin. Ubili so ga domobranci doma 20. decembra 1944.

RUDOLF KOSIRNIK, Omevčev, rojen leta 1923, delavec. Ubila ga je Rdeča armada pri Kijevu kot nemškega vojaka leta 1943.

ANTON STELE, Birtov, rojen 14. januarja 1924, študent. Padel je kot nemški vojak v boju z Rdečo armado 22. oktobra 1944 pri Kremenčuku v Ukrajini.

JOŽEF STELE, Birtov, rojen 17. januarja 1921. Padel je kot nemški vojak v boju z Rdečo armado pri Zemunu v Srbiji 20. oktobra 1943.

Izkop posmrtnih ostankov Krtovega Franceta pod sv. Ambrožem, 16. septembra 2004. Pri izkopu so sodelovali: Ivan in Andrej Nograšek, Vrtnarjeva, Janez Vrhovnik, Slanov, in Francetova sorodnika Frenk Sušnik, Kobivarjev iz Vrhpolj, in njegova sestra Francka Repnik. (Foto: osebni arhiv Ivana Nograška)

JUSTIN URŠIČ, Nivčarjev, rojen 14. aprila 1925, usnjar. Padel je kot partizan v Podkorenu 8. januarja 1944.

MAKS GOLTEZ, Kavseljnov, rojen 21. septembra 1919, vrtnar. Kot civilista so ga partizani ubili na Viševci v juniju 1944.

FRANCE KRT, Krtov, rojen 7. septembra 1914, šofer. Kot civilista so ga partizani zelo mučili in ga usmrtili pri sv. Ambrožu pod Krvavcem junija 1944. Na tunjiško pokopališče smo ga prekopali v letu 2004.

JOŽEF SEDUŠAK, Sušakov, rojen 18. marca 1912, kmečki sin. Umrl je v taborišču v Mauthausnu 18. novembra 1943.

LEOPOLD SLANOVEC, Komatarjev, rojen 5. aprila 1913, kmečki sin. Ubilo ga je v Celovcu pri odstranjevanju ruševin po bombardiranju mesta 8. decembra 1944.

JANEZ ZABAVNIK, Rezmanov, rojen 14. septembra 1921, kmečki sin. Padel je kot nemški vojak pri Sevastopolu na Krimu v Ukrajini 3. maja 1944.

JAKOB KOŽELJ, Zgornji Koželjev, rojen 25. julija 1900. Kot partizan je padel v boju z Nemci v Poljanski dolini v aprilu 1944.

JERNEJ LANIŠEK, Spodnji Lanišek, rojen 22. avgusta 1923, delavec. Kot partizan je padel v boju z Nemci pod Krvavcem 14. avgusta 1942.

VALENTIN LANIŠEK, Zgornji Lanišek, rojen 14. januarja 1915, delavec. Kot partizana so ga Nemci ubili v Cerkljah oktobra 1944.

Posmrtni ostanki Krtovega Franceta ob izkopu 60 let po njegovi tragični smrti. (Foto: osebni arhiv Ivana Nograška)

PETER PODJED, Žvabov, rojen 15. februarja 1919, kovač. Iz neznanih vzrokov so ga partizani ubili kot prekomorca v Splitu leta 1945.

*Maks Goltez, Kavselnov
Foto: družinski arhiv
Slanovih*

STANISLAV PODJED, Žvabov, rojen 11. novembra 1922. Ubit je bil kot nemški vojak v boju z Rdečo armado pri Krakovu 19. avgusta 1944.

FLORIJAN PREGLED, Zgornji Dolencev, rojen 16. aprila 1909, kmečki sin. Umrl je v taborišču v Nemčiji 29. aprila 1945.

JANEZ ROMŠAK, Zgornji Hribarjev, rojen 5. maja 1902, kmet. Bil je partizan na Primorskem. Pogrešan je bil ob koncu vojne. Izginil je neznano kam.

ANTON VRHOVNIK, Cerjev, rojen 16. januarja 1923, tesar. Ubit je bil kot partizan pod Krvavcem v boju z Nemci 13. avgusta 1942.

Med vojno so bili izseljeni v Nemčijo od Tunjičanov samo Sušakovi. Odpeljali so jih v lager. Po vojni so se vrnili domov.

Po vojni so novi oblastniki zasegli zemljišča od partizanov pobitih Tunjičanov Krtovih in Voštarskih.

Podatke zbral Ivan Nograšek

Terenci in terenke Zgornjesavske doline, slikani decembra 1943. Zadnji na desni je Justin Uršič. Fotografija je objavljena v knjigi Sedem krst za Ronkarjevo družino, avtor Jože Vidic, založba Borec, Ljubljana, 1978. (Foto: osebni arhiv Silva Uršiča)

Preteklost skozi čas

Zgodovina tunjiških domačij

MLAKARJEVI

Stara hišna številka Mlaka 1, nova številka
Tunjiška Mlaka 27

Velikost posesti po nekdanjih merilih je tretjina grunta, se pravi manjša kmetija. Davke so nekoč plačevali neki bolnišnici v Kamniku. Kot prvega gospodarja po svojih zapisih najdem Janeza Habjana (1831–1886), njegova žena Jožefa Vrhovnik (1836–1918), Bovčova.

Njuni otroci:
Frančiška (1865), gospodarica naprej;
Marija (1868), poročena pri Kotarju.

Naslednji rod

France Grkman (2. november 1858–5. junij 1947), Grkmanov, odšel v Ameriko (26. oktober 1909) in tam tudi umrl, žena Frančiška, rojena Habjan (24. oktober 1865). Poročila sta se leta 1887. Kar 11 otrok sta imela ta dva zakonca. Oče je iz Amerike nekajkrat prišel domov in vedno nazaj v Ameriko odpeljal enega izmed otrok.

Njuni otroci:
Marija (1888), poročena z Jernejem Grkmanom, Ukušekovim. Skupaj sta odšla v Ameriko;
Peter (1890), odšel v Ameriko;
Lavrencij (1892), odšel v Ameriko;
Julijana (1894–1946), poročena k Birtu leta 1920, smrtno se je ponesrečila leta 1946;
Helena (1895), odšla v Ameriko;
Frančiška (1897), odšla v Ameriko;
Jožef (1899), bil je samski, nekaj časa je živel v Argentini;
Ivana (1901–1995), poročena pri Vrtačniku v Vrtačah;

Mlakarjeva domačija

Mama Frančiška, oče Andrej, pes Tarzan

Andrej (1902–1990), gospodar naprej;
Terezija (1904), poročena v Komendi z Janezom Brelihonom, Kaplanovim z Vinskega vrha;
Stanislav (1909), odšel v Ameriko.

Pri Mlakarju je živela sirota, najdenček Ladislav Verovšek, sin neke umrle Žganove hčere, rojen leta 1916 v Postojni. Pri Mlakarju je živela tudi mati gospodinje Jožefa Habjan.

Naslednji rod

Andrej Grkman (1902–1990), žena Frančiška Grkman (1907–1979), Matijeva. Poroka je bila leta 1930.

Njuni otroci:
Maria Magdalena (1931–2019), ostala je samska, klicali so jo Majda;
Štefanija (1932), poročena v Zalogu, živijo še njeni otroci, edini potomci;
Frančišek (1935–1996), ostal samski, živel na domu.

Jožef, Helena, Terezija, Ivana, mama Frančiška, Julijana, Andrej in Stanislav

Tunški glas

Kmetijo je po Magdalenini smrti prevzel сосед Janez Balantič z družino, ki nadalje kmetuje pri Mlakarju. Janezova družina je dolgo časa skrbela zanjo, zato jim je v zahvalo podarila kmetijo.

Janez Balantič (1961), žena Jožica, rojena Železnikar (1961), Jožovčeva, poroka je bila leta 1982.

Njuni otroci:

Mitja (1982–2005), umrl v nesreči v Kurji dolini;
Jure (1986), živi z Mirjam Marinko (1987), na njenem domu v Stranjah. Imata hčer Viktorijo;
Marko (1990), živi na domu s Simono Štupar (1990), Komatarjevo. Imata dva otroka Jakoba in Lejo.

V Ameriko so iz Tunjic odšli tudi sinovi Ukušekovi, ki so se tudi pisali Grkman:

Jernej (1888–1927), poročil je Marijo Grkman, Mlakarjevo. Skupaj sta odšla v Ameriko. Jernej je umrl v Ameriki leta 1927;

Janez (1890);

Frančišek (1893);

Jožef (1895–1953), umrl v Ameriki leta 1953.

To sem pripisal zato, ker se v Ameriki nekdo zanima za svoje prednike v Tunjicah s priimkom Grkman in so jih letos tudi obiskali. Vsi Grkmani pa izhajajo iz domačije, ki se po domače reče pri Grkmanu, tudi tisti, ki se sedaj pišejo Gerkman. Tudi po svetu po spletu preberejo naš Tunški glas.

*Ivan Nograšek
Milena Erbežnik Klanšek*

Majda praznuje 70 let

Oče Andrej, spomladi 1986

France Grkman, Frančiška Jež, rojena Vrhovnik, Pocinova in njen mož, sta bila botra novi gasilski črpalci v Tunjicah.

Poroka Andreja in Frančiške Grkman, 1930

Majda, France, Štefka, ata Andrej in mama Frančiška

Majda, mama Frančiška, Štefka

Zgodovina tunjiških domačij

SPODNJI KOSIRNIKOVI

Stara hišna številka Tunjice 34, nova številka
Tunjice 40

Velikost posestva je pol grunta. Davke so plačevali v Jable, nemško Habbah. Prvega gospodarja te kmetije najdem Štefana Kočarja (1795–1870). Njegova žena je bila Katarina Kožel (1798–1873) iz Komende.

Njuni otroci:

Marija (1824–1896), gospodarica naprej;
Jožef (1828–1899);
Marjana (1830–1926);
Katarina (1831), poroči se na Jeranovo;
Jurij (1832–1919);
Voranc (1835), poroči se v Laniše k Spodnjemu Dolencu, s seboj odnese priimek, ki je še danes pri Dolencu;
Janez (1839–1920).

Naslednji rod

Marija (1824–1896) se je poročila z Johanom Maležem (1822–1906), Verovškovič. Poročila sta se leta 1846. Živelata sta pri Verovškem. Johan je podedoval

kmetijo pri Verovšku, Marija pa pri Spodnjem Kosirniku. Bila sta lastnika obeh kmetij.

Njuni otroci:

Janez (1847), vojak in kamnosek;
Marija (1848);
Štefan (1850), gospodar naprej;
France (1852);
Ivana (1852);
Vincencij (1855–1924), ni bil slep, le slabo je videl. Bil je v samostanu Mekinje;
Andrej (1856–1901);
Peter (1859), poročil se je z Johano Vombergar, Korbarjevo. Kupil je parcelo in zgradil Jamovčevo hišo in v njej naredil gostilno;
Marija (1861);
Cecilija (1866), poročena na Zduši;
Anton (1868).

Ko je leta 1906 umrl Johan, je po njem pri Kosirniku podedovala domačijo njegova nečakinja Marija – Micka. Poročila se je s Kosirnikovičim hlapcem Jurijem Klanškom. Poroka je bila 19. maja 1913. Micka Klanšek, rojena Malež (1880–1959), je z možem Jurijem imela edino hčer Franciško (1915–1988). Jurij je kmalu po poroki odšel na fronto na Sočo. Umrl je v italijanskem ujetništvu, čeprav so ga doma še dolgo po vojni pričakovali.

Naslednji rod

Franciška (1915–1988) se je poročila s Petrom Kosirnikom (1909–1981), Spodnje Sitarjevim, poroka je

Poroka Franciške in Petra Kosirnik

bila 11. avgusta 1947. Peter se je v Avstriji izučil za kovača. Tunjiškim gasilcem je posodil denar, da so kupili prvo motorno brizgalko.

Njuni otroci:

Peter (1948–1950), umrl po nesreči, ko je padel po stopnicah;

Frančiška (1950–2002), poročila se je k Burgerju v Moste. Umrla je po hudi bolezni;

Ivanka (1952), poročila se je z Andrejem Brankom (1947), Brančurjevim s Klanca pri Komendi;

Marija (1954), poročila se je s Tonetom Ravnikarjem (1956), Štacinovim iz Komende;

Janez (1956), gospodar naprej.

Naslednji rod

Janez (1956), poročil se je z Anico Slevac (1962) iz Svatne. Poroka je bila leta 1979.

Njuni otroci:

Ančka (1979), živi v Tunjicah, ima hčer Piko;

Bernarda (1981), poročena z Mišom Brežnjakom (1983) iz Godiča. Živi v Tunjicah pri Češnarju. Ima 3 otroke: Urško, Klaro in Žiga;

Jani (1984), gospodar naprej;

David (1990), poročen s Sonjo Sušnik (1994) iz Raven pri Šmartnem. Živi doma. Ima sina Matija.

Naslednji rod

Jani (1984), poročen z Anjo Pančur (1988) z Olševka. Poroka je bila 8. avgusta 2015.

Njuni otroci:

Julija (2013);

Hajdi (2016).

Pri Spodnjem Kosirniku so kot hlapci in dekletke živeli:

- France Malež, Kotarjev;
- France Vrhovnik, Markov iz Vrhovja številka 2;
- Matija Hančič iz Žej;
- Feliks Kočar, Matovžičev Felče iz Vrhovja številka 3;
- Jurij Klanšek, Ukmarjev iz Dobrave, kasnejši gospodar;
- Jernej Jagodic iz Dobrave;
- Ivana – Johana Klanšek, Vovkova, vaška šivilja;
- Micka Koželj, Zgornja Koželjeva;
- Julka Uršič, Nivčarjeva, bila je pri njih do poroke;
- Micka Uršič, Nivčarjeva.

Pri hiši so živeli kot tete in strici:

Jožef Kočar (1828–1899);

Marjana Kočar (1830–1926);

Jurij Kočar (1832–1919);

Janez Kočar (1839–1920).

*Ivan Nograšek
Milena Erbežnik Klanšek*

Jani, Anja, Julija in Hajdi

Kosirnikova družina: oče Janez, Bernarda, Jani, David, mama Anica, Ančka

Kosirnikova družina: Ivanka, Francka, mama Frančiška, Micka, Janez

Zgodovina tunjiških bajtarjev

Že nekaj let se piše o zgodovini tunjiških domačij in njihovih prebivalcev. Z letošnjim letom se začneja tudi pisanje zgodovine tunjiških bajtarjev in kajžarjev. Razlik med bajtarjem in kajžarjem je relativno malo. Kajžarji so starejši, njihova starost je večinoma primerljiva s kmetijami, bajtarji pa so se vsaj v Tunjicah pojavili šele po prvi svetovni vojni. Kajžarji so nekdanj spadali k večjim kmetijam, saj so bili to prvotno neporočeni strici in tete, za katere ni bilo prostora v domači hiši. Bajtarji pa so bili ljudje, ki so si zgradili svojo, samostojno hišo in nimajo svoje zemlje za obdelovanje. Prvi pravi bajtar v naši vasi je bil Brodar. V Tunjicah je nam znanih le 9 kajžarskih hiš: Mahlav, Forkelj, Podar, Urankar, Pristava, Omevc, Fauški Kaplan, Farezovc in Malezija. Kot pričajo stari zemljevidi, jih je bilo še mnogo več, a se hiše in zapisi niso ohranili. Od nam znanih devetih, Pristava ne obstaja več, prvotni Malezija, Farezovc in Urankar so bili podrti in na novo postavljeni, Podar pa je nenaseljen. Zaradi podobnosti med bajtarji in kajžarji bo ta rubrika opisovala obe vrsti hiš. Prva sta na vrsti bajtarja Nivčar in Mejač.

Tilen Vrhovnik

Zgodovina tunjiških bajtarjev NIVČARJEVI

Stara hišna številka Mlaka 30, nova hišna številka
Tunjiška Mlaka 33

Nivčarjevi

Matic in Živa

Hišo sta leta 1927 zgradila Janez Uršič (1898–1982), Jankov iz Stolnika, in njegova žena Neža Mlakar (1901–1978), Spodnje Hribarjeva. Poročila sta se sicer že leta 1923, a sta nekaj časa živela na Hribarjevi domačiji. Parcelo za postavitev hiše je Neža dobila za doto. Hišno ime pri Nivčarju izvira iz lokacije hiše: na njivi. Janez in Neža sta imela 16 otrok.

Njuni otroci:

Janez (1924–1996), poročen z Marijo Krumpestar (1925–1999), Prajzovo. Živela sta na Rovah;
Justin (1925–1944), padel v vojski;
Peregrina (1926–2009), poročena z Janezom Klanškom (1929–1987), Vovkovim. Živela sta pri Gradiškemu;
Julijana (1927–2021), poročena z Jožefom Koželjem (1926–2019), Jerušekovim. Živela sta v Mostah;
Alojz (1928–2008), poročen s Terezijo Slanovec (1927–2019), Komatarjevo. Zgradila sta svojo hišo pri Mejaču;
Jože (1929–1933), umrl kot otrok;
Angela (1930–1989), poročena z Andrejem Bernotom (1930–2012) iz Dupelj. Živela sta v Homcu;
Franc (1931–1954), umrl v eksploziji v Barutani;
Jožefa (1933–2016), poročena z Antonom Laniškom (1930–2009) pri Zgornjem Laniškemu;
Marija (1934), poročena z Jernejem Koželjem (1928–2007) pri Jerušeku;
Justinka (1936–2014), poročena z Valentinom Vrhovnikom (1931–2007) pri Marku na Vrhovju;
Silvester (1938), poročen s Štefko Čehun (1939) na Vrhpolju;
Peter (1939–1939), umrl kmalu po rojstvu;
Simon (1940–2007), živel doma;
Anica (1945), poročena s Stanetom Škrjancem (1943–2023) na Vrhpolju;

sin (1946), ki je umrl takoj po rojstvu.

Naslednji rod

Simon Uršič (1940–2007) se je leta 1967 poročil s Heleno Šimenc (1941), Jerinovo iz Stranj. Leta 1970 sta zgradila novo Nivčarjevo hišo zraven stare. Imata dva otroka.

Njuna otroka:

Drago (1965), živi v stari hiši doma;
Jana (1969), poročena s Francijem Jelinčičem (1967) v Godiču.

Naslednji rod

Drago Uršič (1965) se je leta 1989 poročil z Metko Hlastec (1969) iz Črne. Imata dva otroka.

Njuna otroka:

Matic (1989), živi doma;
Nina (1991), poročena z Gregorjem Kregarjem (1989) s Kregarjevega. Zgradila sta svojo hišo pri Nagelnu.

Naslednji rod

Matic Uršič (1989) se je leta 2016 poročil z Živo Matičič (1990) iz Kamnika. Leta 2024 so novejšo od starih hiš podrli in zgradili novo. Imata štiri otroke.

Metka in Drago

Helena in Simon

Njuni otroci;
Neli (2016);
Jakob (2018);
Inti (2021);
Žana (2022).

Tilen Vrhovnik

Foto: družinski arhiv Nivčarjevih

Zgodovina tunjiških bajtarjev

MEJAČEVI

Hišna številka Košiše 21

Hišo sta leta 1955 na Komatarjevi zemlji, ki jo je nevesta dobila za doto, zgradila Alojz Uršič (1928–2008), Nivčarjev in njegova žena Terezija Slanovec (1927–2009), Komatarjeva. Poročila sta se leta 1952. Hišno ime pri Mejaču izvira iz dejstva, da hiša stoji na meji s Sušakovno zemljo.

Njuni otroci:

Vido (1952–1989), z ženo Anico Bašič (1956) iz Podkraja je zgradil svojo hišo pri Šoferju;
Draga (1955), poročena s Tonetom Brunom (1955) v Palovčah;
Branko (1963), živi na domu.

Naslednji rod

Branko Uršič (1963) se je leta 1984 poročil s Tatjano Zlatnar (1964) iz Kamnika.

Njuna otroka:

Klara (1984), živi na domu;
Martina (1990) se je leta 2014 poročila z Gašperjem

Simeunovičem (1986) iz Stebljevka. Živi sama na domu s svojima sinovoma Šimnom (2014) in Nacetom (2016). Gradi hišo na vrhu Tunjiškega klanca.

Naslednji rod

Klara (1984) se je leta 2006 poročila z Markom Cerarjem (1981) iz Stolnika. K domači hiši sta dodala prizidek.

Njuni otroci:

Lovro (2006);
Neža (2009);
Jerca (2016).

Tilen Vrhovnik

Foto: družinski arhiv Mejačevih

Klara in Marko

Terezija in Alojz

Branko in Tatjana

Martinež ni hotel k spovedi

Včasih je veljalo pravilo, da mora vsak vernik za veliko noč opraviti spoved. Stari Martinež pa je ni hotel opraviti. Na sam veliki petek je odšel v svoj gozd v Pšenek sekati hosto. Ko je to počel, ga je vseskozi nadlegoval ptič siv kobilar in mu z bližnje veje pel: »Čiv, čiv, Martinež ali si že bil, če nisi bil, te bo hudič dobil.« Oče Martinež ga je kar dolgo poslušal, nato pa se je le zamislil, češ kaj če bi res moral opraviti velikonočno spoved. Ker ptič ni odnehal, je dal sekuro na ramo in odšel domov. Doma se je preoblekel in odšel v kamniški kloster, kjer je opravil svojo dolžnost. Zadovoljen se je vrnil domov in prav tak preživel velikonočne praznike. Ker mu je to zadovoljstvo veliko pomenilo, je naslednja leta spoved redno opravil pravočasno.

Ivan Nograšek

Ali ste vedeli ...

Leta 1958 se je v Tunjicah zgodil pravi avtomobilski mejnik: prvi avto je kupil Lojze Štupar, Komatarjev. Za vaščane je bil to izjemen dogodek, saj je avtomobil takrat še veljal za pravo redkost in prestiž.

Naslednje leto, leta 1959, je kupil avto Vido Vrhovnik, Tišlarjev, ob koncu istega leta pa ga je na svoj dom pripeljal še Anton Šmidovnik, Zgornji Košičev. Četrty avto v vasi je imel Slavc Sedušak, Sušakov. Vsi ti pionirji so se zanašali na avtomobile znamke Opel, ki so takrat veljali za zanesljive in moderne.

Leta 1961 je Anton Šmidovnik spet pritegnil pozornost vaščanov, ko je v Tunjice pripeljal čisto nov BMW. Njegova strast do avtomobilov je tako postala del zgodovine vasi.

Poleg moških je svojo sled pustila tudi Francka Štupar, Komatarjeva, ki je postala prva ženska v Tunjicah z opravljenim vozniškim izpitom.

Milena Erbežnik Klanšek

Francka Štupar, Komatarjeva, ob avtomobilu znamke Opel Rekord, letnik 1953 (Foto: družinski arhiv Omovškovič)

Stare fotografije iz Komovčeve skrinje z Vinskega vrha

Roman Grkman, Komovčev, Ana Petek, Jeršinova; Janez Tičar je ustrelil divjega prašiča.

Roman Grkman, Komovčev, na Štuli

Drago Vrhovnik, Zoklarjev

Janče Grkman in njegov oče Janez, Komovčeva

Stane Grkman, Komovčev

Stane Grkman, Komovčev

Janez Grkman, Matijev, Alojz Grkman, Matijev, po vojni je odšel v Kanado, Janče Grkman, Komovčev z Vinskega vrha, Janez Grkman, Škletov.

Marjeta Grkman, roj. Spruk iz Gozda, Zabraška

Janez Grkman, Komovčev (1869–1949), popravlja sod.

Štefan Stele, Birtov, novomašnik s ceremoniarjem Alojzijem Uranom. Novo mašo je pel 13. julija 1969 v cerkvi sv. Ane v Tunjicah.

Janče Grkman, Komovčev (1901–1995)

Tunški otroci na Starem gradu, okoli leta 1957

France Grkman, Škletov, poročen pri Vinšek u na Vinskem vrhu.

Stane Grkman, Komovčev igra na harmoniko, France Grkman, Mlakarjev, Vido Žagar, Udamov, Jože Železnikar, Martinežov, na štelengi, leta 1954.

Stane Grkman, Komovčev, župnik Alojzij Grozdnik, Matevž Vrhovnik, Žerjavov

Milena Erbežnik Klanšek

Stare slike, pozabljeni obrazi

Pred nami so stare fotografije, drobni utrinki preteklega časa, s katerih zrejo obrazi ljudi, ki so nekoč hodili po naših poteh, soustvarjali skupnost, delali na naši zemlji in živeli med nami. To so naši tihi pričevalci minulega časa, bliže našim koreninam, ki že dolgo bivajo v molku, in njihova imena počasi bledijo v pozabo.

Vsaka podoba nosi svoj svet: pogled, ki nosi upanje, nasmeh, ki razkriva tihe radosti, in oči, ki skrivajo spomin na trenutke, ki jih lahko le slutimo. Z vašo pomočjo želimo te zgodbe znova oživiti, jim povrniti glas in ohraniti toplino spomina na tiste, ki so nekoč soustvarjali našo skupno dediščino, naš prostor, naš čas.

Če prepoznate kogarkoli na fotografijah, vas prosimo, da nam sporočite na urednistvo.tunskiglas@gmail.com ali na telefonsko številko 051 428 173.

Iskrena hvala za vsak spomin, za vašo pomoč in podporo pri ohranjanju teh dragocenih trenutkov, ki povezujejo preteklost s sedanjostjo in prihodnostjo.

Milena Erbežnik Klanšek

Foto: družinski arhiv Mlakarjevih

Foto: družinski arhiv Spodnje Kosirnikovih

Če hočeš kaj slišati, moraš tiho biti

Bilo je na začetku meseca maja pred štirinajstimi leti. Moj pranečak Miha je bil na obisku pri babici, moji sestri. Imel je dve leti in pol. Želel sem obiskati sosednjo vas, saj v njej nisem bil že od časov, ko sem študiral. Vprašal sem Mihca, če bi šel z mano. Rekel sem mu, da bova šla pod rampo, saj je bila vas na Hrvaškem in na meji je bila rampa. Miha se je odločil, da gre z menoj. Ko sva prišla do rampe, sem jo obšel in pogledal, kje je Miha. Stal je ob rampi. Pogledal me je in rekel: »Stric Jože, pridi nazaj.« Vrnil sem se k Mihcu. Ozrl se je vame in rekel: »Rekel si, da bova šla pod rampo. Spodaj pojdi.« Bilo mi je nerodno, da me je moral otrok opozoriti, ker se ne držim tega, kar rečem.

Nadaljevala sva pot do vasi, poklepetal sem z domačini. Odpravila sva se proti domu. Videl sem, da Miha težko hodi, zato sem ga položil na rame na in ga nesel. Ves čas je bil tiho. Mislil sem, da je utrujen. Ob poti so prepevali črički. Vprašal sem ga, če jih sliši. Odgovoril je, da lepo pojejo. Čez nekaj časa se je oglasila kukavica. Miha se je oglasil: »Ptiček poje ku, ku.« Povedal sem mu, da je to kukavica. Pot sva nadaljevala v popolni tišini. »Če hočeš kaj slišati, moraš tiho biti,« je še rekel Miha. Spet sva bila tiho. Dveletni otrok me je tako prijetno presenetil.

Jože Ramuta

Hrana pada z neba

Konec maja in v začetku junija so pričele zoreti češnje. Pred hišo rastejo tri divje češnje. Letos so bogato obrodile. Obiskuje jih vedno več ljudi iz Ravne doline. V nedeljo je prišla nabirat češnje babica iz Dobrove s hčerko in vnukom Rokom. Ko sem jih zaslišal pod češnjo, sem šel do njih in jih vprašal, ali potrebujejo lestev. Prinesel sem jim jo. Rok, desetletni fant, je splezal nanjo in nabiral češnje. Med popolno tišino je spregovoril: »Danes hrana pada z neba.«

Jože Ramuta

Ne laži mu, iz oči ti bere

Ko smo v šoli obravnavali novo snov, sem opazoval učence, saj sem iz njihovih oči zaznal, ali snov razumejo ali ne. Po končani razlagi smo z vajami preverili razumevanje nove snovi. Običajno sem poklical učenca, pri katerem sem zaznal, da snovi ni razumel v celoti.

»Učitelj, saj razumem.«

»Krasno,« sem odgovoril. »Bomo novo snov uporabili v naslednji vaji.«

Pri reševanju vaje so se pojavljale težave. Skupaj z učenci smo jih reševali in tako predelali novo snov.

Ko sem naslednjič poklical učenca, za katerega sem sumil, da snovi ni razumel, mu je sošolec dejal: »Ne laži mu, iz oči ti bere!«

Tako smo se naučili, da je dobro in pošteno biti iskren in priznati, da včasih česa ne znamo in je prav, da nam drugi pomagajo.

Jože Ramuta

Rum

V snežno gaz hitim,
poljuba si želim,
nikjer nikogar ni,
le veter mi sledi.
Mi nežno on šepeče,
poboža me ljubeče,
čeprav je res leden,
uiti mu ne smem.
Razglede on mi daje,
potiska me v daljave,
poboža mi obline,
v leden oklep me prime.
Pršič za tem se dvigne,
mi v glavo ga odpihne,
še bolj mi je hladno,
a vse minilo bo.
Ko skoraj zmrznem že,
tišino vidim le,
ta snežna je belina
lepša kot planina.
Že vidim novo gaz,
ki pelje me skoz' vas,
se v koči topli ustavim,
da rum in čaj pospravim.
Nogi me boleči
v dolino neseta,
a malo laže je,
ker rum pomaga je.

Barbara Vrhovnik Burja

Kronika za leto 2025

Pred 200 leti, leta 1825, je Joseph Aspdin (1778–1855), Anglež, izumil beton in ga patentiral. Nekega dne je v kuhinji eksperimentiral z glino in apnenecem. Ugotovil je, da če sestavini najprej segreje do zelo visoke temperature, nato zmes ohladi, zdrobi in zmeša z vodo, dobi zelo močan cement. Cement se danes zelo množično uporablja v gradbeništvu.

Pred 190 leti, 23. avgusta 1835, je bila posvečena cerkev sv. Ane v Tunjicah. Posvetil jo je škof Wolf.

Pred 130 leti, leta 1895

- v aprilu je bil hud velikonočni potres, ki je prizadel tudi Tunjice;
- župnik Jakob Aljaž je kupil vrh Triglava za en goldinar. Tam je postavil stolp, ki se imenuje po njem in še danes mogočno stoji.

Pred 110 leti, leta 1915, so Italijani z močno vojsko napadli avstro-ogrske vojake v dolini Soče.

Pred 80 leti, leta 1945

- končala se je druga svetovna vojna z brezpogojno kapitulacijo Nemčije. Malo po tem so Američani odvrkli dve atomski bombi na Japonsko;
- ob koncu vojne je skrivnostno izginilo osem tunjiških fantov v Kočevskem rogu, na Teharjah in drugod.

Pred 30 leti, leta 1995

- bila je blagoslovljena poslovilna vežica;
- odkrila se je spominska plošča vsem žrtvam druge svetovne vojne, ne glede na kateri strani so izgubili življenje.

Pred 20 leti, leta 2005

- v cerkvi sv. Ane v Tunjicah je bila obnovljena prižnica in nekaj znanih cerkvenih slik;
- 14. oktobra se je zgodila huda prometna nesreča na tunjiški cesti, v kateri je umrl Mitja Balantič, 22. oktobra je umrl.

Pred 10 leti, 2015

- 26. oktobra se je na Montažu smrtno ponesrečil Tomaž Štupar.

Letos pa se je zgodilo:

- takoj po novem letu sta dva madžarska planinca doživela nesrečo nad kamniškim sedlom. Žena je preživela, mož pa končal pod snegom;
- 17. januarja so v Lanišah dobili AED (avtomatski defibrilator), ki ga je financirala Občina Kamnik. Nameščen je na zunanji steni Spodnje Koželjeve hiše;
- 20. januarja je plaz zemlje v rudniku Velenje do smrti zasul tri rudarje;

16. aprila je Tunjice preletelo nenavadno leteče plovilo. (Foto: Matjaž Sedušak)

- 10. marca se je letalo na Veliki planini zaletelo v kočo. Švedski pilot je umrl;
- 29. marca je potres v Mjanmaru terjal več kot 1700 žrtev;
- 21. aprila je umrl papež Frančišek;
- 5. julija je pet Američanov, potomcev Tunjičanov, ki so se izselili v Ameriko, obiskalo Tunjice;
- v soboto, 9. avgusta, sta bili v Tunjicah dve cerkveni poroki tujcev. Za to so izvedeli tudi ravbarji. Pripeljali so se v Tunjice in na parkirišču vlomili v več avtomobilov. Ukradli so kar zajetno vsoto denarja svatom, medtem ko so bili v cerkvi pri poroki;
- v avgustu smo dobili novega župnijskega upravitelja Mateja Nastrana, ki je zamenjal Luka Demšarja;
- v bližini Omevca se gradi nova hiša;
- obnavlja se Dolenčeva kapela;
- letos smo za naj ekološkega kmeta v Tunjicah razglasili Golobovega Marjana. Ponoči svoje krave kopa v obloženem Grkmanovem bazenu, nato pa jih s traktorjem izvleče iz njega, pri tem mu pomagajo gasilci;
- pri Spodnjem Kosirniku je zrasla nova hiša;
- med Mohtom in Kurežem je nova javna razsvetljava;
- med Poštarjem in Jamnikom se gradi nova hiša;
- letos je minilo 30 let, odkar je v poslovilni vežici prva ležala Katarina Golob, Spodnja Golobova. Do danes je v poslovilni vežici ležalo 210 umrlih Tunjičanov.

Ivan Nograšek

Novorojenčki 2025

Jon Prosen, Prosenov
Žan Černešek, Lanišarjev
Ren Oven, Tratnikarjev
Inaj Šunje, Hribčev
Ožbej Zupan, Mešnarjev
Marcel Petek, Grlušekov
Rožle Černešek, Vočnikov
Vid Žavbi, Za Tunco

Milena Erbežnik Klanšek

Letos smo se poslovili od naslednjih Tunjičanov

28. januarja je umrl **PETER ČEVKA**, Koželjev Peter. Zadnja leta so ga mučile bolezni. Živel je 73 let, prav toliko kot njegov oče.

14. junija je umrl **JOŽE ČIMŽAR**, Kuharjev Joža. Bolezen ga je vzela pri 78 letih. Bil je zidarski mojster. Živel je tako dolgo kot njegov oče.

21. marca je umrl **PAVAO ČIKVAR**, Čikvarjev. Rodil se je nekje na Hrvaškem. Več let je preživel v Tunjicah v bližini Golobovih. Živel je 84 let.

27. oktobra je umrl **METOD ROMŠAK**, Urankarjev. Delal je v CP Ljubljana. Živel je 69 let. Pokopan je na Gozdu.

Umrl je sledeči Tunjičan, ki je živel drugod

8. marca je umrl **CIRIL LANIŠEK**, Lanišekov Ciril. Živel je na Prevaljah na Koroškem. Star je bil 89 let.

Ivan Nograšek

Francu Kočarju v spomin

7. oktobra je umrl Franc Kočar, rojak, zbiratelj in slikar. Živel je v Britofu pri Kranju. Dočakal je 86 let.

Franc se je rad vračal v Tunjice, rodni kraj svojih staršev, očeta Franca Kočarja, Spodnjega Dolenčevega, in matere Tončke Kosirnik, Spodnje Sitarjeve. Tam je imel številne sorodnike, ki sta jih s soprogo Viko pogosto obiskovala. Bil je bil velik ljubitelj umetnosti in predan zbiratelj, povezan pa je bil tudi z našim glasilom Tunški glas, ki ga je z veseljem prebiral. Kadar smo potrebovali fotografije ali druge podobe iz tunjiškega prostora, je bil vedno pripravljen pomagati, nam jih je posojal za objavo in tako pomagal ohran-

jati delčke naše zgodovine. Njegova bogata zbirka fotografij na steklu, podedovana po očetu, predstavlja dragocen vir lokalne dediščine. Tunjice je pozneje ob obiskih fotografiral in slikal prizore iz njih.

Franc je bil izjemen likovni ustvarjalec. Posvečal se je različnim motivom, najraje pa je v tehniki olje na platnu slikal tunjiško cerkev, ki mu je bila posebej pri srcu. Poleg umetnosti ga je spremljala strast do zbirateljstva. Bil je numizmatik, zbiral je stare razglednice, metulje in številne druge drobne zaklade, ki so razkrivali njegovo ustvarjalno naravo.

Naj spomin na Franca Kočarja ostane med nami kot hvaležen spomin na človeka, ki je s svojo dobrosrčnostjo, ustvarjalnostjo in ljubeznijo do tunjiškega kraja obogatil našo skupnost in prispeval k ohranitvi tunjiške kulturne dediščine.

Milena Erbežnik Klanšek
Foto: osebni arhiv Vike Kočar

GRAFIČNO OBLIKOVANJE IN PROGRAMIRANJE,
Irena Vrhovnik s.p. | Tunjice 22A | 1241 Kamnik
email: info@webregs.si | gsm: 041 925 064

KLARA CERAR s.p.
Perovo 30, 1240 Kamnik

041 958 011

FRANC PETRIČ
BREG PRI KOMENDI 3
☎ 01 834 12 33
☎ 040 365 080

avtomatska lektorica

Uroš Baumann s.p.

tel.: 041 367 343, 081 602 765
uros.baumann@kks-kamnik.si
Podgorje 36/c, 1241 Kamnik

POSTAVLJANJE OSTREŠIJ
IN KROVSKA DELA

Igor Vinšek s.p.
igor.vinsek@gmail.com
Tunjice 27, 1241 Kamnik
mobi: 040-865-560

poslovna cona komenda
z vizijo v prihodnost

KMETIJA SPODNJI GOLOB,
IZDELAVA LESNIH IZDELKOV,
TUNJICE 34,
041 829 199

Koželj Franc s.p.

Županje njive 3, 1242 Stahovica
Tel.: 01/8325-615, GSM: 031/788-695
E-mail: slikopleskarstvo.kozelj@siol.net

SG Koželj d.o.o.
Tunjiška mlaka 10c
1240 KAMNIK

Gašper Koželj

M: (0)31 395 092
info@sg-kozelj.si

krovstvo - tesarstvo - projektiranje
kleparstvo - hidroizolacija in svetovanje

INŠTALACIJE KOPŠE
VODOVOD-CENTRALNA-PLIN
TOPLOTNE ČRPALKE

041 683 017

www.instalacije-kopse.si

gradbeništvo
SVATNAR

☎ 041 897 021

• AVTOPREVOZ
• KMETIJSTVO
• TRGOVINA

KLEMEN OSOLNIK s.p.
Laze pri Domžalah 5, 1233 DOB
Telefon: 070-838-037

varčno-ogrevaj. si

CENTRALNE INŠTALACIJE,
TOPLOTNE ČRPALKE,
 SOLARNI SISTEMI
IN VODOVOD

RAPPORT d.o.o.
 Tunjška Mlaka 8a
 1240 Kamnik

gorazd@rapport.si **041 856 996** www.varcno-ogrevaj.si

GRL inženiring
 Ulica Toma Brejca 16a
 1241 Kamnik

CVETLIČARNA
Katja

Žale 1, 1240 Kamnik
 tel.:01/83 91 497, gsm: 041 319 600

KROVSTVO MOJSTER ČEVKA
TOMAŽ ČEVKA S.P.
 LANIŠE 2. 1241 KAMNIK

GSM: + 041/ 392-248

STORITVE Z GRADBENO, KMETIJSKO IN GOZDARSKO
 MEHANIZACIJO TER NIZKE IN VIŠKE GRADNJE

KOMATAR VIDO S.P.
 041 948 354

ENERKON
 Napredne rešitve merjenja vode in toplote.

Brane Vrhovnik s.p.
 Vrhovje 2
 1241 KAMNIK
 M: 041 404 369
 E-mail: vrhovnik.branko@gmail.com

VINSEK
 AVTOKLEPARSTVO

GM-Fiber
 Optične komunikacije
 Mitja Šuligoj s.p
 Klavčičeva ulica 12
 1241 Kamnik
tel: 031-218-446

DašDa
 d.o.o., Košiče 14, 1241 Kamnik

Dare Droic
 gsm: 041 74 54 10
 e-mail: dasda.dd@gmail.com

- ograjni sistemi Bekaert-Kočevar
- ogled-ponudba-postavitve
- popravilo žičnatih ograj

Ciril Zagar
 1794 Eldon Dr.
 Wickliffe, OH 44092-1566

GOZDARSTVO VRHOVNIK
 041 803 730

PROFESIONALNI MATERIALI ZA DOBRE USTVARJALCE

naredi.eu

MATERIALI ZA IZDELAVO SVEČ
 MATERIALI ZA IZDELAVO MIL

WWW.NAREDI.EU

REVIVO KREDNE BARVE
 OLJA IN VOSKI ZA LES
 EPOKSI SMOLE

SAMSON KAMNIK d.o.o.

Anže ZOBAVNIK S. P.
 051 363 527

Gozdarstvo in tesarstvo
 Tunjice 24e,
 1241 Kamnik
 GSM: 051 363 527

vodovod
elektrika
plin
prezračevanje
ogrevanje

KOŽELJ WINES

HIŠA DOBRIH VIN / HOUSE OF GOOD WINE

LJUBLJANA / PORTOROŽ / BREZOVICA

TAPETNIŠTVO J & N

Nada Klemen s.p.

Tel/fax: 01 / 831 70 79, GSM: 041 / 51 44 06
Tunjska mlaka 18, 1240 Kamnik
nada.klemen@amis.net

Drago Uršič s.p. POLIRANJE

Tunjska Mlaka 33a
1241 Kamnik
tel.: +386 (0)41 365 585
ursic.drago@gmail.com

TESARSTVO Justin Klanšek s.p.

Tesarska • krovksa • kleparska dela

Tunjice 29, 1241 Kamnik
T: 01 83 92 951
F: 01 83 97 684
M: 041 362 609
E: tesarstvo.klansek@gmail.com

Justin Klanšek
tesarski mojster

ORKAplast

IZDELAVA ORODJI IN PREDELAVA TERMOPLASTOV

M: 00 386 (0)41 900 176

E: damjan.kozelj@orkaplast.si

T: 00 386 (0)1 831 06 62

Damjan Koželj, ing. str.

DIREKTOR

Orkaplast d.o.o., Ljubljanska cesta 45, 1241 Kamnik | www.orkaplast.si

unimobil d.o.o.

brnčičeva 13
1000 Ljubljana
slovenija EU

t: +386 1 561 14 64
g: +386 41 63 44 00
e: info@unimobil.si
w: www.unimobil.si

SIKOPLESKASTVO BOJAN

Tel.: 041 447 665

Bojan Matej s.p.
Tunjska mlaka 6b
1241 Kamnik
gmail: bojan.matej@gmail.com

sam

GRADBENO-TEHNIČNE TRGOVINE

ODLIČNE PICE
NAJBOLJŠI
OCVRT PIŠČANEC
031-30-22-21

ZEMELJSKA DELA

Blaž Romšak s.p.

031/273-166

Prepusite se udobju

MILAX
Izdelano v Sloveniji

Primož Jeglič s.p.

Zdravilni Gaj
Tunjice

JURLES
p o h i š t v o

Glasbena šola POLMA
šola mag. prof. Matjaža Poljanška

UREJANJE OKOLICE
IN ZAKLJUČNA DELA
V GRADBENIŠTVU

ROBI ERCE, S.P.

Gradbena mehanizacija
in Video produkcija
Škocjan 4 B, 1233 DOB
www.lanser.si

Storitve z gradbeno mehanizacijo: (041-716-229) Tomaž
Video produkcija PRIMATE: (041-283-902) Miha

Gregor Sedušak, servis in montaža s.p.
Košiše 14, 1241 Kamnik

tel.:031/258-154, E-mail:gregor.gssm@gmail.com

Martin Šlebir s.p.
Za Hribom 22
1236 Trzin
Tel.: 031 224 724

DIMTECH
DIMNIKARSTVO

grafično oblikovanje - lasersko graviranje
tisk nalepk - DTF tisk - tampo tisk
vezenje - 3D tisk

Luka Vrhovnik - info@print-on.si - 031 816 438

Avtovleka Golob s.p.
Podgorje 81d, 1241 Kamnik
041 649 316

*Dragi sponzorji, hvala vam
za pomoč pri izdaji glasila Tunški glas.*

*Vesel božič in srečno novo leto 2026
vam želijo naši obrtniki, podjetniki in posamezniki,
ki so omogočili, da je Tunški glas izšel udi letos.*

